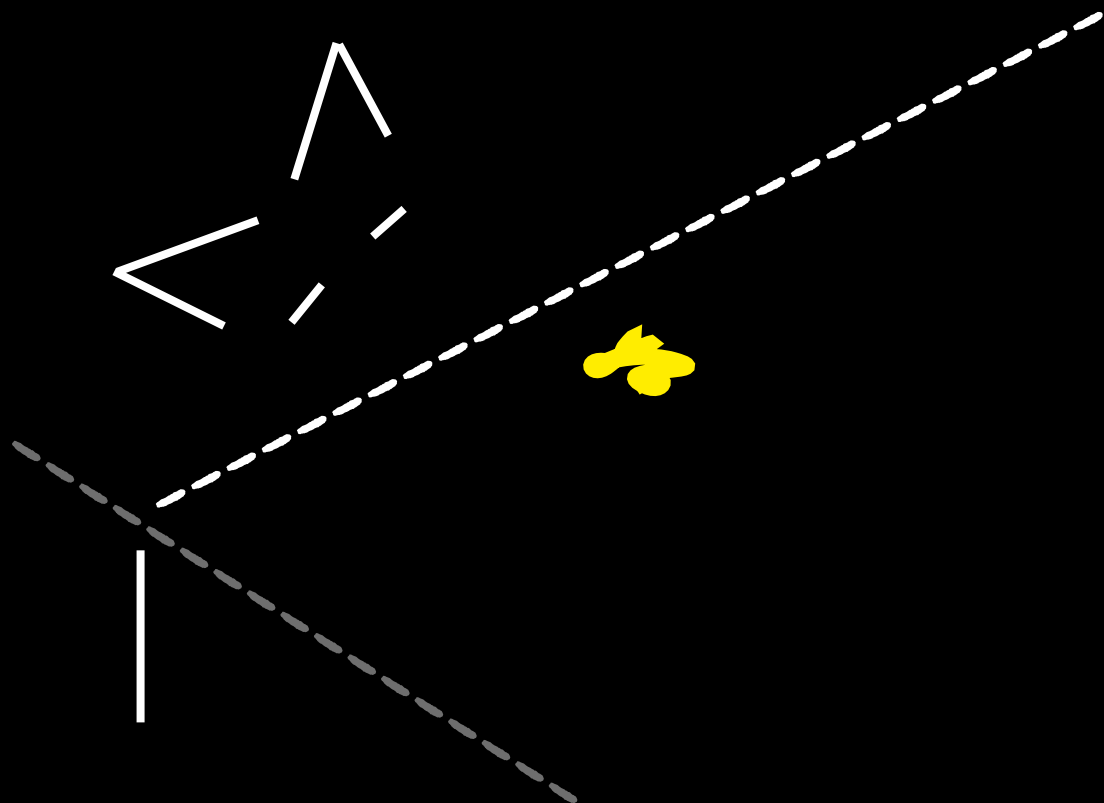

Antologie literárního čtvrtletníku Paronyma
Výběr z let 2012–2021

v ložnici spí tvoje kočky

Přemysl Krejčík – Lukáš Vavrečka – Petr Poslední

Lubomír Macháček – Aneta Krejčík Plšková

Jiří Studený – Aleš Misař (eds.)

v ložnici spí tvoje kočky

v ložnici spí tvoje kočky

Přemysl Krejčík – Lukáš Vavrečka – Petr Poslední
Lubomír Macháček – Aneta Krejčík Plšková
Jiří Studený – Aleš Misař (eds.)

Univerzita Pardubice 2021

Rádi bychom vyjádřili naše díky všem, kteří časopis podporovali nebo dokonce na čas vzali pod svá křídla. Zvláště pak Fakultě filozofické Univerzity Pardubice, kde měl pevné zázemí i finanční oporu více než pět let.

© Selected authors, 2021

Editors © Přemysl Krejčík, Lukáš Vavrečka, Petr Poslední, Lubomír Macháček,
Aneta Krejčík Plšková, Jiří Studený, Aleš Misař, 2021

Preface © Přemysl Krejčík, Lukáš Vavrečka, 2021

Cover © Lukáš Vavrečka

ISBN 978-80-7560-397-5 (tisk)

ISBN 978-80-7560-398-2 (pdf)

Obsah

<i>Slova sdílená (předmluva)</i>	6
Poezie	
Básník Ticho	8
Jarmila Hannah Čermáková	9
Jiří Dědeček	10
Koraly Dimitriadis	11
Tadeáš Dohňanský	13
Jitka Fialová	14
Radek Fridrich	16
Ondřej Hložek	17
Štěpán Hobza	18
Michaela Horynová	19
O. L. Hrabal	20
Antotnín Hrdý	22
Tomáš Jireček	23
Tereza Lehečka (Klenorová)	26
Eliška Kohlíčková	28
Teodor Kravál	29
Přemysl Krejčík	30
dr. Krejzyber(d)	31
J. H. Krchovský	33
Marek Kučera	34
Igor Malijevský	35
David Mareš	36
Pavel Martinec	37
Aleš Misař	39
Márió Z. Nemes	41
Kamil Novotný	42
Jana Orlová	43
Natálie Paterová	44
Aneta Krejčík Plšková	45
Lenka Nováčková (Požárová)	47
Kamil Princ	48
Simona Racková	50
Tereza Riedlbauchová	51
Jakub Řehák	53
Ladislav Slezák	55

Petra Strá	56
Roman Szpuk	57
Jolana Ševčíková	58
Jan Těsnohlídek ml.	59
Jindřich Tošner	61
Martin Trdla	62
Lukáš Trejbal	63
Lukáš Vavrečka	64
Bronislava Volková	65
Jiří Žáček	66

Próza

Mariusz Hoffmann	
Takovýhle děda, to nebyl můj děda	67
Jiří Kratochvil	
Kykyryký!	69
Jiří Lojín	
Zrnka	75
Lubomír Macháček	
Tah na branku	78
Ivana Myšková	
Helžin úprk	85
Ludvík Němec	
Magický realismus	87
Josef Pecinovský	
Trojská lama	92
Iva Pekárková	100
Měkká hora za barevnou řekou	
Josef Prokeš	
Ze Sokolí skály s andělem	105
Viki Shock	
Melancholické mrchoviště aneb Drobky defétisty	110
Petr Stančík	
Ignác a Frída	
aneb Srdnaté putování napříč bibliosmem	113
Jan Sviták	
Tzerno Okki Batcha	119
David Zábranský	
O záludnosti neutuchající touhy	128
<i>Autorské medailony</i>	138
<i>Seznam čísel</i>	144
<i>Seznam redaktorů</i>	145
<i>Ediční poznámka</i>	146

Slova sdílená

(předmluva)

Nápad založit časopis přišel v jednopokojovém bytě naproti vinárně v Pernštýnské ulici v centru Pardubic. V tom bytě se kouřilo a debatovalo a někdo pokrčil rameny, že časopisů, kde publikovat původní autorskou literární tvorbu, není nikdy dost. Že ani sami autoři kolikrát nevědí, kdo všechno kolem nich vlastně píše. Že založit časopis, který by měl čtyři čísla ročně, a díky kterému bychom si drželi přehled, kdo na čem pracuje, to vlastně není špatný nápad. A tak došlo na rozhazování sítí a sbírání textů. A jelikož někteří tou dobou uměli dělat knižní sazbu, časopis mohl vzniknout bez pomoci profesionálů zvenku. A pak se vybraly peníze (od autorů) a za ty se nechal časopis vytisknout. Z útržků vzpomínek se skládá zhruba takový obraz: Spousta souborů, dokumentů, tabulek, redaktoři přicházejí a odcházejí, přicházejí a zůstávají. Taky si časopisu – respektive míry, v jaké iniciativu projevuje pardubické studenstvo z pardubické fildy – všimli přátelé z řad studentů i akademiků. Tou dobou pravidelně vycházela ročenka Tahy, kde se angažovali především kolegové z historicko-literárních studií. A tak obě redakce začaly vzájemně kolaborovat.

A taky Partonyma dostala grant a rozjela to ve větším: Velký formát a spousta barevných stran na křídovém papíře. A pak peníze došly a časopis chvíli vycházel pod Střediskem východočeských spisovatelů, později ve spřáteleném vydavatelství Pavel Mervart (ostatně to právě Pavel nás onehdy naučil dělat sazbu), a pak se schůzovalo a fúzovalo. Partonyma byla začleněna mezi fakultní periodika Filozofické fakulty Univerzity Pardubice. Na dveře kanceláře jsme nalepili cedulku, zasedli za počítače a dělali to tak, jak jsme nejlíp uměli. Dalších pět let.

V té době se také změnil formát časopisu i jeho grafická podoba. A kromě toho i způsob distribuce – časopis, do té doby dostupný v knihkupectvích, spřátelených kavárnách a v knihovnách, jsme otevřeli jako volně šiřitelnou platformu. Namísto prodeje se každé nové číslo objevovalo zdarma coby elektronická kniha na internetu, tištěný náklad vznikal pro knihovny a jako exkluzivní záležitost pro publikující autory. Ti nám ostatně dávali své texty bez nároku na honorář, čehož si nesmírně vážíme... Dokonce navzdory tomu, že publikace nebyla honorovaná, počet příspěvků zasílaných do časopisu neustále narůstal. Ve druhé polovině existence se tak na stránky časopisu nedostala ani pětina obdržných textů. Kvalita jednotlivých čísel díky tomu mohla růst.

Za deset let vyšlo 24 svazků, z toho většinou dvojčísla. A těch 24 svazků mělo dohromady 3342 stran, z toho 216 stran ilustrací a 906 stran poezie. Zbytek tvořila próza, rozhovory, eseje, odborné texty, nebo fejetony, někdy i recenze. Kromě časopisu také v roce 2017 vyšla první antologie Partonymy s názvem *Zřetelným místem nalomení*, obsahující nejlepší básně za prvních pět let...

Hodiny práce, které různí lidé nad přípravou časopisu strávili, nelze vyčíslit. Ale nebyla to jen práce, jinak bychom to těžko dělali tak dlouho. Užili jsme si i spoustu zábavy, vedle

toho (stále věříme, že neoprávněné) výhrůžky žalobou, vysvětlování na policii, stali jsme se obětí literárního podvodníka, který cizí texty vydával za své, a když se dlouho nic nedělo, někteří redaktoři mystifikovali kolegy tím, že jim psali pod jmény smyšlených autorů, nebo nám pod těmito jmény posílali naprosto šílené texty... Uspořádali jsme řadu čtení, mnoho večírků a díky společné práci se zrodilo mnoho pevných vztahů. Přátelských i jiných. Kolik dalších časopisů se ostatně může pochlubit (byť dočasným) vytvořením různých obskurních funkcí, jako byl „redakční druid“ nebo „redakční krysa“?

Paronyma se za těch deset let vyvinula z periodika několika nadšenců v časopis plně etablovaný na české literární scéně. Dávno už v něm nevycházely jen texty kamarádů a studentů. S nadšením jsme zaznamenávali příliv dalších a dalších známých jmen literární scény. V posledních letech se řady rozšířily také o zahraniční přispěvatele, zpravidla v cizině známé, u nás do té doby nepublikované. Jádro redakce i přispěvatelů zůstalo ovšem v určité míře stabilní až do konce. Paronyma se nikdy nestala plně profesionálním časopisem, uchovala si svou nezávislost, a navíc poskytovala prostor, kde se mohly setkávat texty méně známých autorů, debutantů i uznávaných literárních osobností. Za to jsme (krom množství nikdy nepublikovatelných vzpomínek, z nichž jen málo se uchovalo v zápisech pod kolonkou „skandální výroky“) možná ze všeho nejraději. Že se nyní, když se po deseti letech náš časopis ubírá na odpočinek, můžeme ohlédnout a s klidem konstatovat: Podařilo se nám naplnit heslo, pod nímž byla Paronyma v prvních letech existence prezentována. Tedy „Paronyma – slova sdílená“.

Lukáš Vavrečka & Přemysl Krejčík
hlavní editoři a bývalí šéfredaktoři

Básník Ticho

Á pišingruel wafly keks?

Žemlbejby keksky jakoušky á Poleva

Poleva wafly wafly pek

Žemlbejby hobůj Derek

Derek šugr šugr Shrek

Á pišingruel wafly keks?

Á Malakoff cremrolée á pic pixi shake

Á shake piškotruel pagan coctail cola

Šodó šodó reise rollky rolla

Á shake Malakoff coctail cola

Á Šugr cremrolée á pic pixi keksky Lola

č. 1-2 (*Underground a experiment*)

Jarmila Hannah Čermáková

Aktuálně

Jalové blábolení
o chtíči

Jepičí tanec
mozek slepičí

slepýší stopa
v patách proroků

a světlo poznání
zazděné v rozkroku

duchovní souznění
končící u řití

konečník
s růžicí zdobenou nežity

A život? Nežitý
pro krásu Pro lásku

ve smyčce
povislý na konci provázku

č. 5 (*Ars Erotica*)

Génius a Múza

Všichni čerti s ním šjí
když objímá tvou šjí houslovou
Vzlykáš
slavičím pláčem
vzpíráš se
hrubé žíni strun
a prosíš melodii o slovo!

č. 6 (*Slova o psaní, psaní o slovech*)

Jiří Dědeček

Tvé oči

Tvé oči táhnou Evropou
a vraždí na potkání,
co zavraždí, to zakopou,
a všecko na počkání.

Pak bloudí světem bez lidí,
šťastné, že nejsou ničí,
co mají vidět, nevidí,
co uvidí, to zničí.

I mě teď mrazí pohledem
a čekají, kdy uhnu,
a já, jak ryba pod ledem,
moc neplavu, spíš tuhnu.

Tvé oči, lstiví vrahové,
tvé oči, třpytky štikám,
tvé oči věčně hladové,
tvé oči, cesty nikam.

Ty dojímá jen slzný plyn
a televizní hříčky.
Tvé oči, párek guillotin,
mě setnou svými víčky.

č. 23–24 (*Hudba a text / Text a výtvarné umění*)

Koraly Dimitriadis

DEFINUJ MĚ

srovnej si mě.
vysoký plot
vztyč.

požehnej mi,
se zlatými
zvonky

modli se za duši mou.
modli se.

upeč mě,
řecké pečivo.
rozdrť ho mou pěstí.
rozplácni.

podrž si mě,
výhru na klopě.
zahákni,
zachyť za tenhle ostnatý drát.

sleduj mě.
sleduj mě, vznítím se,
hořím.

hoď se mnou
na oltář:
rozpraš konfety.
sleduj, jak padají.

zamkni mě
do toho
zamkni mě
do krabičky

čichej mě.
je to pohlaví, co cítíš?
(Nelži si do kapsy)

definuj mě.
do toho.
definuj mě.

ŠŠŠ, ŽENO, ŠŠŠ

Ženo, proč tak nahlas?
Jsi moc upovídaná
moc upištěná, moc citlivá
Měla bys ššš trošku, ššš

Tady v kině tě každý slyší
Směješ se hlasitěji než ostatní
Nikdy předtím ses takhle nesmála
před šesti lety když jsi byla
vdaná a utlačovaná
Zniš opravdu šťastně, opravdu šťastně
Ale celé to kino se chce
naklonit a poklepat ti na rameno

a říct Ššš

Nikam to v životě nedotáhneš
Nikdy nezískáš muže když budeš
takhle mluvit

Takhle psát
Když takhle budeš
Dělej to jako dřív a ššš
Vzpomínáš jak jsi vždycky tišila?

Dělej to víc, buď více ženská,
víc mateřská, elegantnější

Usměj se na kameru, ššš
Spolkni svůj smích, ššš
Buď slušná, ššš, ššš, ššš

Zaměstnavatelé si chtějí najmout ženy
které jsou částí mužských týmů

tak nemluv nevhodně
neprovokuj
neptej se
nefantazíruj
vše se pro tebe v dobré obrátí
dostaneš vše čeho si žádáš
a vše co potřebuješ
v tomhle mi věř
jedinou cestou k úspěchu
je sevřít své rty pěkně k sobě

a

Ššš

To je ono

Ššš, ššš, ššš

č. 35–36 (*Cesty ticha: Války, mosty, demolice*)

z angličtiny přeložil Aleš Misař

Verklärte Nacht

Znova se mi ze všeho motá hlava
Na mostě splavy Bečvy molují
úplně identicky
Proč nevím proč proč
i ty větve ženšenu mě nemají rády
dnes,
když se mi motá hlava,
Pomlka – – –
a všecko začíná, znova
temní, houstne, nařiká a řvavě civí,
nenávidím to
Jen slyšet nestačí, musíš to vnímat
jako tep, nechápeš?
ten tep tu tepe tupě, pro tebe ale!
Večer nepřijde, zůstane stát za dveřmi
A skočí k nám rovnou noc
Vše bude podrženo, jednou za čas...
Musím čekat
Ta noc se třeba zduroví, bude z ní
jen durový akord
Rozumíš mi?
noc v duru, durová
naše
krásná, malá, slábnoucí, ohluchlá hodinka
lehce expresionistická, co se nebála
překročit práh a nezůstala
pouze stát.
A měsíc zašeptal křídly, trochu
zaváhal, oklepal z botou sníh

a vešel.

A sním vešla
ona

Jen naše

Máš ráda ten zvuk?
Verklärte
Pinká a zlehka ťuká, brnká.
Snižuje
A slábnoucí

Zjasněná noc
(Nikol)

č. 21–22 (Meze textu / Meze prostoru)

Jitka Fialová

se sluncem na létajícím talíři

dlaně nám kříží let talíři v rotaci

úsměvy stvrzená nálada dne
do stínů kšiltovek nezapadne

v obrazech brýlí tvář slunce se potácí
od hráze piláku až k frontě na pivo

radostné odpaly vstříc jamkám hřišť
sílí křik *zmrzlina ledová tříšť*
jazyky v kopečcích
a jejda... nakřivo

hladina obrysy starých vrb zrcadlí
po lýtka ve vodě *s ano či ne?*
na schodku kamene odpočine
váhání *tak už skoč!*
pustí se zábradlí

když večer sázavou protéká k peřejím
únava skrze nás láme si hůl
na cestu domů
kde prostřený stůl
soukromí

nabízí klid
jenž se nepřejí

č. 31–32 (*Hra na hraně: Pohyb a rovnováha*)

děda

myslím si tráva
vidím trávu

myslím si jabloň
vidím jablko

myslím si zahrada
nevidím nic
jen kousky zeleně prorostlé sítnicí

pokud však skloněný ožíná mezky
nebo v ní podzimem zarývá léto
právě on stává se faktickou zahradou
hůlka rýč motyka - opěrný plot

na devět křížků nad devět brázd

až jednou předá mi všechna svá žezla
jak ho znám nejdříve pořádně zahřmí
plnými sudy ozve se hurónský smích

č. 33–34 (*Dětství a stáří: Od mléka k vínu*)

Radek Fridrich

Čisté čiré potoky

Zit zrrb zib
Zit zrrb zib
Zit zrrb zib
Zit zrrb zib

Zt zt
Zt zt
Zt zt
Zt zt

Zit zrrb zib
Zit zrrb zib
Zit zrrb zib
Zit zrrb zib

Zt zt
Zt zt
Zt zt
Zt zt

Při hledání semen

Túli zäi
túli zäi
tete

túli zäi
túli zäi
tetete!

túli zäi
tete

túli zäi
tete
túli zäi

túli zäi
tete te
tetete

kriiee
kriiee
tete!

Cítím cizí vejce

grok
mršina
rak klong
rak long
larvy larvy larvy

grok
myšina
rak klong
rak long
červi červi červi

grok
mušina
rak klong
rak long
plži plži plži

č. 17-18 (Padesát odstínů zeleně)

U hradeb

Mlčení větví poblíž cest,
holé ticho vyprášených mezí.
Čas jako zmuchlaná vlajka.
Nevlaje a není náš.
Jen vranám nepřekáží.

Pár vteřin po soumraku

proběhnou pod okny
tlustá ženská chodidla.
Podpatek vykrádá z dlažby
ticho ulice.
V tom chvatném pohybu
zalitém potem
odevšad civí zámlky.
Čas je nakloněn
a to docela stačí.

(Janě)

Domů

V kuchyni teplo.
Skřípavé ticho nevyvařených hrnců.
Strachy vkrádají se
mlčky do domů.
Jako dravci.
A venku v kalužích
bují to deštěm.

Střelnice

Myšlenkomyšlenkomyšlenky
má hlava je automat
v němž protáčí se
melouny švestky a citróny

myšlenkomyšlenkomyšlenky
mají větší kadenci
než kulomet MG 42

myšlenkomyšlenkomyšlenky
snímám pušku ze stěny

myšlenkomyšlenkomyšlenky
nevím kam mám střílet
melouny švestky citróny
zbývá jen duha

č. 27–28 (*Mechanické hlavy: Šílenství a stroje*)

Zahrada

Zpěvem opeřených
probouzí se zahrada
lesklá kůže ostružinomalin
prokrvené vnitřnosti

Stavěli jsme malá kamínka
když léto navlhlo
až do tmy
kradené zápalky
a oheň sladce zavoněl

A ještě dříve
lavička a stůl dědou temně mořené
už nejsou

Později
kořeny zapustil ořešák
z jeho kmenu vystoupila srdce
tam jsem byla doma

Stýská se tak krutě

Mami
není kam se vrátit

Nízko je slunce

Čerstvě zoraná půda
hroudy hlíny
stále šťavnaté
jak se lesknou
v záplavě odpolední oranžády
v temně zelených kopcích
v klubkách vlny
stromy
ach stromy vysoké
zelené jehlice v šuplíku
jednou upletu si šálu
tenkou cestu do lesa
přes pole
proč jsi tak rozlehlé
kam pohřbilo jsi meze
kam kříž
najdeme je

č. 17–18 (*Padesát odstínů zeleně*)

ani trošku

někteří lidi
jsou trošku jako vídeň
vyhradit si čas
na vypití kávy

četla papírové noviny a
jakoby se ——— nic ——— nedělo

někteří lidi
jsou trošku jako vídeň
to jsou mí nejoblíbenější

něco pobublává v hrnci
nic se nemusí plnit
stačí díky

některé lidi
nejde mít
ani trošku
—
nebo ztratit
jenom zpola

hladina

nestojíme
nad tím
musíme se nepřehlížet
ve vaničce — s betonem

kdo by lovil ryby
když je muška

nikdy jsem neviděl
topícího se člověka
ale když jsi včera přišla z práce
chtělo se mi nad nás nakreslit hladinu

u soutoku řek

pádla škrábala o dno
bylo by snazší vystoupit
vést loď
taky už byli přesezení
praskliny v trupu

podle mapy tam
měli dávno být
rákosy rezignovaně usychaly
nebezpeční nepřátelé
všichni mají hlavy na kůlech
nebo už nejsou nebezpeční

proletěl kolem nich racek
nic to neznamenalo
a i kdyby

u soutoku řek
bývalo popraviště
poznali to
protože když tudy proplouvali
měli už jen chuť
odložit si hlavy
do proudu

č. 37–38 (*Moře kaluží: Blízko a daleko*)

Antonín Hrdý

večer tajemný jak výklad z karet
hluboký jak dno čajové konvice
ráno lehké jako blůs slepého kytaristy,
jako povzdech nad rozlitou vodou
den
neznámý jak čekání v Přelouči na peróně

Co takhle nějaká kavárna?
V týchle části továrnama zasmrděnýho města?
Seru na to
koupim cuketu
chleba a startky
dám si jedno
to stihnu akorát

tak tu sedim, před sebou startky
čekání na autobus
knihu
cuketu a chleba

cesta zpět

č. 4 (*Civilismus, industriál a poetika města*)

To je naprosto jinej
Šálek kávy
– Brazílie Santos –
Řekla Barbara
Kamil se divil
– v čem jako? –
Když začal cestou zpět
Jen tak v centru Brna
Těsně po poledni Tančit
Dostal odpověď

č. 9 (Bary, putyky a kavárenská poetika)

295 nocí
296 dní
V jednom městě
Domě Pokoji Posteli
Jeden bod na stropě
Každá minuta je věčností
S vděčností vzpomínám
Jak jsme se milovali
Nebylo kam spěchat
Věčnost byla s námi
A my jí proplouvali
Teď se jí znova
Dotýkám

č. 12 (Humor a groteska)

Z tohoto úhlu
Ses mi ještě
Neodhalila
Vlastně jednou
Dávno

Ve vile od Kotěry
Usedá ticho

č. 14 (Miniatury a jiné krátké útvary)

Jako vítr zavřenej v bedně
Jen bez toho větru

A ani vítr nebere
Kde nic není

Je klid
Děsivej klid

Stopy otisknutý v hlíně
Suchýho strniště

A když vyplyvnu pastu
Jsou tam kapky krve
V umyvadle

č. 35–36 (Cesty ticha: Války, mosty, demolice)

Hledám odvahu
Už tolik let
Podívat se
Do očí
Zabít

Obmotává svým
Tělem nepracovanou
Žulu s čepelí uvnitř

To je to cenný
Cos mi zanechal
A tvůj táta tobě

Možná Žes taky
Nikdy nenašel odvahu
Podívat se do očí
Zabít
To
A kdo ví Jestli děda

Nedivím se
Je tak snadné být
Ovládán

č. 27–28 (*Mechanické hlavy: Šílenství a stroje*)

Tereza Lehečka (Klenorová)

cvokhouse

chtít domů
k tobě
poobědové slzy
chvilka dojetí
- sousedi nám dovolili upravit si zahrádku na dvoře
budu pěstovat rajčata

běháš po městě a úřaduješ
já na psychiatrii řeším sračky
mříží prosvětluje jarní slunce
čekám na terapeutickou skupinu

ke karlovu 11

ke karlovu 11
mříže v oknech
pohlazení zdravotních sester

vyměnily jsme si narcisky
na pětce běhá chlapec s křížema na krku
spletené copánky ve fousech

č. 27–28 (*Mechanické hlavy: Šílenství a stroje*)

Zé-li

večeřet samotu
nůž vrže o talíř
husí kůže se zeleninovou oblohou

příliš dlouhá vana
/důkazy varhánků na prstech/
zakuklit se v zácloně
molové vyhrávají stupnici C dur
kočka leze dírou pes oknem
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

j'arrive
zé-li

oči orámované černými brýlemi
/vidí s nimi lépe klauny manéž a růžovo modré jednorožce/
mává schodům
zatímco Ona projela oknem na kole

kampa

řeka rozpúlila naše srdce
běžíme do terče noci
voní to bahnem

svlékla jsem pečlivě utaženou vázanku a zamotala se do otvoru pro hlavu
oblečení plesklo o mlčící trávu
/raději nic nenamítala/

tvoje diamantová záda se leskla ve tmě
dělám že nic nevidím

jeptiška odvrací zrak

č. 15-16 (*Sen vs. realita*)

Vzkazy psané pod límeček

Říkal: odlom kus sebe na horší časy
občas mi přijde že v noci světélkuju jako maják
kdyby se chtěl vrátit tak aby mě našel
naprosto bezpečně

nejsem si jistá
možná proto večer chodím sem a tam
a vrhám stíny delší než celý život
abych rozchodila vědomí toho, že...

někdy se svět smrskne tak že nejde o nic víc
než napsat dalších tisíc slov
a přežít tě ještě jednou.

Krajina scezeného moře

Symbolika tří mě nikdy nepálila víc
tvrdili že jednou (se po) mně přejdeš a bude to lepší
do té doby...

se procházím krajinou scezeného moře
mám tvoji košili pořád pověšenou na žeburu
a když mi smutek padne ke kotníkům drtím ji mezi prsty
jakou to dá někdy práci udržet (se) naživu...

pořád se ti to daří
vždycky mě přitlučeš k zemi aniž bys potřeboval hřebíky
kamkoli jdu vidím tvoje ruce
jak drží můj svět
jako odmítnuté štěně.

č. 29–30 (Červený a černý: Červená knihovna, černá kronika)

Lugert

strejdův dům kde bydlím
je pro dva akorát
a má taky ty oprejskaný dřevěný
okenice
co zdejší baráky maj
a co se nesmí zavírat
aby se nerozpadly

on neslyší na levý ucho
a tak mu pozitivní zprávy sděluju
do pravýho
proto se taky stalo
že čtrnáct dní nevěděl že nám umřel
pes
blbý

Mona

v úterý byl pohřeb našeho psa
a to zas taková sranda nebyla
strejdovi se nechtělo kopat
tak jsem to oddřel sám

v zaprášenym obýváku
kam chodíme jen o svátcích
jsme ji spolu zapili
bylo ticho

sgt. Pejpr

říkáme mu tak
protože somruje papírky
a to je celý

jedině ještě možná
že má velkej frňák
ale to s tím jménem nesouvisí

Přemysl Krejčík

cestou do Krakówa

po dnech vjíždím
s výrazem Jonathana Harkera
do šedého svítání beze slunce
větve natahují pařáty
na lukách a hnědých polích
vlak nesměle protíná
převalující se nekonečnou páru

to není Transylvánie
to je jen Polsko!

Linka 152, Sielanka, půl šesté ráno

uprostřed silnice
třepetá křídlem
zůstává sedět
nejde to

Rynek Główny

turisti fotí katedrálu
fotím si turisty
a pak je hned mažu

kola autobusu pomalu
až úplně stojí
řidič skrz dveře
vezme ho do dlaní
odnese do trávy

nikdo to netočí
nesdílí na sítích

č. 31–32 (*Hra na hraně: Pohyb a rovnováha*)

Kuchař prokládá maso
jemnými plátky zeleniny

Prokládám svoji knihovnu
různými vydáními
Medvídka Pú

Unaven
hromaděním jmen
nazývám zimní ticho
zimním tichem

Osvícení ptáci
nám kálí na hlavu
občané uskakují
a mají zábavu

Vyšla už
Smrt snadno a rychle?

Bohužel
ještě nepřišla

Tak já zase přijdu
snad mi to příště vyjde

Nebojte
vyjdeme vám vstříc

Podzimní dny
teď vynáší

Nejvíc si nahrabal
krtek

STAŘÍ BĚŽCI

Vy nohy starých běžců
větve pokroucené
snítky žil

 nalomené
klouby jak suky jsou
rány
 pupeny

Stojaté vlny
kořenů
 vám proudí před očima
stín stromořadí
šrafuje vůli
 touhou po jasu

Vy ruce starých běžců
vesla
 suchem přelámaná
kam šípy loktů míří
když skřele kyčlí
z posledního
 dravý tep větru lapou?

Vy hlavy starých běžců
zpuchřelé bóje
 na zamrzlém moři
co vás dál žene
proč jako zachmuření ženci
úporně mýjíte
 utkvělý čas?

Rozeklaná pobřeží
vašich těl
eroze
 mého snění
prostor se zajíká
 naším dechem
staří běžci dál mlčí
staří básníci
 nedořeknou

č. 33–34 (*Dětství a stáří: Od mléka k vínu*)

Divný sen... Jak z něj ven?! – Jdu mezi lidi
(ač žádné nevidím, oni mě vidí
ženy se křížují a muži diví)...
zdá se mi živý sen, že nejsem živý
(Leden2013)

Nevstávám, taky proč... Ráno, čas nejtěžší
sám a prost naděje, tužeb a potřeb...
ach, jsem tak lenivý a nic mě netěší
dnes ani nepůjdu na vlastní pohřeb
(Prosinec 2011)

č. 15–16 (*Sen vs. realita*)

Odešla... Inu co, – lhal bych, že brečím...
odešla s úsvitem (alespoň s něčím)
– po čtyřech odlezla k domovním dveřím...
že prý mi nevěří (a tomu věřím)
a že prý od včera (– lež v jednom kuse!)
neměla vůbec nic teplého v puse

Ven! Doma zešílíš! Běž... Třeba zapadni
na pár piv – sám jako dřív – do té své zahradi...
co na tom, že je mráz, na židlích závěje
vzpomínka na lásku do morku zahřeje

č. 29–30 (*Červený a černý: Červená knihovna, černá kronika*)

Setkání čtenáře s autorem

Píšete jinak
než vypadáte.

A jak vypadám?

Jako kdybyste
už přestal psát.

Perpetuum mobile

Moji rodiče
se hádají
i když nemusí.

Moji rodiče
se nemusí
a proto se hádají.

č. 14 (*Miniatury a jiné krátké útvary*)

sama v Bruselu
před patnácti lety
řekla mu
v jednom baru
že nikam nespěchá
že může ještě počkat
klidně do čtyřiceti
že jí to potvrdil
i doktor

dneska už se
míjejí mlčky
a jinak
všechno při starém

pořád v Bruselu

má ráda pátou hodinu odpolední
i když už bývá unavená
a nohy jí otékají
v tu hodinu její stín
vykreslí vytáhlou štíhlou ženu
hrdě si vykračující
podvečerním vzduchem
v tu dobu ve svém stínu
znovu poznává sebe

č. 39–40 (Šachy bez figurek: Náhoda a strategie)

Osika osychá

Osika osychá ostychem.
Zjitřená jitřenka zlatí lem
Tvých šatů, jež jsi vysvlékla
na cestu rájem – do pekla.
Ztratíš se s prvním dotykem,
dřív než Ti slíbám slzy z řas?
Jsem žula citem rozměklá.
Ne kdysi, nyní zastav čas.
Chvěji se, něhou skráním zem.
Osika osychá ostychem.

Punker v kavárně

Kostka cukru – těžká cihla
zlověstně se vzduchem mihla,
pak utkvěla na číru
sprška kávy z Alžíru.
Ta chlapcovi na čelo
smetla vše, co trčelo.
Zesmutněl a zhasil svíčku,
potmě dopsal do deníčku
na poslední jeho stránku:
DNES KONČÍ MÁ ÉRA PUNKU.

č. 5 (*Ars Erotica*)

O vině

Dejte jim naději – těm dlaním, rtům a slovu;
A nitkám zaschlé krve zpod okovů
Balzámy svařte z fenyklu – a masti;
Ikarům při přeletu nad propastí

Požehnejte křídla, Sisyfům podepřete kámen,
Sejměte Héraklům v den smrti klenbu z ramen

A Médeiám? – Médeiy obejměte!

Racčí

Partonyma č. 6, Psaní o slovu

všechn ten chechot
CHICHI-A-CHACHA
už mě dávno nebaví,
nejradši přestal bych být
CHECHTAVÝ

Že to řek' racek racku
navíc racčí řečí,
znělo to jako
chichotání
v křeči

O čápech

když jsou čápi malí, že nic nelapí,
otvírají hubu žáby na čápy;
netuší, že zítra u snídaně
otevrou si zobák oni na ně

Větve a elektrické dráty

větve a elektrické dráty
rozřezaly měsíc
před prázdnou boudou
ohryzaná deska nekdejšího
stolu

zažloutlé šňůry
a rozpraskaná
jablka kolíčky
a zdi

motyka s rodokmenem
lidských rukou
vlisovaných
do dřeva

vše otisknuto věrně
do hlíny i vzduchu

–

do cestiček mezi záhony
a do rezavé sněti
plotu s angreštem

–

pro který už nevyzbyly ruce
ani kroky

č. 14 (Miniatury a jiné krátké útvary)

SRPEN /sklízí hodiny/

Mrtvičné ticho,
poledne lehá do polí
a březnem vystříknuté sémě
na srpnové pánvi země zlatoví...
Poutníku, postůj vprostřed polknutí –

Zubatý stín pluje
po rozbuškách klasů,
jednou dlaní hladí lány,
druhou laská půlměsíční břit,
ženci smrtku stíhají – či kosa dřív?

Bílou sij,
zelenou zalij,
dej žlutou žhnout,
pak oranžovou žnout,
tu dopéci a krájet červenou,
pak pojez, pomiluj a nepřezraj,
než v ohni barvy hnilob vzplane ráj.

S vrchu těhotného kopce
Lota viděla až do návsi
a všimla si, že smrtka,
rozpažená v hodinách,
nás třetí ručkou žne
v každičké vteřině.
Dala se do běhu.

Už hoří hřívy koňských šíjí pěšin,
pšeničný bělouš hlavou pohodí,
bouře se vzepne v sedle,
hrom zapřáhne údolí
jak kočár, odehřmí
do břicha stodoly.

A matka Lota s kočárkem malá Lota kočár-
kem se vypravily,
kusadla kombajnů stříhala nadváhu
zlatovláskám.

Pak ženci se smrtkou k poledni se
rozžehnali,
když kostelům se lil pot z věder zvonů,
jež naříkaly, že jen živé žehne žizeň,
i velebily, že jen živé sežne sklizeň.

...

*Sláva sláma, sláva sláma,
ze stodoly svítí stohy slámy,
rybník tleská v rytmu ryb,
rybník tleská v rytmu ryb
o kalné páté ranni!*

Z TICHÁ

Chci Tě mít rád tiše,
jak to jenom jde,
tišeji, než leknín
leží na vodě.

U té vody klekni,
na níž vítr píše
mrakům pokyn k odplutí,
chci Tě mít rád tiše.

Ještě tišeji než zem
pod hlavou spáče z Pompejí,
než kámen, který našel jsem
v náručí milosrdné zdi.

Tiše tak, že každé slovo
zazní vzácněji než v poušti zvon.

Aby tě mé psaní zastihlo
v pohnutí hlubokém
v samotách,
kde slova není slyšet.

Chci tě mít rád, tiše
vzít Tvé srdce útokem.

č. 29–30 (*Červený a černý: Červená knihovna, černá kronika*)

Uši

Dnes pojedu tramvají, nesnáším
její zvuk, nebo nenávisť
slyším, a hlavy ostatních,
šramot nervů
doprovázející žvýkavé zvuky, a
nevím, která kaše
je hustší – ta, kterou hážou do mě
nebo ta, kterou hážu já

Večerní mléko

Vhodili mu do klobouku peníze a on dovolil,
aby mu pohladili hrb.
Potom z něj vytloukl mléko, jenže bylo už
příliš studené
a děti ho nechtěly
přestože ho bylo víc
než k naplnění papriky
tmou a masem.
Živá hmota,
dřív než usne, schová se, nakonec ruka
ruku myje: co v člověku není,
to z něj ani nepochází.

č. 31–32 (*Hra na hraně: Pohyb a rovnováha*)
ze slovenského překladu Petera Macsovszského
převedel do češtiny Přemysl Krejčík

Kamil Novotný

Konec světa

Nemůžeme to dělat ve tvé ložnici, tam spí tvé kočky.

Děláme to tedy na zemi v kuchyni, pouhých několik dní před koncem světa.

Naše těla mezi sebou křešou nové a nové světy a konec toho našeho je vůbec nezajímá.

Je jen pouhou příhodou uprostřed našeho objímání.

Docela normální, zdravá kočka

Jsem v bytě jedné dívky, která mi říkala, že žije sama. Je to jogínka a sex používáme jako nástroj k osvícení. Ona je jeptiška, já jsem mnich a bezvadně nám to spolu klapě. Milujeme se ihned po příchodu do bytu, pak znovu, co si chvíli povídáme a než jdeme spát. Máme opravdu pěkný církevně-erotický vztah. Ložnice je náš chrám. Co tu nehraje, jsou ty kočky. Jedna je pod postelí a druhá na římsě okna. Ignorují mě, utíkají přede mnou a první z nich se nikdy neukáže, jen mě tiše nenávidí zpod postele.

„Co je s tou kočkou?“ zeptám se jednou, hned poté, ještě zadýchaný.

„On si myslí, že je můj manžel,“ odpoví ona a mně se uleví.

Všechno je v pořádku, ten kocour je úplně normální.

Přišla jsem k nebytí
Byl to prostor zasolené hlíny
která se vzdouvala
a tiše klopýtala
jako znechucená liška
Šťěstí, že bez pohlaví
ani stromy nevyrostou!

Natálie Paterová

Ráno

Je nebe
a vrabec
a dráty vysokého napětí
jak milenci
ještě čekají
až bude konec

A pak přinesla

králíka zaživa stáhnutého
z kůže

Země polkla a my
se milovali
v tom listí

Svítání

Ocasy lišek polykají tmou
oči v domě přivykají šeru
bůh za kostelem
vykašlává krev

č. 6 (Slova o psaní, psaní o slovech)

Vlak krájí krajinu
brzdy zaúpí
v krajnosti
krajky v kupé
zamávají krajnici
jedu
jedeš
sem tam
jsem tam?
V kraji
bez okrajů
jsi tam?

č. 15–16 (*Sen vs. realita*)

Preparace hmyzu

kosmopolitní bonboniéra
na mě zamrká
mrtvými očima

dědeček mě obejmě
bez pŕlky
palce
jak lehce putoval
při řezání pilou

babička napouští bazén
lihem
nasáklá krtonožka
hyne pod prsty pedagoga

jen ji přišpendlí
do svého panoptika

Autocenzura

plechový stroj
na plech
nepoznáš na huse
husí kůži
sám sobě
jsi dokonalý
převlek

č. 19–20 (*Umění zločinu /
Zločinné umění*)

Poslouchej potichu
očima houslovej klíč
už tolika známejch
jsem se ptala
jestli by dali přednost
zraku nebo sluchu
a tak si nahlas říkám
jsem asi jediná slepá
v dotazníku

Ráno nevycházím z domu
bez melodie v uších
krákání kolemjdoucích
jde jinak stěží
obejít

č. 23–24 (*Hudba a text /
Text a výtvarné umění*)

Lenka Nováčková (Požárová)

Imagine, there's no heaven...

Volání doby
je nicotná píseň Hirošima
s každým jarem praská ve švech

just imagine:

nehybná stehna
v obtažených džínsech
a někde v rýze
slogan

„sex
is well-paid
Antichrist“

Johne
městem chodí zpěvák
co plní lidi hleny

bojím se
že mu taky dám

že mi zkrvavělou blanou
přetahuje oči

I'm just a dreamer...

být děvkou –
nevnímám

Památce Ivana Blatného

/11. 3. 1945 – 11. 3. 2011/

Čekám na svoji mammy – je to smrt.
Langston Hughes

Třeba se tam narodilo dítě
v prachu gotického Jakuba
když Blatný
dopisoval
Čtvrťou

Za zády pěvec, jaro jako vyhořelá
Budova
prach zasypával knihy
s mammy cíhal čas

Ve stejném datu
břehy rozpárala tsunami
tak jako Českou
kdysi rozpárala děla

jde páteční ticho
jde po Vídeňské

a ústí v hrobě
u Skácela

č. 6 (Slova o psaní, psaní o slovech)

Kamil Princ

Vyznání

Jsem poutník po Tvém nahém těle,
jenž tábor v klín Tvůj rozbije,
a ňadra Tvá co polštář stele,
pak vzhůru do snů, adié!

Jsem kartograf, jenž těla terén
rty v mapu Tvoji šíje píše.
Chci navždy být Tvé vůni věren,
ach, v dekoltu Tvém dobýt říše!

Tys z čisté krásy vytesána,
kdo miluje, nic neztrácí.
Jsi sličná čarokrásná panna!
Ač pouze nafukovací...

č. 5 (*Ars Erotica*)

Rasputin

Zlá nemoc trýzní Tě, mdlá, utrápená ženo,
dlaň svírá růženec, zrak upřený máš v kříž.
Ač nejsi raněná, přec bledá krvácíš,
Tvé onemocnění až smrtí vyléčeno...

Rty lkají otčenáš, kéž Pánbůh z muk Ti sleví.
Ta nemoc dědičná je z matky na dceru.
Tak neblaze Ti je! Dlíš v krve oděru.
– Snad svaté ztrestání za prvotní hřích Evy?

Cejch barvy šarlatu – klín rudě řaly meče!
Jen kněžský exorcism Tvůj neduh napraví.
Znám kúru ozdravnou, krev více nepoteče...

Jsem mystik Rasputin, můj dotek pomáhá.
Na devět měsíců Tě lék můj uzdraví!
Na oltář lehni si a svleč se donaha...

č. 33–34 (*Dětství a stáří: Od mléka k vínu*)

Kdo hledá, najde?

Luna se plesnivé křížale podobá,
dahlie mrtvých hvězd dal večer do váz.
Naivně čekal jsem šťastnou zvěst od Joba,
za třicet stříbrných koupím si provaz.

Král Lávra nechal si nasadit opratě,
kompas se otáčí jak kolo v Prátru.
Dav Anen Karenin žene se do tratě.
Národní divadlo? Založme vatru!

Na koni jatečným jedu si jako pán,
pouze lež čeká mě ve víně skvělém.
Hledal jsem, kde může býti pes zakopán,
našel jsem ale jen hrob s vlastním tělem...

č. 9 (Bary, putyky a kavárenská poetika)

Tajga

Co jsem měl, to jsem rozvěsil
fábory z krepáku jak na táboře
svou kůži, vaši současnost
Pauzy si dávkuju dle rozpisu: kyanid draselný
anebo jiné odvozeniny, však víš

Sama si odpovídám na tvé dopisy
neboť osamělost už nemůže být hlubší
Tajga, měkkost slov. Tání a něha, její mocnina.

Mezitím dlouze pečovat o vyskládané
vrstvy. Dřevo, co ještě voní,
denně vynášet do schodů v proutěném, prozíravě
mimo sezonu zakoupeném koši, chtěla jsem ti říct:

Děsí mě přesnost přívlastků
propustnost mezi šílenstvím a solidní,
precizně odvedenou prací

č. 27–28 (*Mechanické hlavy: Šílenství a stroje*)

Zpěv

Zpívám a vidím
moře horu kámen

moře říká
 pohoupám tvoje tělo
hora říká
 rozesu krajem tvůj dech
kámen říká
 vryj do mě slova
 něha láska útěcha

moře říká
 pohoupám tvoje kosti
hora říká
 rozesu krajem tvůj prach
kámen říká
 vryj do mě slovo
 soucit

č. 23–24 (*Hudba a text / Text a výtvarné umění*)

Chérie, dva měsíce jsem se neozval
řešil jsem injekce s kortikoidy do žil
celé hodiny proseděla na koberci a objímala si kolena
nepracovala, plakala a po jídle potichu zvracela
za jízdy zkoušela vystupovat z auta
měřila hloubku balkonu
Chérie, potichu jsi čekala
pařížské ulice jsi měřila klidným krokem
našla sis práci a začala studovat
viděla jsi krásnou černou ženu a kolem ní tančit oblak listí
potkala bubeníka s šedýma očima
koupila sis kabátek s velkými černými knoflíky
Chérie, půjdeme teď spolu do lesa z gigantických lilí
plného barev a vůní
až uprostřed v nejplnější záři spatříme že jsme nazi
nebude tam bolest, samota a pláč
tam pochopím tvé oblé tvary
do konce svých dní se budu procházet tvou krajinou
rozpustím v tobě velikou lunu
narodí se z ní dcera
bude mít moje oči a tvoje bezedná ústa
v té krajině nebude nic zvláštního
bude to docela obyčejná krajina
s trochou červánků v listech
bude v ní jen vůně a vůně a vůně
ty široká široká země
jen hlína a hlína a hlína
hlína a hlína
a chlad

Spálím všechny oceány

Srovnám se zemí všechny hory
vypíchám ptákům oči
uřežu rybám ploutve
podříznu dobytek
zastřelím lesní zvěř i šelmy
a budu chlemtat jejich krev

Spálím všechny oceány
aby moje cesta k tobě byla kratší

Veliký žalozpěv mé temnoty jedna

kde jsme
nikde nejsme

jen v rozích místnosti prší déšť
bílé peří tvůj úsměv a slova

kdo z nás v sobě nechává vzpomínku na sebe sama
rušné silnice škrábou v hrdle
jen jeden okamžik
průsvitná rtuť a ruce
smích mezi prostěradly

vidím tvůj smích
je zlatý a vyplňuje pokoj
kdo se to přemístil
prosím zastav vše

Veliký žalozpěv mé temnoty dvě

tvá rychlost se podobá černé houbě
co mne láká zvláštní krvavou lehkostí

kde jsme
nikde nejsme

cukrové ruce se nerozpouštějí
klobouk temnoty dohlíží na tvůj pohyb

jsme rozžvýkané rukavice
nacpali nám je do úst
pomalu se dusíme za hnědých odpolední

líbezné tváře mrznou
posuvné prsty zanechávají neklamnou stopu na ledové kůži
prosím proměň moji kostru a nech mne svítit

nech mne být mrštný a obratný jako artista ferdinand

č. 33–34 (*Dětství a stáří: Od mléka k vínu*)

Brouky

Než se proměníme
tak ještě spočítej
mraky
ty, které nikdy neviděl
Řehoř Samsa
od toho osudného rána

Než se ty rána
opřou o naše okna
můžeme na sebe sahat
líbat se
na každém záhybu těla

Než se brouci vrátí
s hrozící rukou
a voláním pomsty
můžeme číst
v těžkých knihách
skutečnost idejí

Než se nás zmocni úřady
než se dostaneme přes plot
záhadného zámku
spočítáme mraky
pak nás ta proměna
už nemine
Člověk už dávno
není pochodni
všechny ohně
zhasly

Petra Strá

Věštkyň se ťukala
ptákem do čela
bůh nechytí tím oštěpem ani beránka
a zavřela svoje oči neskavai
ne ani modř ani itara siaf
bůh je mimo
a smrt svými tenkými prsty
podpírá jeho bradu
zatímco stádo jeho krav
přebíhá po její hrudi
faraóni se dnes už podruhé radí
kdo s kým si bude hrát
kdo s kým se bude milovat

Imer ven ga véda choroba
sama se stiskla do zubů klů
imer ve nga véda vyletí
za ruku prášek z mých kroků
ruce jsou naproti tobě stále
ve vzduchu tykadla král
imer ven ga véda choroba
ve vzduchu tykadla zvuků

č. 15–16 (*Sen vs. realita*)

Těch opor! A není co opírat,
kroky rybářů prosakují břehem.
Křtitel v okovech rozřinčel celý hrad.
Slyšme, jak zapadá za svým hněvem.

Solitony se svinují jak proroctví pradávná,
s hlavami pod hladinou se beránci pasou.
Bouře hasne. Dno loďky se pláčem otřásá
a hvězdy jedna po druhé hasnou.

Nahlížím do země pokoje,
vím o každé žilce, o otiscích dlaní.
Nesmím vstoupit. A jsem jí odkojen.
Šlépěje vracím zpět za havrany.

Černé perutě oblohu rozjizví.
S tím, co je mi odpíráno, vrhám se k dalším dveřím.
Že modlitby se slévají v jeden srdceštín
pod lipkou stařence šeptem svěřím.

č. 25–26 (*Bohové a kružítko: Spiritualita / Metafyzika*)

Jolana Ševčíková

Nebojte se, jsem zas v poho!
Z prášků jsem přešla na alkohol...
Sudte mě! Je špatné snad,
že chci zase jíst a spát?!

Odpustit vínu jeho promile
Červený šátek dát přes ústa
Schovat se před lidmi – alespoň za brýle
Vytrvat, ale nezůstat
Zalévat květy na tapetě
Odhlásit odběr slunečního světla
Ta šedá stále miluje tě
Jen čeká, až se zeptáš

Aspoň malý kafe! Aspoň paralen!
Má vůbec cenu vstát, když už je poledne?
Tak aspoň řasenku! A kde mám, sakra, fén?!
Má hlava mě nesnáší (a je to vzájemné).

Tak aspoň učesat. Možná i umýt vlasy.
V ledniče akorát oschlej kus sýra.
Převlíct se z pyžama. Nasadit čočky, asi,
a vylézt z bytu ven. Mám hlad, tak co mi zbývá.

č. 9 (*Bary, putyky a kavárenská poetika*)

za kopcem je válka

za kopcem
je válka!

za kopcem
je válka!

za kopcem
je válka ale

tady

si na válku jen hrajou děcka
kvetou stromy
pijeme
kouříme
ptáci zpívají
vítr voní a
mraků je tak akorát - -

co na tom
co je za kopcem

tady

je všechno tak jak
jsme vždycky chtěli
dneska
je všechno tak

jak jsme vždycky chtěli

cizinecká policie praha

cizinecká policie je plná lidí který
potřebujou pomoc!

neznaj zákony!
neuměj jazyk!
jsou ztracený!
jsou zoufalý!
děti cizinců brečej!
cizinky omdlívaj!
čekaj od tří ráno ve frontě kterou
stejně před sedmou nějaký rusák přerovná!

cizinecká policie je plná lidí který
potřebujou pomoc!

celou noc
stojej o místa uklízeček!
kopáčů!
prodavaček v trafice!
prostitutek!

celou noc
stojej přede dveřma cizinecký policie
vyrovnaný v řadě jak

růže na střelnici

smrt srbům

plánovali jsme cestu do sarajeva

vyprávěla mi
o své sestře která tam žila
o rozstřílenejch panelákách
o bratránkovi co se zbláznil protože

- ne každěj je na to stavěnej a
dovede zabíjet - -

představoval jsem si
jaký to asi bude –
jít se v tom městě projít po sídlišti
chodit těma ulicema

jaký asi bude
kousek za městem odpočívat ve stínu stromu

na kterym se oběsila čtrnáctiletá holka

č. 35–36 (*Cesty ticha: Války, mosty, demolice*)

Létají klobouky
deštníky na ruby u kolenou
obrazovky kaluží dávají studený film
cukr mizí z buchet keřů
z ptačích zpěvů zůstal vzdech
i z lásky zbylo málo
tma bez noci, za dne hlásí:
budou vánoce
dá-li bůh i jaro

Dnes mě nikdo nehlídá
a přitom
určitě dělám všechno špatně
jsem nesvůj
dívám se křivým tónem
tlačím oči pod mosty řas
křik držím za vlasy
nový, šedý oblek pálí
šepot, strom
pádící koně v dáli
šelest ptáků na cestě
půl návratu z domova
léky, oblouk
konečně
skok

Lidi

Sdružení vlastníků bytových jednotek
odhlasovalo,
že se musím oholit,
videorozhodčí posuzuje
můj úkrok z koupelny.

To, co si myslím, mi nikdo nevěří,
protože se to nedá vygooglit.

Když se bavím s ostatními,
emigruji při tom na svoji vnitřní chatu.
Jsou tam pelargonie,
psi
a volská oka na litinových kamnech.

Když se bavím s ostatními,
čenicám pižmo hrůzy.

Dobré ráno

Aktualizují se konfigurace,
poté konfigurují aktualizace.

Dvacet tři stupňů Zmaru,
minus dva Apatie.

Rebelové čekají, až na ně přijde řada,
ty už však hroziš pěstičkou.

Raz, dva, tři.
Kamera, akce!

Stop!
Pomočil ses předčasně!

Je to asi

Rozjetej panták někde ve mně
Je to asi prasklá šlašinka
srdeční chlopně
Je to asi kozel prokládanej vodkou
Někde ve mně mír
kříženej s policejní svodkou

č. 7-8 (*Populární literatura a popkultura*)

Concertino Vlčí jezero

Concertino u jezera cvrčků armády
ráno průhledný kužel do trávy
V noci déšť jdeš volat na hráz jezera
je tam lepší signál a ozvěna

Vějíř paprsků se šíří dál
k břízkám a milencům se psem
Chladný vítr provál
prošuměl lesem

Nechám si to projít hlavou

Přidám si ještě tu tvou skvělou bramboračku
Moučný moli lítaj těsně nad podlahou
Kurt Cobain si pečlivě vybírá bouchačku
A já si to ještě nechám projít hlavou

č. 23-24 (*Hudba a text / Text a výtvarné umění*)

Milujme se v kolejišti
na trase mezi lahví červeného
a šicím strojem po babičce
tam nákladní vlaky
nikdy
nestaví

Ochočení
pouštíme si draky
jako když skáčíme gumu
Zakopneš a zamotáš se
Jako včera, když jsem ti vlasy
spletl s klikatou silnicí
lesem plným borovic

Tady v Charlottesvillu zvoní silnice
a hoří tajně stromy.

Od jitra do jitra šlapu v tvých stopách.

A přece ve chvíli, kdy
moje město dutě usíná,
tvoje bezmyšlenkovitě hučí.

V tu chvíli stojím na prahu a s hlavou svěšenou
modlím se k tobě a k větru.

Má ruka s tvoji se nesejdou,
a jitra nezabloudí k jitra.

Ráno, když noční lampy zhášejí svůj stesk,
hodinu po smrti,
píšu ti.

Pohled vhozený nedbale
do pozdního slunečného odpoledne
přiblížil náhle domy mého města.

Kdysi překvapivě vyrůstaly ze země
a stávaly se povětřím.

Ulice zahalené do jejich šedi
se proplétaly pod nohama dětí.

Světlo právě zrozené
vrhalo se na tajemné děje v jejich útrobach.

Mísím svůj malý pražsky příběh
s příběhem *Shenandoah Valley*.

Jaro, ještě hole,
se plete mezi nohama a kývá nadějemi.

Kdo učí ptáky zpívat

Město se dusí pod vývěvou veder,
horký tér tmy nám stéká po těle.
Sejmi nám, bože, břímě z beder.
A svět, svět čeká na spasitele...

O čtvrté zrána z baru vyklopýtá
flamendr s partou kumpánů,
smějí se do noci,
muž sedá k pianu,
které tu čeká jako pes,
co ztratil svého pána,
muž hrábne do kláves
a hraje jako bůh...

To jenom díky němu svítá,
ptáci se dali do zpěvu
a vítr začal vát.

A svět se rodí z bezvědomí,
budí se slepí, hluší, chromí,
muž hraje árie a šansony a jazz,
muž hraje vášnivě a hraje S.O.S.,
muž hraje o život v půl páté zrána,
konečně našel klavír svého pána...

Ať hraje každou noc ten flink a desperát,
co učí ptáky zpívat,
slunce vycházet
a vítr vát.

(Luhačovice 26. 6. 2016)

Takovýhle děda, to nebyl můj děda

Děda bydlel v „Koreji“, v jedné z těch výmoly poničených ulic, kde rozpadlé domy začaly být k nerozeznání od těch ještě obyvatelných. Protože se na celém sídlišti topilo uhlím, vznášelo se v ovzduší tolik špíny, že fasády domů byly umazané od mouru. V létě sice prádlo venku usychalo, ale nikdy ne čisté. Obzvláště zlé pak byly zimy. Vzduch štiplavě zapáchal a škrábal v krku. A protože příděly uhlí nevystačily na celou zimu, topilo se v kamnech vším, co se dalo spálit. „Korea“ působila tak, jako by se tudy nepřehnal komunismus, ale válka.

Paní Trojanová právě zatáčela se svým dosud prázdným trakařem okolo domu.

„Říkalo se přece, že nemáme chodit s prázdnýma rukama,“ řekl otec a zamrkal na matku.

Moji rodiče vycházeli z toho, že děda všechny naše dárky nejrychlejším možným způsobem dovedl ke zkáze. Cokoli jsme mu přinesli, to bylo při naší další návštěvě buď „rozbité“ (nádobí), nebo to bylo „na servisu“ u kamaráda (kazetový přehrávač), nebo mu to někdo „šlohl“ v hospodě (náramkové hodinky).

Vyšli jsme po trouchnivých dřevěných schodech do prvního patra. Od jisté silvestrovské noci zůstávaly dveře od bytu odemčené. Zaklepal jsem tedy, abych nás ohlásil, stiskl jsem kliku a vstoupili jsme. Ve vzduchu visel nakyslý zápach zelí, cibule a hnědé omáčky. Děda nechával celé dny ležet jídlo nepříkryté a potom je znovu ohříval. Od té doby, co žil sám, hodně sešel.

Ovšem toho dne seděl u okna a kouřil. Uždiboval si od úst vlákna tabáku, cvrnkal je na prkennou podlahu a zašlapával je do spár. Potom se opřel o svou vycházkovou hůl a došoural se k plotně, aby dal hřát konvici s vodou.

Matka se posadila na volnou dřevěnou židli. Otec se opíral o chladná kachlová kamna, ruce v kapsách kalhot. „Nechceme tě dlouho rušit.“

Děda sotva zvedal chodidla. Tento druh šoupavé chůze se u něj vyvinul z přemíry pití, ačkoli neustále zdůrazňoval, že to je věkem a že to také poznáme, jestli to tedy tak daleko dotáhneme. Děda prohrabal tašky, které jsme přinesli. Promnul v prstech klopu černého obleku. „To má být na můj pohřeb?“

Otec zdvihl ruku a třel ukazovákem o palec. Prachy, prachy. Pak zase schoval ruce do kapes.

Děda mrštil oblek na hromadu zažloutlých sešitů detektivek pro dospělé. Hromada se sesula na mastný paklík karet a potom se jak lavina nahrnula na – jak jsem mohl předpokládat – defektní kotoučový magnetofon značky Wühlmaus. Dědu to nijak nevzrušilo.

„Vzali jste s sebou šálky?“ už propátrával další tašku.

Otec zíral do země.

„Říkal jsi přece, že jich máš dost,“ odpověděla matka. „Jinak bychom ti nějaké nechali.“

Děda nechal šálky plavat. V proudu vody z kohoutku vymyl prsty své tři smaltované plechové hrnky a ještě vlhké je postavil na stůl.

„Edmunde? Jsi tady?“ zazněl ze dvora hlas paní Trojanové.

Děda se přešoural přes kuchyň a zavřel okno. Položil svou hůl na parapet a posadil se zpět na své místo. Děda Edmund se díval skrze špinavou tabulku na zeď protějšího domu. Bylo vidět odrohlenou omítku, vyviklané cihly a okenní rámy oprýskané vlivem počasí.

„Jak rychle lidé zapomínají, co tady Němci napáchali,“ řekl děda.

Otec na něj pohlédl, ale neřekl nic.

„Teď tam všichni za každou cenu chcete jít.“

„Všichni?“ zeptal se otec tiše.

„Já ne,“ řekl děda.

Otcovy ruce v kapsách se sevřely v pěst. „Protože v Německu nevyhlásili žádný výjimečný stav,“ řekl klidným hlasem a upíral pohled na smaltované šálky. Povzdychl si a dodal: „Už dlouho ne.“

„Bylo by to menší zlo,“ řekl děda.

„Pro koho?“

„Pro všechny.“

„Lidé prý zapomínají, co tady Němci před půlstoletím napáchali, je to tak?“ Teď se jejich pohledy střetly. „Ale co se tady odehrálo ani ne před deseti lety, to je asi málo zajímavé.“

„Jinak by sem v jedenaosmdesátém vpadli Sověti.“ Děda škulbl rameny. „Zavedli by svoje pořádky.“

„Měl jsi přece dost času na to, abys nasákl Jaruzelského propagandou.“

Děda se ušklíbl. „Vyhlášení se celé dny opakovalo na obou kanálech. Těžko to přeslechnout.“

„Pak tedy televize splnila svůj účel, otče. Ostatně to byl ode mě pěkný dárek za třináctý plat.“

Děda si uždibl od úst další kousky tabáku. Prsty měl napuchlé, nehty na ukazováku a prostředníku zbarvené dohněda. „Vždycky jsem pro tebe chtěl jen to nejlepší.“ Položil své velké vráscité ruce na hranu stolu. Jeho hrud' se pohybovala ztěžklým dechem. „Chtěl jsem jen, abys to předal dál jako já.“

Otec opět sklopil pohled a poodvrátil hlavu. „Nikdo tě nenutí, abys s námi chodil,“ zašeptal.

Děda Edmund se dále držel pevně hrany stolu a měl zavřené oči. To uměl. Zarputit se. Půl dne v okně nebo v baru nebo na plastové židli před barem, jako by obdařen svatou trpělivostí na něco čekal. Potom, docela náhle, otevřely se jeho oči jako dva deštníky. „Čekám, až Salesche zase bude německé.“

Konvice zapískala. Matka mě požádala, abych zalil čaj. Otec mi ale dal znamení rukou. Došel k vařiči a sám vypnul hořák. Konvici s vodou ale na plotně nechal stát. Pak otec přešel zpět ke stolu a vytáhl druhou ruku z kapsy kalhot a podal ji svému sedícímu otci. Mezi prsty tiskl stočené bankovky. Otec a děda si potřásli rukou. A pak řekl otec dědovi, jako by promlouval ke starému kumpánovi, ať na sebe dává pozor.

A děda řekl: „Děkuji, chlapče. Ty taky.“

č. 39–40 (*Šachy bez figurek: Náhoda a strategie*)
z němčiny přeložil Aleš Misař

Kykyryký!

1.

Začíná to banálně, totiž že kuřecí krmičku sežrala v hale rychlovýkrmu hladová kuřata. Iveta D. přišla v neděli ráno nakrmit brojlery. Na rampě si nahodila na ramena tři pytle s granulovaným krmivem a doklopýtala s tím do haly, kde se jí však na kuřincích podsmekly nohy a pytle ji převážily, takže spadla a udeřila hlavou o železný klandr. Zůstala tam ležet zle omráčená, možná polomrtvá. Brzy se k ní osmělili vražedně vyhládlí brojleři, ti opeření termiti. Ivetu našel do mrtě ohlodanou až v pondělí ráno při své obchůzce hlídač pan Chalupa.

Nic takového se dosud nestalo. Inženýr Chloupek, správce drůbežárny, byl toho názoru, že by to mělo zůstat pod pokličkou. Ale starosta Pik věděl, že se to stejně neutají, a rozhodl, že zprávička o tom se musí objevit v *Datlovském zpravodaji*. Radní zkoušeli několik formulací, ale na žádné se neshodli. A nakonec se tam objevil jen rádeček o smrtelném pracovním úraze v drůbežárně. A tím by to zhaslo, nebýt Chloupkova abiturientského večírku.

Večírek se konal v Brně, v hotelu Slovan (do roku 1949 známém jako hotel Passage), kde se jeden ze spolužáků znal s ředitelem hotelu, takže vyfasovali sympatický salónek. Šlo se jich stále ještě dost a bylo stále ještě na co vzpomínat, Alzheimer totiž u většiny z nich teprve počal svoji práci.

Mezi spolužáky byl nejúspěšnější JUDr. Bonifác Pásek. Přijel na abiturientský sraz až z Prahy, kde jeho politická kariéra zatím končila na poslanecké lavici. Ale mířil mnohem výš, jak o tom nikdo v salóнку nepochyboval.

A co ty, Štěpáne?

Inženýr Chloupek kdysi s Páskem seděl v jedné lavici. Ale dobře věděl, že školní a poslanecká lavice, to jsou dvě hodně rozdílné lavice, a tak se teď k Páskovi radši nijak neměl. Ale ten si už k němu přisedl.

A co ty, Štěpáne? zopakoval.

Jsem teď drůbežář. V Datlově, v takovém malebném městečku kousek od Brna.

Tak to si žiješ v poklidu. Což já o sobě nemůžu tvrdit. Politika je bláznec. A když do něho jednou vlezeš, seš už v řiti, a zřítí, jak známo, vede pak cesta jenom do hajzlu. Promiň, že ti to říkám takhle na rovinu. Ale kdybych ti měl o tom povídat, tak to bych tě připravil o iluze. Což bych moc nerad. A Bonifác se s chutí rozprávěl.

Nechal donést další láhev výtečného sauvignonu, a když si pak udělal vypravěčskou pauzu, drbl do Štěpána, aby taky on něco. A ze Štěpána, který nebyl moc zvyklý pít, nakonec nechtě vylezlo, že i na malém městě, v malé drůbežárně, se občas něco přihodí.

Ale to jsou věci, podivil se Pásek.

A když se pak pozdě v noci rozcházeli, vzal Bonifác Štěpána za rameno: Co říkáš, kdybys se někdy na skok podíval do toho tvýho malebnýho městečka?

Štěpán nebral jeho slova vážně a tak kývl, netuše, že tím právě pro městečko Datlov odkývl jeho úplně novou kapitolu.

2.

Už do čtrnácti dnů se Pásek ozval: Rezervuj mi prosím jednu noc v nějakým hotelu tam u vás.

Ale to nepřipadá v úvahu. Místní hotel není nic, čím bysme se chtěli chlubit. Ale tady u mě v domě je pokoj pro hosty. Takže se můžem těšit?

Zbývaly čtyři dny do toho pátku a inženýr Chloupek rozhodl, že poslance tady bude čekat královská večeře. Lenka je výborná kuchařka a její bratr nimrod opatří bažanta nebo koroptvičku a ve sklepě jsou pro takovou příležitost ta nejlepší vína.

Provedl Páska po městečku, kde nebylo věru na co hledět, malebnost Datlova spočívala totiž jenom v jeho uložení do krásného kraje vůkol. Samotný Datlov už dávno upadl do fádní bezvýznamnosti.

Večeře byla připravena v zahrádce před domem, odkud byl právě ten nádherný výhled na kraj vůkol, protože drůbežárna se nacházela nad městečkem, přímo na kopci, kde býval kdysi cukrovar, z kterého tady zůstal jenom dominantní komín.

Ale nerad bych tě připravil o tu halu rychlovýkrmu, kde se to přihodilo. Nabídl Štěpán ještě před večeří Bonifácovi a otevřel velká plechová vrata a prošli malou komůrkou, totiž šatnou s WC pro krmičky, a v hale je už uvítal řev věčně hladových kuřat, těch malých nenažraných bestíí.

A co jste udělali s kuřaty, co sežrala tu krmičku?

A co jako myslíš? Velkopavlovické drůbežářské závody si jak vždycky odvezly každoměsíční várku na zpracování. Mezi tím byla i ta kuřata, co zkonzumovala krmičku.

Ach tak, řekl Pásek a šel blíž k plechové stěně, na níž byl nalepen papírek a na něm už obtížně čitelná básnička.

Za normalizace, vysvětlil Štěpán, jsme tady měli jako nočního hlídače zakázanýho spisovatele a ten si tu nalepil tu básničku. Teď je redaktorem v nějakým časopise.

Poslanec četl: My kuřátka nesem tíhu světa
Po drobných něžných je vždycky prvně veta
Na otočných grilech a v ránech křhavých
Snímáme my všeho světa hřích

Asi byste to měli dát pod plexisklo, upozornil, vždyť je to památka na to, v jakých poměrech tady tenkrát žili básníci.

Asi máš pravdu, souhlasil Štěpán, něco s tím uděláme.

A potom Páskovi představil halu. Jak vidíš, tak je rozdělena na kóje nízkými železnými klandry, takovými obrubníky, protože i v tom krmení musí být řád, jinak by ta větší kuřata sežrala ta menší.

A potom se už odebrali k tomu bohatě prostřenému stolu.

Bažant, nebo nakonec křepelka? Což vůbec nehrálo roli, protože Lenka, ta výborná kuchařka, dokázala, když přišlo na věc, připravit bažanta jako křepelku či křepelku jako bažanta. Ale tím největším zážitkem byl přece jen nádherný pohled s toho kopce do krajiny

vůkol. Bylo vidět až do Rakous. Však, připomněl Štěpán, za komunistů tudy utíkali na Západ. A v okolí jsou rozestry stodoly, v nichž ti budoucí emigranti přespávali čekající na příhodné počasí. A jaká škoda, dodal ještě Štěpán, že Datlov, to naše nešťastné městečko, uložené do tak přímo pohádkové krajiny, je přitom tak bezvýznamné, nicotné. Lidi už zde netěší žít, a tak tu stále ubývá obyvatel, demografická křivka tu jde strmě dolů, buď se nerozmnožujou, anebo rovnou utečou do okolních měst a městeček.

Ale s tím se určitě dá něco dělat, mínil poslanec.

A ty bys, Bonifáci, mohl? zeptal se tiše Štěpán.

Pásek se s požitkem zakusuje do většího sousta bažanta zakukleného do křepelky či křepelky zakuklené do bažanta a na Štěpánovu otázku napřed jenom kývne. Jsou prostředky, praví až po chvíli převraceje v ústech to lahodné sousto, jistě politické prostředky, jak z dosud bezvýznamného městečka udělat přímo městský klenot.

A ty bys to dokázal?

Nejen dokázal, ale taky chtěl. A poslancova ruka zapátrala na stole po číši a Lenka mu ji dolila a podala a Pásek ji zvedl k přípitku: Tak na budoucí rozkvět a slávu vašeho městečka!

A poslanec se potom rozpovídal, doslova napěchován roztomilými i ošklivými historičkami z parlamentu, přičemž obojí uměl podat s jízlivou ironií, sobě tak vlastní. Hlavní chod s všelikými přílohami vystřídal pak celý dlouhý sled pudinků, kompotů a především báječných pohárů se šlehačkou a ještě báječnějších nadýchaných rolád. A to už slunce dokončilo svou denní pouť a rozhořely se červánky a obloha se potom zvolna propalovala hvězdami a měsíc, jsa v úplňku, zahájil už svou noční obhlídku. Ale spát se ještě nikomu nechtělo, ušlechtilé víno doplnil i gin a koňak a hovor neutichal, jen střídal různá témata, a aniž stačil dokončit jedno, přeběhl hned v druhé.

Ale tu si s hrůzou uvědomuju, že jsem dočista zapomněl na starostu a jeho ženu, vždyť starostu nemohl Chloupek nepozvat na večeři a pak už i noční posezení se vzácnou návštěvou z Prahy. Ostatně starostova žena pomohla Chloupkov ežen eš přípravou té opulentní večeře, vždyť Lenka by to všechno sama nevládla. A když už jsme konečně vpustili starostu, Mgr. Dana Pika, na scénu, měli bychom mu dopřát aspoň jednu větu pronesenou při tak slavnostní příležitosti. A aby ta věta byla dostatečně významná, bude to věta uzavírající to večerní a noční posezení:

Bylo pro nás velkou ctí, pane poslanče, strávit večer ve vaší vzácné společnosti. A nechtě se vám tady dobře spí a ať si odtud odvážíte vlídný obrázek do těch nevlídných politických časů.

Potom se už všichni dojemně rozloučili a starostova žena usedla za volant, neboť její muž se nemohl vyhnout těm četným přípitkům na zářnou budoucnost dosud bezvýznamného Datlova. A starostova škodovka se spustila s drůbežního kopce do spícího městečka.

Načež Štěpán doprovodil Bonifáce k pohostinnému pokoji hned v přízemí drůbežárského domu. Na lůžku Bonifáce očekávaly nadýchané modrobílé peřiny, které tak vystřídal nadýchané šlehačkové rolády, jež do poslance napadaly jak do bezedné studny.

A když Štěpán ještě chvílečku postál ve dveřích, přátelsky hledě na spolužáka, bylo to také naposledy, kdy kdo uviděl jeho tvář. Ráno ji pak našli už do mrtě ohlodanou.

3.

Vysvětlení bylo trapně jednoduché: tou opulentní večeří rozbouřené vnitřnosti vyhnaly poslance z lůžka, a to až do haly, kde bylo totiž to nejbližší WC pro krmičky. A buď se zmylil a vletěl přímo do rychlovýkrmu, anebo už vyprázdňený neodolal a chtěl ještě nahlédnout na spící brojlery. Ale v obou případech ve tm ězakopl o klandr .A brojleři nikdy nespí. Blíže až po pitvě. Pokud bude co pitvat.

Z Prahy přijel celý štáb vyšetřovatelů a setrval několik dní. Dospěli k závěru, že nešlo o vraždu, že by snad někdo poslance předhodil brojlerům. V zájmu městečka přece bylo, aby žil. Vždyť slíbil postarat se o jeho zárnou budoucnost. Takže šlo buď o nehodu, anebo o sebevraždu. Suicidální alternativu podpořilo i to, že byl právě ve zlém rozvodovém řízení, a taky mu hrozilo obvinění z korupce. A navíc v posledních letech publikoval několik článků o eutanazii a do výpravné antologie z poslanecké literární tvorby přispěl povídkou o sebevraždě hudebníka Karla Svobody. Tudiž nehoda, nebo sebevražda? Referendum rozhodlo o sebevraždě.

Ale konec krmičky a konec poslance, to je ovšem propastný rozdíl. To nemohlo jen tak projít. Média byla u vytržení a veřejnost vše dychtivě sledovala. Poslancovi příbuzní se obrátili na podnikové ředitelství drůbežářských závodů se žádostí o vyčlenění celé várky kuřat nasycených glycidy, proteiny, sulfamidy, cerebrosidy, jakož i dalšími komponenty z tkání Bonifáce Páska. A dožadovali se, aby tato kuřata byla přidělena do rakve s neobhým poslancem a spolu s ním zpopelněna, vždyť už byla jeho součástí. Za pozornost taky stálo, že na kuřata, tu dosud neškodnou součást oblíbené celonárodní racionální výživy, padlo teď podezření. Co jednou okusila, tomu už mohla propadnout. A bylo samozřejmě nezbytné zjistit, zda se to týká pouze kuřat z drůbežárny v Datlově. Nemluvě o některých okolnostech, které bylo ještě třeba prošetřit. Totiž na poslancově lebce bylo znát, že se udeřil čelem o klandr, tak jaktože ho našli ležet na zádech? Snad, že si ho kuřata obrátila, aby byl chuťově žádoucnější? Což byl jistě pro kuřátka obtížný úkol, při němž se muselo počítat s velice dobrou koordinací kuřecího kolektivu.

Ale to už do Datlova zamířili investigativci. A vždy se našel někdo, kdo byl ochoten podat bližší informace. A že informátoři zůstávali v anonymitě, to bylo pochopitelné, když poodkrývali i fakta zpod pokličky. A na sociálních sítích se objevila první zpráva, že do datlovské drůbežárny byl přepraven další poslanec. Anebo senátor? Zpráva byla okamžitě oficiálně dementována jako fake news. Ale za investigativci se už do Datlova začali hrnout taky zvědaví návštěvníci: železnicí, vozem, pěšky i na bicyklech. V první chvíli to u Datlováků vyvolalo zděšení. Ale to, co se zpočátku jevilo jako nežádoucí vykřičenost Datlova, se brzy prokázalo jako žádoucí a záslibné.

4.

Ale to už vidíme starostu Pika, jak se schází s inženýrem Chloupkem, aby se dohodli, že nejen drůbežárna, ale i vlastní Datlov by měl být k návštěvníkům vstřícnější. Ale v té věci je už předběhli i prostí Datlováci. Návštěvníkům se už otvírají jejich široké náruče.

Inženýr Chloupek udělá několik praktických kroků. Hned za vchodem do haly umístí posuvný skleněný panel, který návštěvníkům umožní zcela bezpečný pohled do rychlovýkrmu.

A nikoho nepřekvapí, že od návštěvníků se vybírá jakési vstupné, vždyť jejich přítomnost komplikuje provoz drůbežárny. A ti nejšťastnější smějí být přítomni krmeni brojlerů, kdy se odsune skleněný panel a krmička ve skafandru a helmě odvážně vstoupí do davu ječících kuřat. U pokladničky před halou se prodávají brožurky, jež návštěvníky zasvěťí do provozu rychlovýkrmu, ale taky do všech okolností sebevraždy poslance Bonifáce Páska.

Letní zahrádka v sousedství haly, kterou si Chloupek původně zřídil pro svou rodinu, se teď promění v restaurační zahrádku. Nádherný výhled s drůbežím kopce přisvojí pak zahradní restauraci název Panorama. Všechno zlé se v dobré obrací, míní Lenka Chloupková, když sestavuje opulentní jídelníček na celý restaurační týden a k ruce už má restaurační kuchařku.

Ale to samozřejmě nekončí jen u provozu restaurace Panorama. Celý Datlov tím žije. Včerejší úpadek Datlova se teď obrací v jeho dnešní vzestup. A dá se říct, že poslanec Pásek splnil, co slíbil. Ale postupuje to rychleji, než by kdo čekal. Sociální síť šíří další zprávy o tom, že do datlovské drůbežárny se noc co noc svážejí nepohodlní politici z celé republiky. Všichni sice vědí, že je to práce trollů, ale přesto tomu tak trochu věří.

Všechny provozovny a firmy, které už skomíraly, se náhle zas postaví na nohy, obnoví se textilní fabrika a otvírají se nové podniky a všelike krámy, do nichž návštěvníci spolehlivě zabloudí cestou z drůbežárny. Datlov doslova kvete. Celé rodiny, které kdysi z Datlova vy-couvaly, se teď vracejí se slzami v očích, slzami štěstí, že jejich rodné městečko už nastoupilo cestu k zářné budoucnosti.

Závist, do které upadaly nejen naše, ale i zahraniční drůbežárny, vedla k pokusům vypěstovat si také lidožravé brojlery, vždyť všude bylo dost nepohodlných politiků, ale i novinářů a podobné sběře. Ale ničeho se nedobrali. Ale na druhé straně se objevily názory, že datlovská drůbežárna by měla šířit svou slávu i v zahraničí. Velký zájem mezi japonskými návštěvníky, jejichž hondy, mazdy, toyoty i mitsubishi zaplnily v létě všechny rozšířené datlovské parkingy, vedl posléze až k nápadu, aby se datlovská drůbežárna zapůjčila na čas do Tokia. Což vyvolalo obrovský protest datlováků, vždyť nejenže by kuřata transportem utrpěla, ale jejich nepřítomností by taky utrpěli datlovští občané.

Nic netrvá věčně, ani láska k jedné slečně, ale blažené soužití Datlováků s jejich brojlery bylo výjimkou. Tohle nebe nikdy nevystřídají žádné dudy.

5.

V noci vzbudilo starostu Pika decentní, ale přitom neodbytné a opakující se zaklepání. Venku už čekal malý černý fiat, jímž Pika odvezli na drůbeží kopec. Odmítl šátek přes oči. Odsunuli skleněný panel a dva se ho chystali vstrčit mezi vyhládlá kuřata. I vyrazil ze sebe zoufalé zakokrhání a v tu ránu se brojleři vrhli na ty dva, co ho tam chtěli vhodit. Starosta se pak sám vrátil domů tím jejich malým černým fiatem. A ráno zaskočil ženu tím, že odmítl ke snídani vejce do skla.

6.

Komunální volby. Starosta na billboardu v životní velikosti, sebevědomý, ruce v kapsách. Pod ním nápis: **Datlov žije a bude dál žít! Kykyryký!**

Moc pěkné, řekl první Datlovák, ale moc rád bych věděl, co tam dělá to zakokrhání?

To vy nevíte? řekl druhý Datlovák, který učil na datlovském gymnasiu jazyky. Pik je totiž holandsky kohout.

To jsou mi věci, zasmál se první Datlovák, ale to už musel uskočit před autobusem plným capartů, které kantoři vezli za poznáním slavných datlovských brojlerů.

č. 35–36 (*Cesty ticha: Války, mosty, demolice*)

Zrnka

Strýc vždy počítal zrnka kávy. Žil v přesvědčení, že nejchutnější je přesně sedm gramů socialistické standardní směsi. Vaření kávy se pro něj stalo rituálem ne nepodobným japonskému čajovému obřadu. Odpočítal čtyřicet zrněk pro jeden šálek, nasypal je do ručního mlýnku. Sedl si na malou židličku stojící v rohu maličké kuchyně a metodicky otáčel klikkou.

Nevím, proč se mi ta vzpomínka vybavila. Myšlenky vůbec nerespektují lineární plynutí času. Na strýce jsem už dlouho nemyslel. Snad mi ho připomněla vůně kávy a chroupání mlýnku presovacího automatu. Strýc už je dlouho mrtvý a já sedím v kavárně. Sednout si ke kavárenskému stolku brzy dopoledne mi připadalo tak nereálné, jako kdybych se nečekaně ocitl v Jirotkově Saturninovi. Mám ale podezření, že dobrý podnik z třicátých let vypadal trochu jinak. Z toho, ve kterém sedím, dýchá smutek a pach cigaret, vykouřených v průběhu mnoha večerů. Stejně na mě působí i zašlý koberec, ulička prošlapaná nekonečným zástupem bot. Ani ubrus u stolu, kde sedával Jirotkův Jiří, neměl na sobě díry propálené cigaretami.

„Co si dáte?“

Nepodívala se na mě. Její pohled mířil někam z okna, do dálky. Host ji nezajímal, byla to jen práce. Zapsat si objednávku, vyřídít ji. Zapsat, vyřídít.

„Kávu?“

Nevím, proč to vyznělo jako otázka. Jestli si toho všimla, nedala to najevo. Beze slova se otočila, mohl jsem jen doufat, že mou nejistou objednávku akceptovala. Mlýnek presovacího automatu zachroupal a já si vzpomněl na strýce. Byl už dávno mrtvý. Zemřel na rakovinu žaludku. Byl jsem ho, když byl nemocný, navštívit, a tak si pamatuji jen jeho stín. V té době jsem už věděl, že jsem z rodiny jediný, kdo s ním dokáže vyjít. Nevím, jaký byl před smrtí své dcery, ale pak se stal pro většinu lidí ve svém okolí nesnesitelný.

„Prosím,“ postavila přede mě šálek.

V jejím pohybu byla přesná dávka arogance vyladěná praxí. Ne dlouhou, pokud jsem mohl soudit z jejího věku. Káva sice z šálku nevyšpláchla, přesto se ale její hladina nebezpečně přiblížila k okraji. Trochu mě to uvedlo do rozpaků, byl jsem nezvaný host. Prázdná kavárna mě v tom utvrzovala. Servírku jsem probudil z jejího ranního blaženého snu, letargie, jež postihuje všechny na začátku pracovní doby, kdy si chtějí ještě několik minut v sobě ponechat slastný pocit probouzení se v teplé posteli. Abych rozpaky zakryl, začal jsem kávu míchat. Jen tak. Nebylo proč, cukr ani mléko jsem si do ní nedal. Nikdy je nedávám. Potřeboval jsem jen něco dělat, jakýmkoliv pohybem zdůvodnit svou přítomnost. Automaticky jsem se rozhlédl, hledal jsem něco, na čem bych se mohl pohledem zachytit. Cokoli. Jídelní lístek, noviny, televizi. Nikde nic. Jen na spodním okraji účtu krátký řádek se jménem kavárny a názvem firmy, která účet vytiskla. Dál jsem míchal vonící kávu a nevěděl, co si počít.

Díval jsem se do prázdna. Díval bych se do prázdna, i kdybych ten pohled mohl maskovat novinami nebo televizí, ale nepřipadal bych si tak trapně.

Můj strýc byl za války totálně nasazený. Nikdy o tom se mnou nemluvil. Co by taky říkal takovému klukovi. A já se neptal. Jen jednou z něj unikla vzpomínka, tak jako unikne trochu páry z natlakovaného kotle. Byl jsem u něj ve sklepě, chtěl se pochlubit windsurfovým prknem. To bylo v době, kdy se nedalo jednoduše objednat na internetu. Dnes by ho přivezla dopravní služba a stačilo by ho jen podle návodu psaného chatrnou angličtinou někým z čínské manufaktury složit dohromady a vyrazit. Vyrobit si prkno v té době bylo krásné dobrodružství, často mnohem krásnější, než na něm skutečně vyplout na vodu a snažit se ustát vratké kolébání na nepatrných vlnkách rybníka. Bylo potřeba sehnat tolik nesehnatelných materiálů, že by jejich seznam zaplnil pěkný kus papíru a pak obětovat stovky hodin na tvarování, laminování, broušení, barvení a nakonec i šití plachty. Strýc o tom dokázal dlouho a vášnivě vyprávět a ve mně našel vděčného posluchače. Strýc neměl syna, přitom potřeboval někoho, kdo by jeho zájmy alespoň pasivně sdílel. Stáli jsme v tom sklepě, všude voněla epoxidová pryskyřice a z rádia, které stálo na polici a potichu vrnělo, začala hrát romantická italská písnička. Je zvláštní, jak ji po těch letech slyším v hlavě znít, když sedím ve ztlahlé kavárně. Víím i to, že se jmenovala „Nonoleta“, abych byl přesnější, stačí chvilka hledání na internetu a člověk zjistí, že se píše „Non Ho L'Eta“ a mladá, tenkrát šestnáctiletá italská zpěvačka Gigliola Cinquetti s ní v roce 1964 vyhrála hudební festival v San Remu. To jsem samozřejmě tenkrát netušil a ani nevím, zda by mě to v tu chvíli zajímalo. Strýci však něco připomněla. Jako kdyby mu v hlavě sepnula neviditelný přepínač. Co jsem tenkrát věděl o totálním nasazení... V tu chvíli mi však připadalo, že se strýc vrátil o mnoho let dozadu, ne do roku 1964, ale ještě dále. Nebyla to vzpomínka na válečné strasti, ale na Itálii a na nějakou dívku. Překvapilo mě to, dělalo mi problém představit si strýce jako mladého, zamilovaného. Vnímal jsem ho jako starého mrzutého muže. Tenkrát. Dnes jsem v jeho věku a možná bychom mohli soutěžit co do mrzutosti. Dnes bych pro něj označení „starý“ nepoužil.

Ucítl jsem, že se na mě servírka dívá. Asi jsem v pusté kavárně s bezcílně zacivěným pohledem vypadal bizarně. Možná jsem stále automaticky míchal už vychladlou kávu. Dva sáčky baleného cukru ležely netknuté na podšálku, kelímek s mlékem jsem před chvílí odložil na stůl pokrytý chatrným ubrusem, aby nepřekážel. Musela to vidět. Bylo jí to k smíchu. Nebyla ve věku, kdy by dokázala takovou situaci přejít jen chápavým úsměvem. Otočil jsem se k ní. Pomalu, ne tak, jako kdybych ji chtěl nachytat při něčem zakázaném. Sklopila oči a začala automatickými pohyby otírat pult. Začalo mi to celé být hodně nepříjemné. Rychle jsem krátkým douškem vypil studenou kávu. Chvilí mě ještě nechala, abych si kávu i trapnou situaci vychutnal, teprve pak zamířila k mému stolu.

„Budete si přát ještě něco?“

Tentokrát se mi podívala do očí a pousmála se. Hrála si, taková nevinná zábava to pro ni byla. Ale byla v ní dobrá. Stačilo málo a začervenal bych se. Nebo bych ze sebe vysoukal nějakou nejapnost. Pokus o flirt, těžkopádný a upocený.

„Děkuji,“ dával jsem si pozor, aby mě nezradil hlas, přesto to znělo nuceně a slaběji, než jsem chtěl. Raději jsem rychle vytáhl peněženku.

Rychle napsala na účtenku cifru. Díval jsem se na její štíhlou ruku s dlouhými pěstěnými nehty, jako kdybych čekal, že mi píše své telefonní číslo.

„Třicet.“

Dokázala částku vyslovit pohrdavě, bylo mi dáno na srozuměnou, že je to málo, ale někde za tím slovem se skrýval neurčitý příslib, kterému by bylo snadné a příjemné podlehnout. Nebyl určen pro mne. Jen si vyzkoušela malou cvičnou dávku příslibů.

Podal jsem ji padesátikorunu a nedbalým gestem naznačil, že si zbytek může nechat. Její „děkuji“ se už zase ztratilo v nezájmu a lhostejném pohledu. Musel jsem myslet na to, abych hned nevstal a spěšně neodešel, aby můj odchod nevypadal jako útěk. Opřel jsem se do židle a počítal do padesáti. Jedna za každou korunu, kterou jsem jí dal. Teprve pak jsem si dovolil vstát a odejít. Připadal jsem si nesmírně starý.

č. 9 (Bary, putyky a kavárenská poetika)

Tah na branku

V pátek se Nikol do školy moc nechtělo, čekala na ni písemma z češtiny, ale budík byl neodbytný. Nejradši by ho spolkla. Vůbec nevěděla, o čem bude psát. Téma *Mladí-starší* ji málem položilo. V kuchyni bylo i po ránu jak v troubě, slunce v ní snad přespávalo a k snídani bábovka s kakaem. Sladké touhle dobou vůbec nemusela, snad kus sýra na zemi. Ale máma ji pořád nutila, aby se naučila dělat bábovku, že to bude potřebovat. Představa, jak točí kličkou, aby ve šlehači vzešly bílky, ji tedy moc nebrala. Dřív to dělal táta. Točí, točí, ale pěně se nechce nahoru. A někdy jí ta mrška z vajíček dokonce spadla jak Bořkova ozdoba, když už bylo po všem.

Zkus kličkou zatočit ještě trochu, zlatíčko. A rychleji. Na tohle elektriku neber, není to pak ono... Mámě asi hráblo a Nikol z ní taky. Napíše o tomhle. O rodičích, kteří jdou dětem příkladem. Tuhle jí vyskočily bílky až na třetí pokus a ruka jí při tom zkoprněla. Při pomyslení, že bude manželovi a dětem péct buchty, se jí chtělo zvracet.

„To ses ještě neumyla? Nezapomeň na zuby. Kluci si potrpí na svěží dech... A vypadni z koupelny.“

„Mami? Myslíš, že byl Platon homík?“

„Proč zrovna Platon?“

Kateřina má odpoledne sraz v Praze a pak odjíždí někam na Teambuilding do šumavských hvozdu. *Budeme se tam školit, dcerunko, vysvětluje*, a dcerunku by zajímalo v čem?

„V čem? Slyšelas někdy o tahu na branku v rámci pracovního týmu?“

„Na jakou branku?“ diví se Nikol, ale máma jí neodpoví. Ať se snaží pochopit nejen sebe, ale i ty druhé. Kateřina si jindy myje hlavu v kuchyni nad dřezem, nyní však radši odkvapila do koupelny, pohledy Nikol ji totiž propalují.

Ta už snědla bábovku a potřebovala si vyčistit ty zuby. Nějak to mámě dlouho trvá, to se bude šlechtit celý dopoledne? čílí se a hlavou jí blikne, jestli by neměla matku popohnat. Zнала ten její lazebnickéj proces. Teď se ještě bude holit a pak půl hodiny čarovat s fénem...

„Už musím,“ vybafla dcerunka na mámu, když se za ní vplížila do koupelny. Kateřina se lekla a škunbla sebou, až se jí otevřel župan. Nikol neuniklo, že má na sobě to exkluzivní spodní prádlo, které jí koupil nějaký pan Nobody. Už si ho tajně i vyzkoušela. *Vždyť mně ho vytaháš, Kateřino!* láterila v duchu. Stálo nejmíň patnáct klacků, krajky nadýchaný jak obláčky na Svátek práce.

„Co koukáš?“ zaznamenala Kateřina dceřin pohled.

„V tomhle aparátu chceš jet na školení, to snad ne! V čem se asi budeš školit?“

„Hele, radši se starej o Platona, a až pojeděš ze školy, stav se za babičkou. Víš, kde ji najdeš. A kdybych náhodou už nebyla doma, tak na ni dohlídni, ať se pořádně nají. Oběd bude v troubě. A hlídej, ať pije. A ty se o mě neboj, zlatíčko, jsem tady vždycky pro tebe.“

„A kde vlastně máte tu konferenci?“ zeptala se Nikol a pustila si na sebe ten fén, co měla máma připravený na pračce. Vlasy jí zavlály jak roj sršňů, který se žene do útoku. I ten zvuk připomínal šustot jejich křídel.

„V jedný ubytovně na Šumavě, ne?!“ vytrhla jí Kateřina fén. Sršni jí začali kroužit kolem hlavy.

„V pátek odpoledne, jo?“

„Jo,“ přitakala. Pak se hned zeptala, co má s tím Platonem. „Máš pocit, že seš lesba?“

„Probíráme ho ve škole. Platona, Lesbos a tak. Mně se náhodou holky líbí,“ nandává to mámě.

„Náhodou nebo pořád?“ znervózněla Kateřina. Vůbec dnes byla nějaká načatá, přímo nervní. A přitom tak nějak roztoužená. „Máš za dvacet minut osm,“ zaječela na Nikol, aniž by tušila, že jí dnes škola začíná až od deseti.

„Pojedu na koloběžce, v pohodě to stihnu.“

„Radši mně řekni, co Bořek?“

„Jo, dobrý, chodíme spolu, má mě rád. To víš, už má něco za sebou.“

„Jenom chodíte?“

„No dobře, tak i spíme.“

„Nikol! Já jsem měla kluka až v devatenácti. A dala jsem se mu, protože jsem ho milovala,“ zavzpomínala Kateřina.

„Ale táta to nebyl, vid?“

„Viš co? Radši dávej pozor, ať Bořkovi neujedou nohy, ještě mu teče mlíko po bradě. A ani nejsi plnoletá. Dostalas, doufám, měsíčky?“ vypnula Kateřina fén a vrátila ho do krabice.

To ticho, to ticho... a někde na konci dětský křik. Nikol ho nechce slyšet a přehlédne i mámin vyčítavý pohled. Zná Kateřinu, vždyť máma točí reklamy. Co si o ní myslí, že je prvnička?

Jede, jede... Vzala si na cestu koloběžku, ale ještě než dorazí do školy, staví se na hřišti. Kolo by bylo sice rychlejší, ale Nikol nikam nespěchá a koloběžce dává přednost. Krčí jednu nohu a druhou se odráží, ta za ní vlaje jako kormidlo, jako prápor, jako prádlo ve větru na šňůře. Lidi se za ní ohlízejí, za jejím napučeným pozadím a zírají na kratasy, z nichž vylézají půlky. Tak to má být, je přece léto. Jen pan farář si prý myslí něco jiného a zmínil se Božence, že z hroznů, které náležitě nedozrají, vzniká často trpký nápoj. A babička si pak stýská, že ho Nikol zbytečně provokuje.

Ta si klestí cestičku na chodníku mezi chodci. Pejsánek ví, co má dělat. Štěňátko jí říká Břeťa. Štěňátko jezdilo na koloběžce už ve čtyřech letech, o od té doby se párkrát vymázlo. Ale všechno se našťestí zahojilo, jen ta její duše ne. Bodejť by ne, když žije jen s mámou a babičkou. Chyť si mě, chyť, můj ty světe. Potřebovala se ještě stavit za Bořkem, aby se s ním dohodla, co budou dělat přes víkend. Mohli by zajít na koupalko, večer do kina, a pak...

K hřišti na košíkovou dojela Nikola v pravou chvíli, kluci ještě hráli. Živičný plácek spoutávaly lajny vyznačené vápenným práškem, sem tam je smázla nějaká bota a vyvrtnutý kotník, a tak se hledaly. *Když někdo upadne, šeredně se odře*, říkal Bořek. A taky že jo, kluci

nosí nákolenky a chrániče na lokty, ale i tak mají po těle kdekou bolístku. Bořek hraje rozehrávače, organizuje hru. Nepatří k nejvyšším, a Nikola je za to ráda. Mít doma dlouhána, vždyť by na něho ani nedosáhla. I takhle cítila, když se spolu líbali, jak jí po břichu píše to jeho zvíře...

Rozhodčí odpískal přestávku. Hráči vyklidili hřiště a místo nich začali obletovat koše náhradníci. Přišlo se pokoukat i pár náhodných chodců, možná je zaujala tabule, která visela na kabinách. Hornáci versus Dolňáci, stav 38:34. Nikola zamířila k těm druhým.

„Bořku!“

„Teď nemůžu,“ funí Bořek, málem vyplivne plíce. Lije z něj pot, šrám na tváři se na Pej-sánka usměje, někdo dal rozehrávači loktem pod oko.

„Vidíš, ne? Hrajeme o basu piv. Berou nás pěkně u huby. Přišlas mě povzbudit?“

„Jedu do školy. Co budeme dělat přes víkend?“

„Mohli bychom na fotbal.“

„Na fotbal ne, to spíš na koupalko. Hele, musím ti něco říct,“ odloží Nikol koloběžku na trávu a chytne Bořka za obě ruce. Má je zpoceně jako celé tělo. Takhle se nepotí, ani když jsme spolu natěsno.

„A co?“ děsí se Bořek.

„Že jsem to ještě nedostala,“ culí se Nikol. „Máma dneska vyzvídala.“

„Co chtěla vědět?“

„Jestli se nějak chráníš,“ vymýšlí si.

„Před sebou?“ plácne jí po zadku, až se jí vyhrne sukýnka a zazáří kalhotky. Nejsou sice takové, jako má máma, ale Bořkovi to nevaří. Když na to přijde, stejně je z ní hned serve.

„A vzal by sis mě, kdybych byla v tom?“

„Nezачínej s tím zase, dáváme si přece bacha!“

„A kdyby?“

„To není možný. Tos mě teda potěšila!“ domýšlí tu horší variantu.

„Třeba nejsem,“ pustí zklamaně miláčka, který ji nemiluje. Nebo ano? Koloběžka je pro štěňátko taková berlička. „Tak nic, tak se ozvi,“ nabádá ho, objedne hlouček Bořkových přátel a zamíří zpět na chodník.

„Zavolej ty,“ křičí za ní Bořek, ale Nikol dělá, že neslyší.

„Co se mi to jenom zdálo...?“ procitne Boženka. Snad neusnula? Vedle ní stojí pan farář, na hlavě má černý klobouk, po nose mu kloužou brýle.

„Musíte se šetřit, Boženko. A s těmi konvemi opatrně,“ poklepe jí dvěma prsty na rameno.

Lavička mezi tújemi by mohla vypravovat. Boženka už ví, kde je, už se vzpamatovala. Možná za to může to parno, i stáří mozek vysouší. Co to vlastně dělala? No přece zalívala hroby.

„Už nic nevydržím, pane faráři...“

„Máte odpočívat ve stínu. A s tím zaléváním byste měla skončit, jste tady skoro denně. Už jste pro dobro věci vykonala dost,“ napomíná ženu pan farář a ona je ráda, že pro druhé může něco udělat. „Ne aby vás napadlo ještě dnes zalévat, na slunci je skoro čtyřicet.“

„Jednou tu tady taky spočinu,“ odpoví stařena a kouká na hrobku, která před dvěma staletími vyrostla nedaleko vchodu do hřbitova. To je ale stavba! Samotný kostel je však mnohem, mnohem starší. Pan farář říkal, že kaple sv. Jiljí existuje v kronikách už z konce dvanáctého století. A když to řekne pan farář, tak by tomu měl člověk věřit.

Stála tu osada, zárodek města. Vzklíčila na kopečku nad Chrudimkou... Nechyběl ani boží stánek z dubového dřeva, jenže po něm nic nezůstalo. Naštěstí osadníci postavili hned vedle kostelík nový, tentokrát s kamennými základy, ten něco pamatuje, a měla by v něm viset i rukavice Jana Žižky. Nechal ji tu, když táhl na Chrudim. Kdo ví, jak to všechno bylo, to zná jen ten nahoře. Ale jedno jisté je: že Kulíškovi, Jelínkovi, Hedvíkovi, Čadka, Hlubinovou a Prejzu Boženka přežila.

„Jé, hele, naše Nikolka,“ pookřeje žena, když se zažlutí v bráně hřbitůvku koloběžka.

„Bůh s vámi,“ prohodí pan farář, sotva zahlédne vnučku, a málem zakopne o konev, která mu stojí v cestě. Klobouk na hlavě mu zaplave. Nikol uctivě pozdraví a objedná faráře obloukem, ještě že do něho nevrátila. *Na hřbitově se přece nejezdí*, napomene stařena v duchu vnučku a diví se, že ji pan farář nepokáral. Dokonce se na ni i usmál.

„Babi, škola nám dnes už skončila, naložím tě na tandem a frčíme domů,“ křičí na Boženku. „Máma spěchá do Prahy, jede na školení... to přece víš.“

„Já zapomněla, dokonce jsem tady usnula! A Čadka, Hlubinovou a Prejzu jsem ještě nezalila.“

„Ukaž, udělám to,“ řekne Nikol, zvedne prázdnou konev a pospíchá k pumpě. Sloní chobot valí do konve vodu, pumpa naříká, škytá. Nikola se činí, voda z konve chlístá na náhrobky, kytky na lázeň čekají jak na boží smilování. Boženka si prohlíží vnučku s rozpaky.

„Taky jsem byla v tvém věku čilá, jen jsem nebyla tak hanbatá. Na hřbitov se to nehodí,“ usrkne poznámku, ale Nikol v zápalu práce neslyší.

„Hotovo... Zalila jsem i dědečka, už měl žízeň,“ neodpustí si narážku na dědovy návštěvy v hospodě. „A babi?“ Boženka vstane a trochu se zakymácí, už přepadává dopředu. Bojí se Parkinsona, naštěstí ji Nikol podepře.

„Chceš něco?“

„Babi, byl Platon na holky nebo na kluky?“

„Pan Platon? To má být hádanka?“

„Platon, ten řecký filozof,“ čílí se Nikolka.

„Co tě to napadlo?“ zaloví stařena v paměti. „Já myslím, že byl podobojí,“ plácne jen tak do luftu. Ty dějiny má už trochu popletené. Mladí nemyslí na nic jiného než na sex.

„To byl Žižka, ale to je něco jinýho. Někde jsem četla, že čtyřprocentní jsou na tom vzdělanostně líp, než většinová populace. A mají se čile k světu,“ rozvíjí úvahy Nikol.

„Nikolko, snad nečekáš dítě!“ zatrne Boženku, která si hned domýšlí všechny možné katastrofy. Určitě si holka myslí, jaká je netýkavka, ale s Mílou Čadkem chodili dva roky, samozřejmě u chození jen nezůstalo, jenže Míla se nakonec oženil s jinou a tak si na truc vzala o patnáct let staršího Prejzu...

„Františka?“ pomyslí Nikol na dědečka. Boženka přikývne. „A kolik jsi měla chlapů?“

„Jen Františka, tvýho dědečka.“ Nikola vykulí oči. Ty ostatní by Boženka nepřiznala, i kdyby nějaké měla, před Nikolou nemůže. Asi ji zklamala. Ale když se to vezme kolem a kolem, je na to hrdá. Láska je přece jenom jedna... se vším všudy. Proč ji rozměšňovat.

„Nesmíš nám utíkat,“ dodá vnučka málem vyčítavě.

„Jako byste s mámou nevěděly, kde mě najdete. Tady si aspoň můžu popovídat...“

„S kým, babi, s kým?“

„Například s Mařkou.“

„Mařka tě přece udala, když jsi roznášela ty protistátní povídky...“

„Jo? Už ani nevím,“ mrkne na vnučku a pak jí pohled přeskočí na pískovcový náhrobek s bustou básníka. Vytesal ji nějaký kameník. Tvář vzal plastice déšť, oči vypilo slunce. A pod ní nápis, který nemusí už ani číst, a přesto si ho často vybavuje: Čím jste vy, byli jsme i my. Čím jsme my, budete i vy. „Pamatuješ se, jak jsi tu jako malá jezdila mezi hroby na koloběžce?“

„A křičela jsem *Pozor, jede Zlatá přílba!* Nevěděla jsem, že se nesmí jezdit mezi hroby na koloběžce... Tak už pojď, možná zastihneme ještě mámu.“

„Zalilas ty kytky pořádně? Je hrozný sucho, cítím ho i na jazyku... A opravdu ses někde nezapomněla? Měla bys to radši mámě říct, dokud je čas. Musíš vystudovat,“ cupitá za vnučkou.

„Já vím, nejlíp na doktorku,“ odvěti s nadhledem Nikol a radši popojede dál, aby Boženku neslyšela.

Kateřina nakonec vyrazí do Prahy autem, doma říká, že v Kutné hoře bude nabírat Vlastíka s Jitkou, patří k té samé agentuře, ve které pracuje. Musí se dost přetvařovat a vlastně tak trochu klame tělem, vždyť každý přece ví, že do Prahy je lepší jezdit vlakem, zejména když je železniční uzel ve městě, kde bydlí. *Kateřino, Kateřino, ty ses naučila lhát, a jestli se to dozví Nikol, určitě tě šprokleje.*

Tsss...! V Bohdanči nabere Marcela, který si tam jednou za dva roky jezdí máčet údy do nějakého bahýnka, a pak si to dvojice namíří rovnou do Krkonoš. U Pece mají bývalí manželé chalupu. Vlastně teď už jí má Marcel, protože se při rozvodu spravedlivě podělili, on dostal chalupu, Kateřina vilu.

Aby nedošlo k omylu, nejde o žádnou bokovku, Marcel je exmanžel Kateřiny, kterého Nikol nemusí, ale ona se s ním občas stýká, protože oba zjistili, že je jim zase spolu dobře. Na čem jejich manželství po dvaceti letech skončilo? Marcel přemluvil ženu, ať v posteli zkusí trojku, aspoň jejich vztah pookřeje. A ona souhlasila. Jenže pak to dopadlo úplně jinak a manželství se začalo od té doby sypat. Představte si, že otec rodiny začal žárlit.

Marcel teď žádnou vážnou známost nemá, alespoň to říká, a taky říká, že Kateřinu vždycky miloval, i tu její lásku k umění. Kateřina je také volná. Jenže je tady Nikol, strážce pořádku. Je to mámin ochránce před všemi nástrahami, které klade na lidi doba. Kateřina neměla nic proti tomu zkusit nějaký experiment, ale tahat si do postele ještě další ženskou neskousla! A neskousla to ani Nikol, i když se jí Marcel snažil vysvětlit, že všechno pak bylo jinak. Bylo, ale kdo si s tou performancí začal? To se měla Kateřina na to jejich vystoupení jen dívat?

Všude je nemožná zácpa. Dochvilný Marcel sice na ženu v 14.10 čekal u lázeňského parkoviště, ale pak už jen vládla na silnicích bída. Kruhový objezd u Hradce zašpuntovala nějaká havárka, v Jaroměři to samé, člověk by zaplakal. Tam to bylo snad ještě horší než v Pardubicích, ve špičce hodinka zdržení je minimum.

„Seš nějaká ustaraná,“ pohládl Marcel Kateřinu po vlasech. „Koupil jsem bublinky.“

„Ani nemám chuť. V tomhle hicu...?“ řekla za kruhovým objezdem v Jaroměři, ale v Trutnově už chuť dostala, zejména když jí dal ruku na koleno. Na Marcelovi bylo vidět, že se na mě docela těší, pořád mu to ještě jde, hodnotila Kateřina exmanžela, on měl vždycky dobrý tah na branku.

Škodovka si tiše vrátila, snad kvůli hlučným motorům Kateřina odmítala naftáky. Ani moc nepředjížděla, ta stovka byla tak akorát, aby měla auto pod kontrolou. A Marcela taky. Byl čím dál víc dotěrnější, párkrát ho musela plesknout přes prsty.

„Nad čím přemýšlíš?“ dorážel a zajel jí rukou ještě víc pod sukni. Ty jeho spanilé jízdy prstíků byly nebezpečnější, než když člověk laskal v dlani mobil a povídal. Ale na druhou stranu musela připustit, že jí to škádlení docela vzrušovalo. Radši zpomalila.

„Nohy se mně ptají, proč jim nedáš pokoj, když mě můžeš mít za chvíli celou, to za prvý. A za druhý mě napadá, že jsi takhle nadřazený nikdy nebyl, což je v éře globalizace s podivem. A to jsme spolu mohli spát každý den.“

„Možná právě proto,“ usmál se a stáhl ruku. U silnice hlídali policajti.

„Chceš?“ sáhl do přihrádky pro pití. Lokla si džusu, napil se také a začal rozvíjet úvahy o tom, jaké by to bylo, kdyby se k sobě vrátili. Ale šlo jen o takové plkání, kdo ví, jestli by to opravdu chtěl. A musela by na to připravit i Nikol. Pořádně připravit.

„Opravdu bys chtěl?“ zeptala se vážně, to už byli na chalupě, nazí a zpcení a sluníčko jim kreslilo na záda stíny. Kateřina se napila bublinek a v náruči se Marcelovi rozvrněla. Tohle měla ráda, tohle, a ještě pak chvíli klidu, aby se mohla na té rozkoši náležitě povozit.

Seznámili se na pohřbu jeho táty, náhodou. Pozval ji na smuteční hostinu a následovalo rande. Marcel už jistě nebyl svatej, ale měla dojem, že když ji poznal, opravdu se zamiloval. A ona taky. I Boženka si k němu našla cestu, byl pozorný, pečlivý a vydělával dost peněz. Tolik, že si mohli postavit vilu a ještě jim něco zbylo na cestu kolem světa. Při ní počali Nikol, ale to už je hodně let...

Začal jí líbat na bradavky.

„Líbí se ti to?“

„A tobě?“

„Tak pojď, zopakujeme si to,“ klekla si na kolena a polštář jí zaplul pod lokty. Možná to ani nečekal, protože začal hledat kondom. Že by něco tušil? Na tohle byl dost opatrný, až ji to někdy štvalo. Zprv mu věřila, zadruhé kondomy neměla vůbec v lásce. Tentokrát je to nějak rozhodilo.

„Co ta naše holka? Tuhle mně vymáčkla hovor. Je na mě ještě našťvaná?“ nemohl se nezeptat, když se vyvrcholení nedočkali. Chvilí ho dráždila rukou, ale bylo to k ničemu, asi myslel na Nikol.

„Dělá mně starosti. Je sprostá, drzá a hlídá mě, abych jí náhodou nepřivedla domů nějakýho tatínka. Samozřejmě má kluka, jmenuje se Břěta a chodí na vysokou. A když s ním jde na rande, namaže si oči a nasadí do nosu udidlo. Ti spratci mají ještě mlíko na bradě a dělají, že sežrali Šalamounovo... Víš co,“ ubrala na důrazu. „Říkám jí, chraň se, ale ona, kdepak! Co se má stát, tak se stane,“ držkuje.

„Proč se tak čílíš?“

„Protože provokuje. Tuhle se mě ptala na Teambuilding.“

„A cos jí řekla?“

„Že jde o utužení kolektivu... na pracovišti. Mladí, staří, a tak... Potřebuje pevnou ruku. Dělá si, co chce.“

„A ty?“

Kateřina místo odpovědi uchopila Marcelovu hlavu do dlaní a natočila ji k sobě, aby mu viděla do očí. Vlastně mu chtěla vidět rovnou do hlavy, do těch nejjemnějších mozkových závitů. Přála si vědět, co se v nich bude dít, až mu to řekne. Chlapům to v nich bzučí každému jinak. Dokonce přes sebe přehodila prostěradlo, tohle byla vážná věc, než aby se rozptyloval něčím jiným.

„Měl by ses k nám vrátit. Je mně čtyřicet, už nejsem nejmladší. Ideály blednou a holce trapně lžu. Řekla jsem jí, že jedu na školení...“ zakoktávala se. „Už jsem ti to chtěla vysvětlit posledně, juchat určitě nebudeš.“

„Nic nevysvětluj a radši mi nalij čistý víno!“ přerušil ženu. „Nikol, co? Neuhlídalas ji!“

„Kdepak Nikol, to já jsem ve čtvrtém měsíci!“ vyhrkla.

Marcel musel mít v hlavě z té novinky pořádný zmatek, ani se mu nedivila. Trochu se odsunul. Možná chtěl vidět Kateřinu z větší dálky, jestli je to ona nebo nějaká jiná ženská, co mu větší bulky na nos. Takhle si ji prohlížel, když po ní vyjela ta jeho kámoška, co dovlékla odněkud z baru. Nebylo jí to tenkrát příjemné, ale dohrála onu etudu do konce, proč by se nemohly dvě ženské pomilovat?

„Se mnou?“ zapochyboval. Tahle otázka by ji dřív asi urazila, ale teď musela uznat, že je na místě. Taky by se ptala. Mít dítě v tolika letech není žádná sranda.

„A s kým asi? Od doby, co spolu zase spíme... Nechtěla jsem si to kazit.“

Jako obvykle zase mlčel. *Haló pane, jste tady?* Možná by to měl něčím zajist, bublinky na to nestačily. Zeptala se ho, jestli mu má namazat chleba nebo udělat stojku, zvládla by obojí, ale jen se ušklíbl a přikulil zpátky.

„Hm,“ zabručel, dokonce si zalezl k ní pod prostěradlo. Do společného hnízda, do toho jejich smrádku. Přitáhl si ji k sobě. Teď četl v jejich očích on. „Matko!“ vystrčil na ni bradu. Oba se zasmáli.

Pak venku bouchly dveře od auta a v otevřeném okně pípl zobáček ptáčete.

„Matko, seš to ty?“ zaplavala v místnosti hlava Nikoly. Kateřina se přitiskla ještě víc k Marcelovi, tak tohle je tedy v háji.

„Vidíš něco?“ vyzvídal Břěta.

„Vidím,“ přitakala Nikol a strčila do okna už půlku těla. Málem dovnitř přepadla. „Team-building,“ utrousila sarkasticky, aby bylo jasno, kdo s kým hraje habaďúru.

„Nevíte, že máte zaklepat?“ ozvala se konečně Kateřina.

Čekala, že mladí nastartují auto a odjedou, ale po chvíli někdo na dveře skutečně zaklepal. Nikol, nebo Břěta?

Marcel šel odemknout.

Helžin úprk

Prodléval jsem ještě v polospánku, když mi opatrně sdělila, že z divadla odchází, protože si našla nové zaměstnání. V tu ránu se celý můj život ponořil do tmy. Poměrně rychle jsem procítl. Moc dobře jsem tyhle její spády znal a věděl jsem, že nevěstí nic dobrého. Neřekla mi, že už nechce živořit, o živoření tu ostatně vůbec nešlo, věděl jsem, že naopak živoří poměrně ráda, s potěšením vymýšlela, jak ještě více ušetřit, tříbí to mou představivost a připadám si nezávislá na systému, prohlašovala odhodlaně a já jí v kratochvíli jménem šetření rozhodně nebránil. Znal jsem ženy, kterým živoření vadilo, a muže, kterým kvůli živoření utekly, Helga se však přítelkyním chlubila, jak jí živoření zoceluje, kasala se, že by klidně přežila v rozbombardovaném městě řadu měsíců, protože i rozbombardované město nabízí netušené možnosti, jak zmírnit celodenní kručení. Chce to jen trochu fantazie, říkala přítelkyním herečkám v divadelní kavárně, a ovšem, poctivého nasazení!

Mluvila o fantazii, ale teď mi s vážnou tvářičkou oznámila, že si našla práci na úřadě. Upozornil jsem ji na ten rozpor a spustil tím tirádu, která by na divadle sklídila potlesk vestoje: „Už nechci žádný vášně, chápeš? Člověk nikdy neví, jestli je fakt dobrej, nebo je to jenom chemie. Divadlo je toxický! Chci žít v prostředí, který je zdravý.“

„Úřad, aha, tam se uzdravíš!“ smál jsem se jí, zle jsem se jí smál, čímž jsem si moc nepolepšil...

„Vadí mi ten nekonečný egoismus naší sociální bubliny!“ pokračovala. „Ve skutečnosti nikomu nepomáháme. Žijeme, co někdo napsal! Jak se za to můžem nestydět?“ Ptal jsem se jí, jestli je jí patnáct a zas jí musím vysvětlovat pojem mimésis jako každý grantový komisi a nemlich to samý úředníkům, se kterými se teď, bože můj, chce sama dobrovolně paktovat. Ptal jsem se jí ještě z teplých peřin, proč se mám zas vyčerpávat vším tím marným vysvětlováním... Řekla mi, že nemusím, protože už musí běžet.

„Jestli tam půjdeš,“ zkusil jsem ji od jejího nepochybně pitomého úmyslu naposledy odvrátit, „jako bys vyvanula. Protože ve chvíli, kdy budeš vstávat, já zas budu chodit spát, a už se nikdy nikdy nespátíme. Stane se z tebe pouhá otupělá mátoha. Zhloupneš, ztloustneš, přijdeš o hravost i o mě!“ zavěštil jsem pateticky z peřin. Ale zdálo se, že už je pevně rozhodnutá. „Pokud nám peníze, co máme, nestačí, můžeme jít přece na jaře a v létě trávu!“ zkusil jsem ji ještě naposledy ponouknout, zastavit a nadchnout pro trávu, zkusil jsem ji polechtat a rozchechtat tou trávou a povalit ji zpátky do postele. Ale zdálo se, že je jí tráva ukradená, protože už v zaměstnání, nadto v zaměstnání na úřadě, zahlédla nějaký vyšší smysl, jako tehdy, v patnácti, zahlédla vyšší smysl v divadle. Se stejnou vášní jako do každé své přidělené role se evidentně vnořila i do své nové role jakési nevášnivé úřednice, tentokrát se však nečekaně obsadila sama. Toužila být zřejmě užitečným idiotem. Na divadle idioty dosud jenom hrála. Teď se jí naskytl jedinečná příležitost stát se idiotem skutečným.

Vrátil jsem se do postele, z níž mě tak neomaleně vyhnala svým pomateným rozhodnutím, a chtěl jsem to celé ještě jednou promyslet. Ano, nesporně zatoužila po iluzi, že patří k slušným pracovitým lidem. Mluvila o životě mezi poctěností a zavržeností, zvláště o nedůstojném postavení hereček, poměřovaných pochybnými parametry krásy. Mluvila o povrchnosti hereckého řemesla, o prchlivosti režisérů a závislosti herců na jejich náladách a o tom, že lidem jiných profesí závidí poněkud snazší měřitelnost jejich práce. Záviděla jim však pouhou víru v iluze. Náhle nedovedla rozpoznat hodnotu v tom, že divadlo iluze vytváří, aby nás z iluzí usvědčilo, a tak nás jich na chvílku zbavilo. Neviděla, že zaměstnaný člověk se obvykle utvrzuje ve svých vlastních iluzích a nechává se iluzemi o své slušnosti a užitečnosti desítky let ochotně balamutit. Odmítala vidět, jak je zaměstnaný člověk vnitřně vykousaný.

„Pravidelné zaměstnání je pouhopouhá kapitulace, Helgo!“ volal jsem za ní, i když si do uší dávno nalila pomyslný horký vosk, aby mě nezaslechla ani koutkem ucha. „Takové zaměstnání tě rychleji přiblíží smrti a víc tě ochudí, než obohatí! Budeš nemastná a neslaná a budeš volit blbce! Pravidelné zaměstnání, to je jenom úprk z boje a neskonalá zbabělost!“ volal jsem, i když jsem slyšel, že už zuřivě dupe po schodech.

Přiznávám, ani já nejsem pokaždé nad věcí. I já se někdy děším neurčitosti a nehmotnosti všeho, co vytvářím, a vím, že bez peněz zbývá jen tráva. Ale co. Budeme jíst trávu, Helgo! Šťavnatou trávu, rozhodl jsem se a nebylo už proti tomu odvolání. S pocitem dobře vykonané práce jsem zase usnul. Těsně před tím, než jsem zcela pozbyl vědomí a odevzdaně klesl do měkoučké houně snu, kmitlo mi, zda Helze trochu nevádí, že jsem ji včera při zkoušce tak nenadále přeobsadil. Za vteřinu už jsem o tom ale neměl ani tušení.

č. 31–32 (*Hra na hraně: Pohyb a rovnováha*)

Magický realismus

Ta žena na Juliše pohlédla zrovna ve chvíli, kdy nás už zase otravoval svými chytráckými posměšky nad touto prý ubohou pouťovou zábavou, sklouzla očima na nás, bezpochyby vhodnější i vděčnější objekty ženského zájmu, ovšem pak se kupodivu vrátila k Julišovi, napřed jen kouzlicíma očima a pak i třemi nejistými kroky, neboť její krása měla svou váhu a jehlové podpatky se bořily do koberce pódia.

Šla ke mně jako koza na ledě. Nebo přesněji: spíš klisna, černá, silná, zpotená klisna s vyvalenýma očima a vyceněným chrupem. Ordinérní kráska, vhodná tak do masturbačních představ těch křupanů kolem mě, kteří mě – jako vždy, jako vždy, jako už po tisíciletí – přehlasovali, ať konec roku oslavíme v tomto ubohém, byť obrovském varieté.

„Ty...“ řekla tomu chudáčkovi překvapivě dětským hlasem a vztáhla k němu bílou, oblou a jaksi až příliš nahou paži, a když se vyděsil více než před chvílí, kdy ho poprskal cvičený šimpanz, nakročila jednou nohou na zábradlí naší lóže a teď už na něj mířila všechna těžká děla jejího velkorázného těla, plné stehno v řídce síťovaných punčochách, hladké koleno, výrazně vyboulené pohlaví, spíš zdůrazněné než kryté proužkem blankytného saténu, vyzývavý úsměv i pohled i zmíněná paže – paže, kterou Juliše zachytila, když jsme ho prudce vystrčili z lóže a on, oslepen reflektory, zakopl o schůdky na pódium.

O prázdninách po maturitě – a to už je dávno – jsem se s několika spolužáky přihlásil na brigádu do městských jatek, mně osobně nešlo ani tak o peníze, jako spíše o bezprostřední dotek s tím, co jsem v duchu nazýval drsnou stranou života. Byla hladká – neboť jediné, čeho jsem se celý měsíc dotýkal, byly vepřové půlky: řezníci prase porazili, vyvrhli, rozpůlili a hlavou dolů zavěsili na stropní kolejničky, po nichž jsem to dosud teplé a často i chvějící se maso tlačil přes halu k mrazírnám. Občas mi na krvi a tuku uklouzly nohy, a tu jsem padal obličejem na hladkou, čerstvě oholenou prasečí kůži a musel jsem se pevně přidržet toho masa, aby se řezníci nesmáli mému pádu.

Ten pitomec! Bylo se vskutku čemu smát, když se polekaně zmítal v její sladké náruči, stvořené pro docela jiné muže nežli tohoto otravného doktůrka, který při každé příležitosti důležitě opravoval anglickou výslovnost konferenciéra. A bylo ovšem i co závidět, když jej ona táhla za ruku do středu půlkruhového pódia, sama rovněž tvořena ze samých kruhů a polokoulí, jejichž střed je nám všem bolestně znám, neboť kružítko mívá ostrý hrot.

Ale přejděme raději od oblin ke hranám a rohům, neboť takový už je svět a rovněž na Juliše čekali uprostřed pódia čtyři na sobě postavené krychle a jeden zvláště stojící hranol, jehož základna byla stěží půlmetrová. Byl tam samozřejmě také kouzelník, přesněji Mistr Velké Magie – ale co o něm říct kromě uznání, že byl šikovný? Co se naší party i většiny publika týče, mohl zrovna tak sedět na stoličce a předčítat z novin, neboť jediným skutečným kouzlem tu byla ona, plná a polonahá a překrásná, s černou hřívou až do pasu a černými touhami pod ním.

Tahat diváky na scénu má podle mého soudu jediný účel: učinit z nich spoluviníky. Ale jednou to někdo musí otočit!

První kouzlo nás však potěšilo, protože jsme s úlevou zjistili, proč byl vybrán právě Juliš. Bylo to kvůli jeho tělesné nepatrnosti. Kouzelník otevřel dvířka hranolu, do něhož by se skutečný muž nemohl vtěsnat, pohrdavě se usmívající Juliš byl vecpán dovnitř a zavřen – a když se dvířka otočného hranolu opět otevřela, Juliše uvnitř nebylo. Hranol byl prázdný.

Tak jsem se ocitl v kraji za zrcadlem – neboť na ničem jiném ten trik samozřejmě nemohl spočívat, já přece nezmišel, stál jsem dál v tom těsném hranolu a skrze šikmé sklo jsem viděl lidi v publiku. Leč oni neviděli mne. Dívali se na mne se zájmem, s jakým na mne celý život nikdo nepohlédl, snědý vekslák ve vedlejší lóži se dokonce nenápadně pokřižoval a jeho kurva spolkla olivu z martini i s peckou a ti naši chudáčci tleskali jak slaboduši – a všechno to nadšení vlastně nepatřilo mně, nýbrž faktu, že jsem zmizel. Že už jsem pro ně neexistoval. Opakuji, že je mi celkem známa podstata tohoto triku – ale přesto mne náhle sevřel ubohý, obyčejný lidský strach – a málem jsem to sklo prorazil. Málem jsem se snad poprvé v životě dopustil násilí, aby mne ti lidé (jejichž nadšením pro tento podvod jsem tak opovrhoval) opět viděli. Aby mne skutečně viděli. A neudělal jsem to možná jen proto, že jsem si nebyl zase tak zcela jist, zda by se mi to i po návratu na pódium skutečně povedlo.

Když Juliš zmizel, dali jsme se do potlesku, naznačující tak, že tento stav věcí by nám nebyl proti mysli. Jenže pak kouzelník dal zmizet v hranolu i tu krasojedkyni, která nepotřebovala koně a při níž nám přece bylo snít o bičíku a ostruhách, o udidle a sedle. Zhluboka se uklonila do tří stran, dávajíc nám možnost vzdychat při pohledu na dokonalost ňader i nahých ramen, pozpátku se vsoukala do hranolu, a tu některé z nás zabořilo pomýšlení, že snad zmizí navždy, že už ji nikdy nespatříme...

Viděl jsem z ní jen obrys proti ostrému světlu reflektorů, vypadala jako ty nestvůrně přebujelé siluety na starých reklamních plakátech – a pak se ke mně přitiskla velkým zadkem a nahými zády a dvířka se zavřela a ve tmě jsem uslyšel cvaknutí skryté pružiny a pak se nějaké pero uvolnilo i ve mně, pardon, napjalo. Pero ze slovníku mých ubohých kolegů, kteří by na to byli určitě dokonce hrdí. Ale ani já jsem se kupodivu nestyděl, neboť za své tělo přece nemůžeme – a když bylo to mé (hladové) doslova vydíráno vůní jejího potu a laciné kolínské, když se můj obličej tiskl (v té tmě) k její vlhké šiji, když její bezmála nahé hýždě horce tlačily proti mému klínu, nedošlo vlastně k ničemu neobvyklému. Ba možná to byla první má normální reakce po dlouhé době.

Když se dnes nedopatřením nebo z nebytí opět setkáme, ta naše stará parta, nikdy na to nevzpomínáme. Nebo nanejvýš se ujistíme, že nikdo z nás přece nemohl tušit, jak to všechno dopadne. Nikdo z nás přece neměl křišťálovou kouli jako ten kouzelník (říkáme si). A ten v ní stejně hovno viděl (smějeme se), jinak by se radši hned změnil v holuba a odletěl větrákem.

Vlastně ne, nesmějeme se.

Za své tělo snad nemůžeme, leč za jeho činy ano – a tak zřejmě nejsem bez viny. Neboť když se dvířka hranolu opět otevřela a lidé v sále vzrušeně hleděli na něco, co pokládali za prázdnotu (zatímco prostor byl zcela vyplněn živou hmotou, jíž ještě přibývalo, a já se snad poprvé necítil prázdným), dotkl jsem se jí. Záměrně. Dotkl jsem se života – a rovněž toto slovo je třeba chápat i v přeneseném významu, neboť mé ruce sklouzly z jejích boků a vsunuly se pod vykrojený trikot.

Byla bezmocná. Nemohla se ani pohnout, ani vykřiknout, aby neohrozila trik, a já jsem mohl před soustředěnými zraky stovek diváků beztretně dělat to, co jsem si jen párkrát v životě dovolil s nějakou ženou o samotě.

To všechno mi dnes nepřipadne špatné. Špatné bylo to, že jsem si nalhával něco o spravedlnosti. Říkal jsem si: Zneužila mě k tomuto ubohému triku, a já tedy zase zneužiji ji.

Přinejmenším to tedy zde nebylo na místě.

Věděli jsme, že je to pitomec – ale že zase takový... Když totiž kouzelník zavřel a po chvíli opět otevřel dvířka a Juliš se vypoťoval ven, byl o třídu zábavnější nežli ti přiblížil klauni před přestávkou. Tak vyjeveně hleděl do prázdného hranolu! Tak zmateně jej obcházel! Ba dokonce si i klekl a díval se pod otočný podstavec s tak nefalšovaným zděšením, že lidé vstávali a tleskali. A když kouzelník náhle otevřel čtyři krychle, stojící na sobě, a ona tam byla ona, Juliš vykřikl.

Vykřikl jsem jen a jen hnusem, neboť její tělo bylo předěleno čtyřmi přepážkami a já si opět vzpomněl na ta jatka, na vysoký tón elektrické pily, rozdělující mrtvá těla na části, na sladký pach krve, na neustálé kničení pod okny, kde dva imbecilní pomocníci obušky naháněli ubohá zvířata na smrt.

Žel než jsme se stačili potěšit pohledem na tu znovu zjevenou krásu, kouzelník dvířka jednotlivých krychlí opět pozavíral – a pak to přišlo: Jednu po druhé klad ty krychle daleko od sebe na koberec. Po chvilce užaslého ticha začalo celé varieté nadšeně tleskat a křičet, k tomu se přidal virbl z orchestríště, barevná světla reflektorů se míhala pódiem a mezi nimi tančil kouzelník, který bleskurychle míchal jednotlivé krychle, až záhy nikdo z nás netušil, která je která. Poté gestem vladaře, které nám teď už přišlo případné, vyzval zmateného Juliše, ať krychle opět naskládá na sebe.

Tehdy mne poprvé napadlo, co udělám. Konečně. Vyhověl jsem tomu podvodníkovi, sestavil z krychlí opět hranol, a když byla dvířka zotvírána, raději jsem se hned nepodíval. Třebaže náhle bylo takové ticho, že jsem dokonce slyšel, jak v orchestríšti někdo obrací noty.

Žena dle sestavy JUDr. Arnolda Juliše vypadala (odshora dolů) prosím pěkně takto:

1. krychle: zadek
2. krychle: hlava
3. krychle: stehna
4. krychle: trup

Těprve když všichni začali křičet, hvízdát, tleskat, bušit do zábradlí lóží a zalykat se smíchem (být nějaká spravedlnost, byli by se zalkli!), ohlédl jsem se a spatřil tu zrudnost. Tu oživilou Dalího sochu, to děšivé monstrum, jehož karmínová ústa se na mne klidně usmívala. A tu jsem náhle pochopil, že už nejsem v kraji za zrcadlem, nýbrž v pustině před zrcadlem, že hledím vlastně na obraz svého nitra, jež je poskládáno stejně nepatřičně a směšně jako její tělo. Na rozdíl od těch vyjevených pitomců v naší lóži jsem samozřejmě ani na okamžik nezapochoyboval o tom, že je to jen další důmyslný trik, možná šlo opět o zrcadla, možná některé části jejího těla teď byly jen náhražkami z plastu – ale to už nemohlo nic změnit na mé pošetilé touze po správném uspořádání věcí, obecně zvaném spravedlnost.

A tak, když kouzelník opět rozložil krychle po zemi a vyzval mě, ať zkusím tu ženu poskládat znovu, zvedl jsem nejbližší uzavřenou krychli a rozběhl jsem se s ní pryč.

Fantazie!

Fan-ta-zie!!

To jsme křičeli spolu s ostatními, když se Juliš probíjel mezi stoly v sále k zadnímu schodišti. Bezpochyby jen my jsme tušili, že to vše není předem domluveno, že Juliš nepatří ke komediantům – tak to bylo perfektní! Sklenice padaly ze stolků, dámy padaly ze židlí! Holčička s bílou mašlí se rozkřičela! Kouzelník se až po chvíli rozběhl za Julišem, ale musel pronásledování vzdát, protože mu z pláště začaly vylétat holubice! Někdo – černý šerif z ostrahy? – vystřelil do vzduchu! Z bočního vchodu vyběhli proti Julišovi dva klauni – ovšem než cokoliv pochopili, Juliš už byl téměř u zadního schodiště. Měl všechny výhody na své straně: lidé jej pouštěli, kdežto černému šerifovi a klaunům se stavěli do cesty; jeden klaun nakonec přišlápl pantalonů druhému a oba spadli mezi nadšenou romskou rodinu.

Dokonce i my jsme Juliše hlasitě povzbuzovali, jenom ta holčička s bílou mašlí si zakryla dlaněmi tvář – takže přišla o to nejlepší, když se Juliš probil až do prázdné ředitelské lóže tři patra nad pódiem a zvedl svou vybojovanou krychli vysoko nad hlavu.

Budou říkat, že mi přeskočilo. Že jsem nevěděl, co dělám. Ale věděl jsem to a byl jsem šťastný.

Někteří z nás si myslí, že skočil dolů úmyslně. Jiní tvrdí, že chtěl jen dohmátnut na provazový žebřík, visící spolu s hrazdou z kopule. A někteří šeptají o černém šerifovi, který se vrhl po Julišovi příliš zhurta a ke skoku ho tak vlastně donutil. Ale většina soudí, že to není vůbec podstatné. Hlavně že ona byla u něj první, hlavně že bleskurychle zamíchala tu jeho krychli mezi tři ostatní, aby jeho tajemství odešlo s ním, hlavně že se tak neskonale něžně sklonila nad jeho navždy nehybným tělem a pak ho nesla jako malého chlapce v náruči k nám, kteří jsme tam náhle stáli zachmuření a šeptali slova, která si už nikdy víc neřekneme, nesmíme říct.

Když všechen ten víceméně směšný mumraj utichl a policie vyklidila sál, kouzelník se vrátil po sepsání protokolu na pódium a zblízka pohlédl do svého hranolu.

Ale neviděl mne.

č. 31–32 (Hra na hraně: Pohyb a rovnováha)

Trojská lama

Čas sklouzl po meandrové římse a civilizace se pomíchaly, aspoň v tomto slepém rameni. Čas Trojské války je posunut o tisíc let mimo dobu vhodnou pro přímý průnik mezi meandry, ale po římse se tam člověk dostane docela dobře. Chce to jen jemnou pilotáž a spoustu paliva. Třetina účastníků kurzu tam nedospěla.

Všechno se zdálo být v pořádku. Hradby Tróje stály tam, kde je o pár tisíc let později vykopal Schliemann. Skajská brána byla otevřená.

Na pláni před městem, asi dvě stě metrů od pobřeží, se daly napočítat při nejmenším dvě tisícovky lidí. Snad celé město si tady udělalo piknik.

Vojsko Achajců se ukrylo za nedaleký mys, mohl jsem je tam shora dobře vidět. Měl jsem kapánek lepší výhled než Trójané. Velitelé čekali na pokyn z města, aby pod rouškou tmy zaútočili.

Dnes v noci měla Trója padnout. Trojský kůň tedy existoval, Trojská válka není smyšlenkou. Homér nepracoval s pověstmi, ale s historií.

A přesto něco nebylo v pořádku.

Pro jistotu jsem prolétl dvakrát nad tím místem a musel jsem si protřít zrak.

Jistě, žádný sochař ani tesař by nedokázal během jediné noci postavit obrovského koně tak, aby odpovídal přesně anatomickým předpokladům biologického vzoru, ale to, co se dalo vidět uprostřed davu, ten pověstný danajský dar, to nebyl kůň.

Mimo všechny pochybnosti stála tady na pláni dřevěná lama.

A co víc, nikdo se neměl k tomu, aby tohle podivné zvíře, nepochybně přímo těhotné achajskými bojovníky v plné zbroji, odvedl do města. Naopak, zdá se, že Trójané tuhle lest prokoukli.

Trentone, dějiny se zbláznily. A ty s tím teď musíš něco udělat.

Je neuvěřitelné, kolik se ve starověku otvírá meandrů, a je otázkou, co tomu vlastně nahrává. Kolik je tu asi variant, ale která je ta správná, která dovede koně, nikoli lamu, na trojskou agoru a nechá padnout toto hrdé město? Pokud nepadne Trója, nikdy nepovstane na sedmi pahorcích Řím! Aineiás nebude mít žádný důvod opustit Troadu a hledat si domov jinde.

Homér nikdy nenapíše Iliadu a Odysseu a Vergilius se jen těžko popasuje se svou Aeneidou. Jenže – nakolik je založení Říma závislé na pádu Troje? Obávám se, že je to skutečně jen báje, Řím vznikne i za těchto okolností, jen budeme o jeden epos chudší. Co napíše místo něj Vergilius? Pojednání o lukulských hodech nebo gladiátorských hrách?

Trentone, je to na tobě. Ty musíš dostat koně na agoru, děj se co děj.

Stáhl jsem se do Maragonu. Tady mám čas na rozmyšlení. Mohu se vynořit kdykoli a kdekoli, ale jakmile se jednou dostanu do terénu, už nebude žádná možnost opravy. Je to

tak, cokoli učiním, bude neodvolatelné a může se obrátit i proti mně. Naproti tomu, hůř než v reálně naznačené skutečnosti to dopadnout nemůže. Trója, jak se zdá, dnes nepadne, ale to neznamena, že ji nezapálí brzy nějaký jiný dobyvatel, než jsou tihle Achajci vedení Agamemnonem. Schliemann po třech tisících letech objeví stejné spáleniště a najde stejný Priamův poklad. Otázkou ovšem je, zda mu bude říkat Priamův a zda vůbec začne Tróju hledat, když mu historie nenabídne příslušný epos.

První otázka se naskytá hned – jak je to s tou lamou? Trójané si toto zvíře nevymysleli, viděl jsem tyto savce v ohradách a také sloužili jako soumaři. Trójané je přivezli z Jižní Ameriky, o tom není pochyby... Ale co je to za svět, který objevil Ameriku skoro 3000 let před Kolumbem?

Když si to vezmu kolem a kolem, technicky byla Amerika dosažitelná, jakmile dokázali lidé budovat dostatečně velké lodě. Existoval ve starověku takový národ, který vynikal ve stavbě lodí? Odpovídám si kladně – existoval. Féničané! V našem časovém proudu, tedy v lineálu, Féničané do Ameriky nedopluli... Zadrž, Trentone, jak to víš? Možná, že tam dopluli, nic jim v tom nebránilo, ale důkazy o takové cestě prostě zmizely. V tomto meandru si Féničané přivezli lamy a stačilo jeden chovný pár prodat Řekům a nové domácí zvíře je na světě. Můžeme jen polemizovat o tom, zda se jako soumar lama osvědčila více či méně než kůň nebo osel, ale nic víc s tím nenaděláme. Třeba je to jen zvíře posvátné... Rozhodl jsem se, že nechám lamu lamou, o tu vlastně nejde.

Jde o to dostat to dřevěné zvíře na agoru. Ale jak, Trentone?

Když to vezmeme do důsledku, tak je to lest značně primitivní. Kdo si zavleče do pevnosti skupinu nepřátelských bojovníků jen tak, pro nic a za nic? Kdo si zavleče do své vlastní pevnosti dar nepřítele, aniž by se podíval, co vlastně obsahuje? Jsou opravdu Trójané tak bláhoví? Jsou to hlupáci podle Homéra?

Ani náhodou, jsou to normálně uvažující lidé. Tak za jakých okolností mohou vtáhnout do města tu dřevěnou potvoru a nemít ani náznak podezření?

Trentone, jediné, co tady může hrát roli, je pověřčivost. Jejich náboženské přesvědčení, jejich víra v olympské bohy je jistě silná. Oni prostě musí uvěřit, že věci se mají tak, jak jim naznačují bohové. Oni musí být přesvědčeni, že je třeba vzdát bohům díky tím způsobem, že toho koně, tedy pardon, lamu, vtáhnou do města a vystaví ho na agoře před samotným chrámem bohyně Athény, ochránkyně města. Může se to podařit?

Jsem přesvědčen, že ne, ale musím to zkusit. Jinak adié, má kariéro v MTPI.

Mohl bych si zahrát na boha. Sestoupit takhle v ohnivé aureole z nebes, vydávat se třeba za Apollóna nebo dokonce Dia by mohlo přinést náležitý efekt. Problém je v tom, že jsou tyto postupy agentům MTPI přísně zapovězené, a to je třeba mít na mysli.

Mohl bych našeptávat, to je o něco lepší. Hlasem bohyně Athény bych mohl přesvědčit ty nejvlivnější, třeba Priama, Parida, Aineia. Neuškodilo by ovlivnit třeba Hekabu, Priamovu první manželku. A co takhle pohovořit s Helenou? Ne, ne, Trentone, to není ten správný postup. Navíc, pokud je mi známo, Priamos se na trojské pláni vůbec neukázal, nebyl u toho, když se rozhodovalo o dřevěném koni.

A Paris? Vždyť ten se přece konce trojské války nedožil a vůbec, kde budu hledat ty správné lidi, to bych tady musel pár let žít...

Ne, nemusím použít žádné nekalé triky, musím vystupovat přímo a jako člověk.

Kdo vlastně ovlivní Trójanany, aby vtáhli to dřevěné zvíře do města? Přece Sinon, Achajec, kterého tím pověřil sám Agamemnon. Zahrál svou roli opravdu tak skvěle, jak vypráví Homér? Asi těžko, když mu neuvěřili.

Kdo z Trójanů nejmíc té dřevěné zrudě nevěřil? Kněz Láokoón a pak věštkyně Cassandra. Ostatní byli na pochybách a jejich mínění zvrátili bohové. S bohy počítat nemohu, a právě tak si nesmím na boha hrát. Láokoónta mám na své straně a Cassandra? Je to jen pohádka, že jejím věštbám nikdo nevěřil? Možná ano, možná ne. Pokud ano, tak to nemohlo být z vůle bohů, ale spíš tím, že její předpovědi byly tak neuvěřitelně hloupé, že už lidé automaticky brali vše další na stejný způsob.

Takže Cassandra odpadává a zbývá Láokoón. Mám ho zabít? Mohl bych, ale přičí se mi to. Spíš si posvítím na toho Sinona. Jinou cestu už nevidím.

* * *

Přistál jsem v noci před pádem Troje. Chronocykl jsem odeslal do Maragonu, jak bylo mou povinností.

Na Trojské pláni ještě dnes zuřily boje, ale zítra by tomu mělo být jinak. Teď večer už je pláň prázdná a na písku stojí lama. Vidím skupinu ozbrojenců, kteří po žebříku vystupují vzhůru a břicho té obludy je pohlcuje jako zákusek.

Pozoruji to raději z dálky, ale moc toho nevidím. Občas je však něco slyšet. Tu a tam zaklení a také úder kovu o kov. Nejsou příliš opatrní tihle Achajci, co lezou nahoru do břicha dřevěné obludy, totéž přece musí slyšet i obránci na hradbách. Pravda, v tom řevu, co vydávají cikády, člověk někdy neslyší vlastního slova.

Navíc je to pěkná báchorka, Homér píše o tisícovce lodí, které byly složeny tady na pláži. V té době se zakusoval do pevniny ve směru od Dardanel hluboký záliv, ústí řeky Skamandros. Pláň, za Schliemannových časů široká víc než čtyři kilometry, takže z pahorku plného trosek člověk k moři ani nedohlédl, je neuvěřitelně úzká, snad jen dvě stě metrů. Tady se měly odehrát všechny ty hrdinné dialogy a popisované půtky, tady měl zahynout Hektór, tady měl padnout Achilles otráveným šípem, a ani Parida nepotkal lepší osud.

Kam by se sem namačkalo tisíc lodí! I stovka korábů by si překážela. Ostatně, ani to vojsko dobyvatelů není o moc větší, Homér notně přeháněl. Navíc už tu lodě dávno nejsou. Odplouvaly postupně, tak jak se je podařilo slepit dohromady. Po deseti letech na pláži musely připomínat spíš seschlé trosky než pyšné triéry.

A co se týče samotného města, tak to by se na pahorek Hisarlik rozhodně nevešlo. Má dobrých deset tisíc obyvatel, možná víc. Ale jen pahorek je opevněn, ale v jeho okolí stály většinou jednoduché dřevěné, jen zřídka kamenné stavby, které při prvním útoku nepřítel vzaly za své. Obyvatelstvo se uchýlilo pod ochranu hradeb, ale jak dlouho mohlo v předlideném prostoru odolat?

Nesmíme ale hledět na starověkou válku moderníma očima. Tehdy nebylo čestné dobýt město tak, že je vyhladovíme. Trója byla sice obklíčena, ale zásobování města pokračovalo nezměněným tempem, a navíc ti, co právě nemohli bojovat, se stáhli dále do vnitrozemí. Nepřítel na chudáky neútočil, dojde na ně až potom, co dobude hrady. Pokud na ně ovšem dojde, obchod s otroky v této době ještě nekvete tak, jako třeba o osm set let později.

Konečně je pláň prázdná, poslední triéra zvedla kotvy a odplula kamsi do noci. Opravdu se celé achajské vojsko ukrývá za mysem Tenedos? Teď nemám čas to řešit, teď musím vstoupit do akce.

Kde se asi ukrývá ten ničema? Bloudím po pláži, nevidím skoro nic, a spíš někdo uvidí mne. Jak to píše Homér? Našli ho někde v rákosí?

Jistě, je tady. Svázali ho dobře, jen co je pravda, jejich báchorka musí být věrohodná. Ale přesto se svíjel jako had, když jsem se ho chopil a pěkně ho na rameně odnesl o několik stadií dál. Tam jsem mu vrazil navíc do úst roubík, aby se předčasně neprozradil.

Vrátil jsem se zpět a zaujal jsem jeho místo, jen mi dělalo jistou potíž svázat sám sobě ruce za zády. Nakonec jsem je jen tak nedbale omotal řemínky, ono to v tom zmatku bude asi stačit. Bylo to právě včas, už svítalo a Trójané s pochodněmi vyrazili na pláž, aby se podívali, co jim to tady Achajci nechali za nadělení.

A už je to tady, slyším, jak se dohadují. Jsou hlasití, jak už Řekové při podobných sporech bývají. Co s mořským koněm? Aha, lamě se u nich říká mořský kůň, to jsem nevěděl. Slyším zajímavé návrhy.

Svrhnout do moře! Zapálit! Rozbít na kusy! Vtáhnout do města!

Názory se nakonec takřka sjednocují, lamu je třeba vtáhnout do města a umístit na akropoli na počest vítězství, jenže je tu oportunista. Nevím, jak se jmenuje, ale budu mu říkat Láokoón.

„Bojím se Danaů, i když mi dávají dary!“

Tak i ten výrok je autentický. Ale už je na čase, abych se do hry dostal já. Trochu se třesu. Jednak je mi zima, jednak jsem si nevybral nejlepší místo. Je tu vlhko, naštěstí komáři se už stáhli kamsi do svých doupat a spokojeně zažívají mou jistě velmi chutnou krev. Doufejme, že si dárek v podobě malárie schovali na horší časy.

Ozývám se a má to účinek, na chvíli se stávám hlavní postavou děje.

Jsou tu snad všichni hrdinové, co bránili Tróju a co ty šarvátky přežili. Teď jim stojím tváří v tvář, oni ve válečné zbroji, s chrániči hrudi, s přilbami, s oštěpy v rukou, s krátkými bronzovými meči u boku. Svalnatí, trénovaní.

Bylo mi trapně, protože jsem Sinóna našel v houští úplně nahého, a tak jsem se přioděl stejně. Teď jsem se cítil nahý mezi oblečenými jako trn mezi růžemi, ale naštěstí to Řekové tak nebrali. Musím si zvykat. Jen aby mi nestrhli paruku, snad jsem si ji dobře připevnil. Achajci kadeří dlouhých, tak zní poučka...

„Kdo jsi?“ slyším tu starou řečtinu, v mnohém se liší od klasické. Naštěstí i tento dialekt trochu ovládám, a pokud mi to příliš nepůjde, je omluvitelné, že jsem odkudsi zdaleka. Ostatně teď nejde o jazyk, ale o krk.

„Jmenuji se Sinón,“ vypustil jsem pár slov z úst ve chvíli, kdy mě ten chlap, co mě držel, na okamžik přestal škrtit.

„Uprchl jsem! Ten ničemný Agamemnon,“ trochu jsem se obával vyslovit to jméno, co když se král jmenoval jinak, „ten ničema mě chtěl obětovat bohům. Prý za šťastný návrat.“ Pokyvovali hlavami, takže jsem se příliš nespletl. „Je to jinak, je to jinak,“ bědoval jsem. „Ukradl si sám pro sebe víc než třetinu kořisti a já jsem na to přišel. Chtěl jsem se s ním dohodnout, ale on mě nechal spoutat a už připravovali obětní oltář. Zmizel jsem v noci jako pára nad hrncem.“

Ostatně, můj osud je příliš nezajímá, má soukromá pře jim byla ukradená. Kořist už si Achajci odvezli, s tím se nic neudělá. Teď šlo o to, zda mě na oltář namísto Agamemnona nepoloží Trójané.

„A co ta mořská kráva tady, proč ji postavili?“

Tak to byl Láokoón, to bylo zřejmé. Mával oštěpem jako příborem. Viděl jsem mu na očích tu chuť rozpárat břicho lamy a podívat se, jaký pozdrav tam nechali Achajci. Ještě mi však dali čas na proslov, a tak jsem ho musel využít.

„Agamemnon říkal, že koně určitě rozbijete. Docela se na to těší, protože tak na sebe přivoláte hněv bohyně Athény. Poradil mu to věstec Kalchás, ten starý skřet, co má nejraději víno v každém množství. Achajci totiž urazili bohyni Athénu, když odnesli z jejího chrámu svaté paládium. Proto je také mořský kůň tak velký, neprojde bránou.“ Pohlédl jsem nahoru a teď mi lama připadala nebetyčná, ale opravdu neprojde bránou? Ostatně nikdo neměl chuť to měřit. „Kalchás říkal, že pokud mořského koně poškodíte, stihne vás strašný zmar. Říkal něco o Apollonových šípech.“ To jsem si přidal navíc, a nemohl jsem tím věci uškodit. Apollonovy šípy přinášely mor. „Když mořského koně vytáhnete na agoru, bohyně Athéna svou přízeň opět nakloní k Tróji, a navíc vaši vnukové vtáhnou do Argu a poboří mykénské hradby.“

Tak, a je to. Vyčerpá jsem svou fantazii i to, co mi zbylo v hlavě z Homéra. Ostatně, Homér si příliš pádu Tróje ve svých eposech nevěšmal, odbyl ho několika verši v Odyssey. Mnohem víc se věnoval sporu mezi Agamemnonem a Achillem, vlastně jen krátkou epizodou, zahrnující jen několik týdnů z celé války. Ale bude mu ta epizoda stát za to, když Trója nepadne? Tažení Achajců skončí neslavně a Tróju dobude někdo jiný, o pár let později, ale to už je jedno. Kdoví, jestli se pak Homér vůbec stane básníkem...

Jenže to už se kolem mne strhla mela a na mne úplně zapomněli. Čekal jsem, jestli skutečně nevylezou z nedaleké řeky dva hadi, ale ozývalo se odtamtud jen kvákání žab, a pokřik stovky hrdel žáby naprosto umlčel. Rozhodnutí se blížilo, skupina, která trvala na tom, aby lama byla odvečena do města, získávala vrchu, ale Láokoón se nedal, a protože ho žádný had neuštkl, nakonec prosadil svou, a to praktickou demonstrací. Prostě se vyšplhal nahoru po pravé zadní noze, podobně spíše sloupu než končetině sudokopytníka, a otevřel dvířka, která se v břiše lamy zřetelně rýsovala.

A už vypadl z trupu lamy první bojovník a bezmocně se rozplácl na písku. Nestačil jsem se divit, jak rychle ho proklály dva oštěpy. Nezaslechl jsem jediný výkřik bolesti, nespatriil jsem jedinou kapku krve. Ten bojovník, to byl snop slámy lehce obalený kusem textilu a oděný do přílby; současně vypadl i štít, což byl původce kovového zvuku uvnitř trupu lamy.

Za prvním slaměným bojovníkem následovali další, až bylo břicho prázdné, a Trójané si pomohli zhruba k desítce starých štítů a k několika promáčknutým přílbám. Sláma se jim právě na nic nehodila.

Ozývaly se zlostné výkřiky a ty vzápětí nahradil smích. Slamění bojovníci se proměnili v ohnivě pochodně a plameny se záhy přenesly i na lamu. Nebylo síly, která by běsnění Trójanů zastavila. Rychle jsem se z toho místa vytratil. Ještě by si mohli vzpomenout na mne a přiložit mě jako další polínko do plamenů.

Ale co bude s Trojskou válkou? Skutečně má skončit hanebným ústupem Agamemnona a jeho statečných Achajců? Kdybych já byl velitelem, udeřil bych v tomto okamžiku. Trójané

opojení vítězstvím si užívají slastný pocit na pláži, daleko od městských hradeb, brána je otevřená a město nikdo nestřeží, zůstalo tam jen pár starců a ženy, kterým nepřísluší příliš vystrkovat nos a plést se do záležitostí mužů.

Osvobodil jsem Sinóna; nadával jako okradený Kréťan, měl jsem co dělat, abych zmizel. Přivolał jsem chronocykl a nastoupil jsem. Neodpustil jsem si však ještě pohled na bitevní pláň. Jak se dalo čekat, Achajci toho dne Tróju nedobyli, jejich lest byla příliš průhledná. Trójané včas sklapli bránu, a tak se vlastně odehrála jen šarvátka na pláži, kterou odneslo asi tak padesát mužů na obou stranách.

Ale co bude s eposem?

Trentone, když už jsi zklamal tady, možná můžeš zkusit ještě něco. Tato doba nezná denní tisk, nemá sdělovací prostředky. Zvěsti se šíří od ucha k uchu a co se vlastně doneslo po čtyřech stech letech k uším největšího básníka?

Docela mě lákalo poznat toho muže. Zabrousil jsem tedy z Maragonu přímo do roku 800 před našim letopočtem a cílem mé cesty byla Smyrna. Vlastně to není daleko, pohybují se stále na pobřeží Malé Asie. Smyrna, dnes Izmir, byla tenkrát významným přístavem. Moře opět udělalo za ty tři tisíce let ten zázračný skluz, nechalo se zanést zplodinami pevniny a pěkně couvlo. Ale Smyrna se nachází přímo na pobřeží a Homéra tu zná kdekdo.

Byl to vyjukaný mladík a pracoval jako písař pro městskou správu. Rozhodně nebyl slepý, ale co není, může být. Nedalo mi moc práce vetřít se mu do přízně, zvlášt když jsem trochu zacinkal koženým váčkem. Pěkně jsme si v hospodě u několika pohárů vína popovídali. A vida, byl to on! Říkal, že se pokouší napsat epos, ale nějak mu to nejde z pera. Zatím plodil jen samé říkanky, pár mi jich přednesl, když už byl v náladě. Ne, ne, Homére, tímhle se neproslovíš.

Tak jsem zavedl řeč na Trojskou válku. Ovšem, slyšel o ní. Ústní podání mělo v Řecku svou tradici, bylo na čem stavět.

Hučel jsem do něj dvě hodiny. Věděl o té válce všechno, vlastně mnohem víc než já.

„Jistě, už to mám zesumírované,“ říkal. „Mohlo by to začínat takhle: O hněvu Achillově, tak zhoubném, nám zpívej, ó Múzo! Hněv ten tisíce bēd a strastí způsobil Řekům, mnoho statečných duší těch hrdinů do Hádu seslal.*“

„Výborně, tak piš, lidé nesmí na ty hrdinské doby zapomenout.“

„Rád bych, rád, jenže ten konec, ten konec,“ bědoval Homér. „Mořský kůň, taková ubohá lest. To ti Achajci nepřišli na nic lepšího?“

Vypověděl mi celou historii trojské lamy, tak jak jsem ji na vlastní kůži zažil.

„A co kdyby...“

Trochu jsem se zarazil, já jsem vlastně nesměl moc naznačovat, tím bych vlastně porušil kauzalitu. „Co kdyby Trójané Sinónovi uvěřili? Zamyslel ses nad tím někdy?“

Už tak jsem řekl příliš mnoho. Ale Homér se rozzářil jako sluníčko, dopil pohár do dna.

„Vždyť nemusíš přece věrně psát podle tradice,“ vemlouval jsem se mu do duše. „Přidej něco ze své fantazie, bohové tě za to odmění věčnou slávou.“

Nic na to neřekl, ale já už věděl, že jsem jakési semínko zasel. Když už Trója ve skutečnosti nepadla tak, jak nám říkají báje, proč by se báje měly nějak měnit?

Ale když jsem se vracel, cosi mi stále hlodalo v mysli. Nějaká taková zvláštní nejistota, pocit něčeho nestandardního. Až když jsem vystupoval z Maragonu a klouzal směrem k lineálu, měl jsem jakýsi pocit uspokojení. Ale – bude to stačit? Složil jsem tu zkoušku nebo ne?

Tak jsem se tedy vrátil. Ani jsem k tomu neměl chuť, snad by opravdu bylo nejlepší, kdybych jen poslal stručnou zprávu, že to vše byl jediný velký omyl a že už nemám prázdný zájem u nějaké pochybné MTPI pracovat. Ale chronocykl mě unášel na jediné možné místo, kam také jinam, a tam jsem se opět octl mezi starými známými.

Čekal jsem výsměch, ale ten se nedostavil. Dokonce ani za mými zády nikdo nedělal významné posměšky. Jako kdyby nikdo o tom mém fiasku nevěděl, a přesto bylo totální.

Jen mě zajímalo, jak si vedli ostatní a co si pro ně naši školitelé nachystali. Počkám na závěrečnou rozpravu, a pak teprve oznámím své rozhodnutí.

Dočkal jsem se druhého dne. Vše vypadalo slavnostně, znamená to tedy, že je opravdu konec? Nu, byly to zajímavé dva měsíce.

Hassan i instruktoři předstoupili před tu unavenou skupinku. Málokdo z nás měl chuť bavit se o tom, co vlastně zažil a jak si s tím poradil. Teď jsme se měli dočkat veřejné potupy. Netěšil jsem se na to.

Dost mě překvapilo, co vlastně Hassan řekl:

„Všichni jste dostali stejný úkol. Nebylo k němu žádné zadání, agent MTPI musí za všech okolností chránit čistotu lineálu, nesmí tedy dopustit žádnou odchylku od platných dějin. Mnozí z vás báji o trojské válce neznali, a neznali dokonce ani Homéra a jeho eposy; to mě zklamalo. Ale jen několik z vás se pokusilo tuto mezeru ve vzdělání dohnat aspoň dodatečně. Ti, co Homéra neznali, odpadli předem, protože nevěděli, co vlastně mají dělat.

Ostatní se pokusili s různým úspěchem napravit tu past, kterou jsme jim nastražili.“

Na okamžik se odmlčel, a tím dopustil, že mou hlavou se mihlo několik myšlenek. Především mě uklidnilo, že jsem Homérovy básně, tedy aspoň rámcově, znal, nevypadl jsem tedy hned v prvním kole. Ale opravdu jsme měli všichni stejný úkol? Všechny nás hodili do tlamy trojské lamě? To tedy znamená, že se vše odehrálo jen virtuálně? Těžko říct, mám na tu akci konkrétní vzpomínky. Ale už je to tady.

„Nikomu z vás se nepodařilo zařídit, aby Trójané odvěkli dřevěnou lamu na agoru a pak počkali do večera a nechali se takřka bez boje vyhladit. Bylo to nesmírně obtížné, uvěřit takové léčce může skutečně jen primitiv nebo fanatik a Trójané ani do jedné takové skupiny nepatřili. Vzali jste to za různý konec.

Zajímavá byla snaha jedinice s číslem 14, který se pokusil zabránit Féničanům v cestě do Ameriky. To se mu nepovedlo, tak zkusil otrávit lamy na palubě. Nakonec se mu to podařilo a za to ho Féničané hodili do moře. Nebylo to k ničemu, protože lamy do Evropy dovezla jiná výprava, o které nevěděl.“

Tak ostuda to bude, Trentone, ale nikdo se to nedoví. I v této rozpravě nás označují jen čísly. Ortel se dovím až při osobním pohovoru před komisí, bez účasti ostatních.

„Adept s číslem 9 si hrál na Apollóna, a tedy zapomněl na jednu z hlavních zásad MTPI – nikdy si nehrát na nadpřirozené bytosti. Ostatně, rovněž prohrál.

Za pozornost stál i pokus s dvěma elektronickými hady, což nám předvedla šestka. Láokoonta ti odporní plazi od ničeho neodradili, byli neškodní, a navíc je Trójané rozsekali na kusy. Naštěstí si nevšimli těch nanotechnologií, kterými byli hadi prosyceni. Ale málo krváceli, to byla největší chyba. Netřeba říkat, že ani hadi ničeho nedosáhli.

Zahrát si na Sinóna, to mělo větší naději,“ pokračoval Hassan a já jsem zpozorněl. Padlo moje číslo, jedenáctka. „Jenže Sinón by musel mít mnohem větší výmluvnost a navíc být rodilým mluvčím. Řečtina jedenáctky je sice dobrá, ale ne natolik, aby si mohl hrát na Achajce z Peloponésu.“

Tak, a je to. Ale aspoň to není ostuda, zdá se, že jsem dopadl stejně jako ostatní.

Hassan hovořil ještě deset minut a upozorňoval na chyby ostatních a na jejich řešení. Vše marno, nikdo koně na agoru neodvlekl.

„Přesto jsme zaznamenali jeden úspěch,“ řekl nakonec Hassan. „Je třeba pochopit, co se vlastně po nás žádá. Pevnost lineálu, nic jiného. Tu nemohla ovlivnit jedna bitva. Když nepadla Trója toho dne, kdy Achajci vyvlekli na pláž dřevěnou lamu, stalo se tak určitě dříve nebo později. Toto bohaté město nenechalo nepřátele v klidu, touha po moci a kořisti způsobí, že bude dobyto dříve nebo později a pak ještě mnohokrát. Nikdo nám o tom nenechal zápis a z globálního hlediska bylo dobytí jednoho města zcela bezvýznamné.“

Ale co není bezvýznamné, jsou dvě básně – Ilias a Odyssea. Ty vzniknout musely. Náš agent je nemůže napsat, to by byl uzavřený a tudíž předem ztracený cyklus. Ale může autora inspirovat, a přesně to se podařilo jedenáctce. Zachránil tím pro svět Ilias a Odysseu. Víme, že tyto báje nejsou odrazem skutečné války, lidé, kteří v trojské válce bojovali, snad nikdy neexistovali. Ale ožili na papyru perem Homérovým, a to bylo podstatné. Jediná jedenáctka tedy splnila úkol beze zbytku.“

Měl jsem co dělat, abych nedal nic najevo. Kromě mne a Hassana tady nikdo neví, kdo je ta jedenáctka.

O dva dny později jsem podepsal smlouvu a stal jsem se řádným agentem MTPI.

č. 13 (Zpátky do minulosti)

Měkká hora za barevnou řekou

Svobodné slovo, 27. března 197-. Kraj Severočeský. Osmašedesátiletá důchodkyně J. P. se oběsila ve své cele poté, co byla vzata do vazby pro podezření z rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví. Hrozil jí nepodmíněný trest odnětí svobody v délce až tři roky.

Když je zima nebo předjaří a topoly jsou opadané, mám krásný výhled na řeku. Někdy se na ni dívám. Tedy dost často. Dívám se, jak se valí ve svém korytě, čeří se a přeskakuje po kamenech, protože je to spíš velký potok, i když jí říkáme naše řeka. Dívám se, jak tiše plyne mezi břehy a líně si to šine pryč, anebo, když je voda vysoká, jak na břehy šplíchá, vymílá z nich šedohnědý jíl s úlomky betonu a mísí ho se svou vlastní barvou.

Naše řeka je totiž barevná. Někdy červená, někdy zelená a někdy – tu a tam – tak hluboce modrá, až by vás to zmátlo.

Mě to ovšem nezmate. Za ta léta, co se na ni dívám, jsem se naučila rozeznávat barvy vody naší řeky z dálky – podle pěny na její hladině. Když je pěna jedovatě zelenožlutá, je řeka zelená. Oranžová pěna znamená, že je řeka rudá a v textilce nejspíš barví plátno na transparenty. Když je pěna tak bílá, až bodá do očí, znamená to, že řeka je modrá. To se ale nestává moc často. Navíc, pokud je venku hezky, ztrácí se modrá barva pod nebem, a když se pozorně zadíváte, působí celý úsek krajiny jako špatně kolorovaná černobílá fotografie a zčeřená hladina naší řeky jako falešné, leskle modré, poďobané zrcadlo.

Ne, nemusela bych tu sedávat, zírat do proudu řeky a podle pěny odhadovat, na čem teď zrovna pracují v textilce. Mohla bych se na to zeptat Fandy. Fanda to ví vždycky, i když s dvoudenním zpožděním. Fandovi se dá věřit. Kdybych se ho zeptala: „Jaká barva to byla předevcírem?“, sjel by mě nejdřív pohledem a pak procedil mezi zuby: „Copaks to neviděla, máti?“

Má pravdu, samozřejmě. Předevcírem to byla zelená.

Z našeho okna vidím taky na most. Tedy – most: je to lávka pro pěší, prastará, věčně vlhká, z prohnilých prken a s rozviklaným zábradlím. Ostatně – proč by ji opravovali? Přes tuhle lávku lidi nechodí. Nemají proč. Na druhé straně stojí jen pár baráků, polorozpadlých barabizen, ke kterým se sice dá dostat autem (po úzké silničce, vedoucí prudce z kopce dolů), ale proč? Nikdo tam nebydlí. Jenom pár osamělých důchodkyň, které už dlouho nikdo ne navštívil. Pokud se chtějí dostat do města, mají na vybranou: buď nahoru a dolů po příkré silničce až na most, za kterým najdou samošku, kulturák, stanici autobusu a pohostinství, anebo přes tuhle kluzkou lávku na naši stranu řeky a pak dál po rovině.

Většinou si důchodkyně vyberou to první a tahají kabely s nákupem do kopce a zase z kopce dolů, jen aby nemusely přes lávku přecházet. Z té lávky mají hrůzu.

Ovšem až na babku Šmařchalovou. Pro babku Šmařchalovou tahle lávka představovala nejbližší spojnicu k Měkké hoře.

Vlastně nevím, jestli jsem jí tak začala říkat já, Fanda, anebo lidi v našem městě. Nejdřív si na ni postěžoval Fanda, ta hora mu prostě pila krev. Musel se svojí větrískou vždycky nacouvat až skoro do tovární haly, pak tam stát v pozoru jak tvrdé Y (no dobře, Fanda se o tom vyjadřoval jinak, vážně nechápu, kam na ty výrazy chodí!) a čekat, až mu ženské nití po niti naloží plnou korbu hadrů. Někdy je pakovaly do beden, a to pak Fanda tolik nenadával. Ale většinou je holýma rukama sbíraly z podlahy tovární haly a házely mu je na korbu, dokud z toho Fandu nechytнул řas. Vždycky si myslel, že větrísky jsou tady od toho, aby převážely tuny a tuny materiálu na stavbu sídliště nebo přehrady nebo takového něco. Místo toho teď s tímhle uřvaným nákladním tankem dovážel buď sudy čehosi do textilky, anebo z textilky odvážel plnou korbu měkkého odpadu. Tedy – kdyby aspoň plnou korbu! Naházeli mu na vůz pár odstřížků a řekli: „Jeď, soudruhu. Odvez to někam pryč.“

A tak náš Fanda začal jezdit na Měkkou horu. Řekli mu: „Někde to vyklop.“ Fanda to začal vyklápět u remízku na kraji pole sto metrů za barákem. Tak blízko, že když vyhlédnu z okénka v předsíni, uvidím její špičku. A v zimě nebo v předjaří, když je remízek holý, ji vidím celou, skrz šedivou trnitou mříž.

Kdyby se byl Fanda se mnou poradil, věděla bych o lepším místě. Necelé dva kilometry odsud je opuštěná zarostlá rokle. Stačilo by k ní zacouvat a ty barevné ústřížky, které Fanda tak nenávidí, by korba po korbě, vrstva po vrstvě mizely do hlubin, propadaly by se do hlohového křoví, kam už by pro ně nikdo nelezl.

Ani babka Šmařchalová ne.

Jenomže Fanda se mě nezeptal. A tak kousíček za naším barákem začala vyrůstat Měkká hora. Vyklápět korbu na Měkké hoře nebyla žádná legrace. Kola větrísky se obalovala bahnem, namotávaly se na ně barevné hadříčky a ty pak za Fandou vlály až před barák. Fanda, který nechtěl mít ze stroje vlajkoslávu, je potom zuřivě skopával a jednou si škaredě nakopnul palec.

Fanda směl s větrískou parkovat před domem, měl to povolené od vedoucího, pokud ovšem každé ráno v šest stál připraven před branou textilky. Snacha, ta se s tím neobtěžovala, vstávala až ve čtvrt na sedm, a tak jsem Fandovi každý den namazala pár chlebů a uvařila mu k snídani pořádný plecháč kafe, aby měl něco teplého do žaludku, když tolik pracuje.

Pak jsem si na chvíli sedla u okna a sledovala řeku. Je to snad moje vina, že bába Šmařchalová byla od jisté doby první člověk, kterého jsem poránu viděla? Vidět hned poránu starou bábu, to přináší neštěstí, říkají lidi, a bába Šmařchalová toho byla důkazem. Fanda si ukopl palec, snacha potratila a já jsem si musela dojít k očiři pro brýle na čtení. Doplácela jsem čtyři stovky.

V létě, když je i před šestou světlo, to ještě vcelku šlo. Ale v zimě to bylo něco příšerného. Skrz opadané topoly jsem viděla, jak babka Šmařchalová pozhasínala v domě, pak se zjevila jako duch z nočních stínů na protějším břehu a pomaloučku, krůček za krůčkem, jako by buď ona, anebo zem, anebo oboje, bylo ze skla a mohlo se to každou chvíli roztržítit, pajdala k mostu a přes most k nám.

Dívala jsem se na ni, jak, navlečená ve vatovaném kabátě a s loktuší pod paží, třímá obouruč vyviklané zábradlí, jak každé prkno dlouho omakává nejdřív tou dobrou nohou, rozmýšlí se a teprv pak na něj přesune i druhou, pajdavou, s chodidlem vytočeným v pravém úhlu dovnitř. Stoupne si na prkno plnou vahou a já vždycky zadoufám, že jedno z nich přes noc prohnilo ještě víc, takže se bába Šmačchalová dnes bude máchat v proudu, s přeraženou i dobrou nohou a s fialovou zadnicí.

Ale pokaždé to vydržela všechna.

Babka Šmačchalová se na roztřesených kolenou objeví přímo před mým oknem.

„Brejtro!“ povídám. „Zdravíčko! Tak jak jdou kšefty?“ řekla jsem to už nejmíň tři sta dvacetkrát.

Ani nečekám, že bába odpoví. Říkám to jenom ze zvyku.

A proto, že se mi nelíbí, jak v téhle zemi upadají mravy. Tytam jsou dobré vztahy mezi sousedy – lidé vám už ani na pozdrav neodpovědí. Snažím se jít příkladem a vždycky zdravím první.

(Teprv pak nenápadně uplivnu. Lidi říkají, že když první, co ráno uvidíš, je škaredá stará bába, je nejlepší si uplivnout. Neštěstí možná bude zažehnáno. I když tak jisté to není.)

Babka prošmačchá kolem mě ve věčně zablácených důchodkách, nabalená do vatovaného kabátu, ve kterém splývá se šedými stíny, a vydá se směrem – k naší Měkké hoře!

Přece jsem to Fandovi říkala. Měl ty své odstřížky vyklápet do zmoly. Tam by bába Šmačchalová nedolezla.

Takhle každý den, ať už bylo hezky, přšelo, mrzlo, nebo padal sníh, šplhala celé hodiny po Měkké hoře a přebírala hadříky. V létě jsem ji moc často neviděla, ale v zimě, když byl remízek opadaný, stačilo přejít k okénku v předsíni a mohla jsem sledovat, jak se babka Šmačchalová opatrně, pomalu láme v kříži, jak z hromady vytahuje odstřížky látek, jak každý z nich mne v prstech, prohlíží proti světlu, čichá k němu a pak ho jenom drží a váhá nad ním, načež ho hodí zpátky na hromadu, anebo ho pomalým, loudavým krokem odnese k loktuši, kterou si rozložila u úpatí hory.

Proboha, nemyslete si, že bych babce Šmačchalové nepřála těch pár hadříků. Ovšemže přála! Ale den co den mě rozčilovala ta její pomalost! Kdykoli Fanda zastaví s vejtráskou před barákem, přineseme si se snachou židle, vylezeme na korbu – šup, šup, šup – a máme vybráno. Ve fabrice někdy vyhazují i celé nepotřebné štůčky. Snacha si ušila moc hezké povlečení.

My dvě se nesmíme zdržovat s vybíráním. Musíme být rády, že Fanda zastavil.

„Počkám vám na jedno cigáro,“ ucedí vždycky a zapálí si. Ale tak dlouho nám to netrvá, nechceme Fandu znervózňovat. Pokud má pocit, že se s tím moc páráme (on ovšem užívá jiné slovo), začne dupat okolo, kopat do pneumatik a co kdyby si zas poranil palec? Hrabeme rychle a efektivně.

Máme vysokou racionalizaci práce.

Ale bába Šmačchalová? Panebože! Vždyť jí trvá hodiny a hodiny, než si nasbírá pár hadrů do loktuše. Tu si pak deset minut uvazuje na záda a obtěžkána třemi kily textilií se belhá po lávce domů.

„Tak zase na viděnou!“ volám na ni, když prochází kolem mého okna.

Odpovědi se nedočkám. Babka Šmačchalová se obouruč chytne zábradlí a vydá se krokem cvičeného medvěda na svoji stranu řeky. Na zádech s loktuší v barvě surového plátna vypadá jako šnek s nakřáplou ulitou.

Odpoledne bába Šmačchalová leze přes most zas, a s plnou loktuší. Žene se přímo k mému oknu. Ne vždycky se stačím schovat včas.

Schválně ji nezdravím, vyčkávám, co bude.

Bába Šmačchalová zavolá: „Dobrej den, sousedko. Kupte si! Kupte!“

Já ovšem vím, co se sluší a patří, a tak jí odpovím. „Dobrej, dobrej,“ řeknu a ona s tou svojí šnečí pomalostí rozváže loktuši, rozloží ji na zem pod mým oknem a vytahuje z ní – žlutou zástěru s modrým lačlíkem a zelenou kapsou. Ubrus – nebo snad přehoz na postel? – sešitý dohromady z trojúhelníků látek různé kvality, různých barev a různě vzorkovaných. Froté osušku ze čtyř barevných kusů. Šátek!

Povídám: „Kdo by něco takovýho nosil na hlavě? S tím bych mohla leda tak do cirkusu!“

Ale ona mě neposlouchá. Je hluchá jak poleno, a pokud se nedívá přímo na vás, netuší, o čem je řeč.

„Kupte, kupte, sousedko!“ mele dál svou. „Šáteček za korunku! Ručníček za dvě. Suknička za pět. No, vám by asi nebyla, ale třeba pro dcerušku? Můžu ušít i pro vás! Takhle lacino nikde nenakoupíte! Kupte, sousedko, kupte!“

Pak ten svůj krámeček zase spakuje a pajdá po rovině směrem k městu. Někdy si za ní uplivnu, za čarodějnicí!

A představte si, lidi ty hrůzy kupují! Už dlouho si říkám, že v téhle zemi dočista upadá vkus. Druhá snacha se mi chlubila – mně! – se zbrusu novým povlečením. Je zelenobíle pruhované, ale na bílých pruzích jsou černé puntíky a na zelených hnědí šneci. No viděli jste kdy větší příšernost? Pod něčím takovým by mě každou noc pronásledovaly zlé sny! Celá obludnost je pěkně sešitá proužek po proužku, rovnými, jistými stehy. Jak z galanterie.

„Kdes to koupila, prosím tě? A kdes na to vůbec vzala?“ osopím se na druhou snachu. Určitě ví, že vím, že si Pepa mohl vybrat líp.

Drze se na mě zasměje. „Bylo to za babku. Od té babičky, co sem chodí. Přece ji znáš.“

„Vyhod' tu hrůzu, povídám! Já ti pořídím lepší.“

Ale ona se drze uculí: „Ani nápad! Oživuje to ložnici.“

Jako by zrovna to potřebovali. Druhá snacha má už třetí dítě a pořád stejně holé pozadí.

Babka Šmačchalová mi dlouho pila krev. Ne že by na Měkkou horu nechodily i jiné. Zejména v létě, když bylo teplo a hezky, když odstřížky nebyly navlhle, špinavé a ani trochu nepáchly hnilobou a rozbahněnou zemí, takže se nemusely prát, se na Měkkou horu sbíhala půlka města. Ženské výskaly, mávaly ve vzduchu ústřížky látek, chovaly se jako fúrie a přebíraly o sto šest. To potom bába Šmačchalová většinou zůstala doma, seděla za svým strojem z roku raz dva a činila se. Než jí dali do penze, dělala dlouho šičku ve fabrice a i s těma roztřesenýma rukama se jí dařily rovné stehy. Fortel, ten bába Šmačchalová měla, jen kdyby měla taky trochu vkus! Vždycky si ze své osobní Měkké hory (kterou už dávno musela mít hned vedle postele!) vybrala pár kousků, které se k sobě zoufale nehodily, a pustila se do práce. Cit pro látku zaručeně měla, stehy se nekrčily ani po vyprání a barvy se nevymývaly jedna do druhé. (Aspoň to tvrdila druhá snacha.) Ale možná že byla barvoslepá. Jen tak si její slátaniny dovedu vysvětlit.

A ženské to kupovaly! Kupovaly i věci, které zaručeně nepotřebovaly, kýče, které by si na sebe nevzal ani papoušek kakadu. Kupovaly jen proto, že to bylo laciné a že jim to babka Šmačchalová donesla až před práh. Dostala i pár zakázek: na závěs, na sukni, dokonce na sako. Copak to neříkám? Vkus upadá.

Ale některé věci přece jen pořád fungují skvěle. Stačila jediná výprava do kulturáku, ve kterém sídlí Národní výbor, a mohla jsem si zas sednout do okna. Výsledek na sebe nenechal dlouho čekat.

Na protější stráni nad řekou se rozblikala elektricky modrá. Auto sjíždělo z kopce po úzké silničce, zpomalilo, zaváhalo – a pak s obnovenou jistotou zamířilo ke správnému domku. Už se stmívalo. Za dvě minuty v domku zhaslo světlo a já jsem skrz opadané topoly viděla, jak mladý policajt, hezký skoro jako můj Fanda, podpírá bábu Šmačchalovou na cestě k antonu.

Už jsem nesesedla u okna. Cosi mě přinutilo vběhnout do ložnice, padnout po hlavě do ustlaných peřin a dát se do pláče.

Ale i tak jsem byla u toho, když jí ten mladý hezký policajt pomohl do vozu, a zatímco jí nasazoval želízka, zeptal se zdvořile a úslužně: „Sedí se vám dobře, babi?“

Nerozumí mu. Neslyší. Otočí se k němu celou tváří, a když policajt zopakuje otázku, babka Šmačchalová se s tou svou příšernou pomalostí zarazí, zamyslí se a potom vděčně vykótká: „Ano. Ano. Ano.“

č. 37–38 (*Moře kaluží: Blízko a daleko*)

Ze Sokolí skály s andělem

Ještě za tmy jej probudilo zatíkáni prvního ptáka. A znovu. Před několika lety by je přepsal do flétnové partitury a připadal by si málem jako Janáček. Dnes má ale celou artificiální hudbu kdesi v patě. Na vestě má muziku jako takovou, na chvostu má sám sebe se všemi laureáty a zasloužilými. Jak je úlevné poslouchat prvního ptáka jen pro radost z prvního ptáka. Jak je slastné válet se v pelechu, vnímat praskání krovu, šramot kun ve střeše, vychutnávat largo zapáleného kachlového sporáku a fugu větru v korunách stromů. Kristenanebi a bubláni vroucí vody – to už je ale příliš, to už je Rachmaninův klavír!

Vstal tak svěží jako již dlouho ne. Po obvyklé bolesti hlavy ani památky, revmatické rameno se nekonalo. Přehopkal dosud temný dvorek a mužně se rozkročil nad hlubinou potoka. Bohatýrsky si přitom uprdl; věděl s určitostí, že je před ním krásný den. Mohl si pospat, může si pospat! Může ráno co ráno do sytosti chrnět dnes jako zítra jako na věčné časy a nikdy jinak.

V kuchyni zalil čaj a vynesl hrnek ven ke stolu u zahradního krbu. Sporák nechá vyhasnout, vždyť jej zapálil pouze z radosti nad zvukem a vůní hořícího dřeva, z rozkoše vody přivedené do varu plameny pod bachratým čajníkem. Noc tíhla k úsvitu, temně modré nebe sinalo, jitro začínalo být slézově růžové. Kdesi za horizontem se klubalo slunce; spíše tušil nežli viděl žhavé uhlíky prvních červánků. V hluboké výši nebe blikaly světlušky leteckého koridoru. Ptáci se rozšíleli fortissimo, větvoším kmitla veverka a jako v pohádce rozuměl tomu, co si pod fousky broukala.

Čajový hrnek mu už nikdo nebude drhnout práškem na nádobí. Čajový hrnek se umývat nemá, jak ví každý čajomil.

Pohodlně se opřel a zhůvěřile složil nohy nahoru na desku stolu. Tenhle zelený Sencha se snítkou čerstvě utržené máty vyžaduje usebrání rozvážného muže. První sluneční paprsky olízly špičky stromů na protější straně jeho strže a on objevil v moudré chuti nápoje závan vůně švestek. To už bylo ráno vykoupáno v rose a utřeno modrým oparem. Klímavě a přitom s podivnou zbystrěností sledoval, jak slunce nahlíží do sadu stále náruživěji. Ano, byl před ním krásný den, jsou před ním již samé nádherné dny. Ušetří za denní tisk. Ráno co ráno si bude číst stále tytéž noviny, protože s postupující demencí zapomene, co v nich četl včera.

Ale jeho stáří má i jiné klady. Objevuje v sobě smysl pro hřích i cit pro posvátno, pro slast ticha a samoty, začíná zpovzdálí naslouchat poselství lenošivého vesmíru.

Náhle jej nakopl trylek štěstí, jaký naposled zažil někde v sedimentech dětství; kdy tehdy, to nedokázal rekognoskovat, byl to pocit mimo všechny kategorie času, prostoru, příčin a následků: záblesk štěstí jen tak. Proč? Pro hovno, chlapče, jak by řekla bábi. Všechny potlesky diváků a všechny akademické diplomy jsou pro něj nyní světská sláva plní

tráva. Kytici zásluh a větel peněz by rád směnil za roztočenou hlavu jakéhosi invalidního důchodce uznaného na hlavu, kterého zjara zahlédl z autobusu u Přešovic: ten člověk si s rukama nad hlavou sám pro sebe tancoval a zpíval pod rozkvetlou jabloní! Možná právě taková muzika má ještě smysl.

V posledních letech si čím dál více všímá lidí jurodivých a připomíná si dětství. Děťství, kdy pravda byla ještě absolutní a lež jakbysmet, kdy si z pár oblázků a dřívěk uměl postavit katedrálu. Kdy slyšel Dvořáka, Janáčka i Martinů, aniž by o nich vůbec ještě byl co tušil. Kdy toužil být dospělý, nevěda že silnice k dospělosti je jednosměrná.

Do přivřených očí se mu vpálila sluneční žárovka usměrněná bakelitovým stínidlem: přiznal se, ano, je profesor Horák a raději uhnul do stínu. Dopil čaj z hrnku zakoupeného speciálně na čaj v důchodu. Z hrnku nadmíru barevného, jaký by se dozajista líbil obstarožní bordel madame odněkud z Argentiny. Jaký se na stará kolena líbí i jemu, no a co.

Páni, jak je všechno v životě daleko a přitom tak blizoučko blízko!

Čas jeho malin nezralých a kolen rozbitých ještě nevyšuměl, když přišly první noty a první lásky – nebo tomu bylo naopak? Spolužačky baletky na bidýlku koukaly, kterak že se to v divadle hopsá, zatímco on se zavřenýma očima poslouchal, jak že to zní. O prázdninách si potom krasopisně přepsal partituru. Vy zbožňované, kde jste dnes? Já vím, bábí by to pojmenovala přesně. Vy nezlíbané. Ale i na stará kolena má v podkroví svého anděla.

Opláchl hrnek a dal jej vzhůru dnem oschnout na sluncem právě ozářený kámen. Tympán.

Pevné boty, košík a hned za vraty je v lese. Jeho léty vyšlapaná houbařská stezka funguje jako osvědčená psychoterapie, včetně morbidního vodopádu na stinném potoce. Znáám křišťálovou studánku, kde nejhlubší je les. Voda tam z metrové výšky užovkovitě klouže po mechem obrostlém vývratu, kapradiny jsou jedovatější než anonymní udání a lesní hrabanka voní po krchově. Právě tady při úplňku zakopal svoji první lásku, zde si k ránu za měsíčných nocí myje ve vodě zkrvavenou mordou vlkodlaka. Jak je vzrušující výt na lůno se šakaly, jak je opojné natáhnout pach kořisti a vyrazit po stopě dívenky nezletilé. Jak úlevné to tady bylo vždy po absolvování vagonu existenčních schůzí v Brně.

Roztomilou se zajisté čtenáři rovněž může jeviti skutečnost, že z nedaleké Sokolí skály kdysi skočil rozkulačený sedlák, což za tři desítky let po něm úspěšně zopakoval nešťastně zamilovaný traktorista – jsou zahrabáni bok po boku před branou místního krchova. Dodnes se tomu místu smrtelných skoků říká „U Křížku“, třebaže pamětní křížek pomocné stráže VB bděle poněkolikrát odstranily. Kdeže jsou sedlák i s traktorem, voda je vzala, kdeže jsou bdělí páni, na hřbitově zakopání. Má ty svoje zdejší vodopády a skály rád, patří k nim a je mu u nich dobře.

Po návratu domů na dvorku u krbového stolu čistil nalezené houby. Zejména ryzec peprný byl jeho specialitou. Pak v kuchyni na elektrickém dvojvařiči míchal houbovou omáčku a poslouchal dopolední program Vltavy, jediné stanice, kterou dokázal snést. Zde ještě mluvili česky a pouštěli hudbu. V jedenáct třicet si nenechal ujít Osudy, rozhlasové memoáry, kde vzpomínala svých začátků první dáma české imunologie, profesorka Terezie Fučíková. To bylo z jiné nežli hudební branže a působilo to na něj sympaticky. Kdyby byl z Prahy, možná by zkusil externě působit právě na Vltavě.

Rozhlasové zvony ohlásily poledne, takže vypnul rádio, aby se ušetřil zpravodajské relace. Svoji omáčku s bramborem obědval v proutěném křesle pod modřínem a dával si přitom

jedničku z koukání do oblak. Kastrol se lžící pak upustil do trávy, zavřel oči a vnímal krajinu jako hudbu. Slyšel vřesové hory Zdeňka Fibicha a šel po zarostlém chodníčku Leoše Janáčka, poslouchal jeho Putování dušičky. Slyšel komorní věci Bohuslava Martinů, ale ne zrovna Otvírání studánek, i když tak intenzivní vztah k místu domova je těžko překonatelný. Slyšel Suka, Nováka, slyšel pospolu všechny postimpresionisty, kteří mají v sobě zařatý dráp krajiny. A potom slyšel hudbu přírody: vítr, potok, ptáky, vzdálené štěkání psů, bzucení hmyzu, to všechno spojené v akord. Člověčí noty mu už ani na mysl nepřišly.

Viděl se stát u svého leknínového jezera, podupávat vilným kopýtkem a čekat na první nymfu. Když přitančila, rozběhl se za ní, puzen kozlečí choutkou. Už už ji tiskl ke své kosmaté hrudi, jenže se mu vysmekla, skočila do vody a změnila se v rákos. Zrobil si z něj Panovu flétnu a na Pražském jaru na ni hudl svůj sólový koncert za doprovodu České filharmonie.

„Pane, hej, pane!“

Stála před ním znovu jeho nymfa, jenže tentokrát v černém, šaty modelu poněkud funébr.

„Máte v pořádku své účty s Bohem, pane? Jste přichystán na smrt, pane?“

Byla to ona! Či snad usnul a je to jen pokračování snu?

„Jste hotov zvážít své skutky dobré i zlé?“ nedala se.

„Na nic jiného od rána nemyslím,“ zašmátral po kastrolu a lžící, „vy mi snad od něj nesete vzkaz, že už bych měl... že je čas?“

„Vlastně ano, když se to tak vezme,“ usmála se a se zatnutím si všimnul, že ouško pod vlásky má nahoře zašpicatělé. „Náš Pán na vás taky pořád myslí, pane, však přečtete si něco o něm a o nás,“ podávala mu výtisk časopisu Strážná věž.

Začal zpívat Agnus Dei od Jacoba Obrechta, doprovázejí se cinkáním lžice o kastrol. Právě tohle někdy před desítkami let zpívali s Brněnským vysokoškolským sborem v kostele Nanebevzetí Panny Marie pod Lubošem Mátlem, na varhany hrál tehdy tuším Petr Škarohlíd. Krásné zpívání. Krásné časy v posledních ročnících JAMU, život před sebou. Umělecká kariéra. Když přidal Janáčkův Otčenáš, dala se na ústup i se Strážnou věží.

„Aspoň hubičku, piková dámo!“ volal za ní. „Alespoň malinkou hubinku na prcinku a na rozloučenou!“ Je vidět, že jeho osobní anděl strážný zafungoval.

Začalo pršet. Provazce letního deště spojily nebe s peklem, kapky synkopovaly v jehličí i listí, na trávě, na střeše, v okapech. Aby neprobudily nebeskou nevěstu v podkroví! Odnesl proutěné křeslo do stodoly, otevřel okno v ložnici a koukal pánubohu do oken. Hezké koukání, jako dnes vůbec všechno.

Jakmile déšť trochu povolil na intenzitě, vydal se v něm pod parapletem do polí. Tahle hudba přírody byla opět jiná, tlumenější, zato s dozvukem. Náhle v hlavě uslyšel klavír s violoncellem a bylo to jenom jeho. Dokázal by to hodit na papír bez oprav podobně jako Mozart slavnou árii pro Josefínu, Adio ma bella fiamma. Pořád ještě je skladatel!

Na obzoru funěly odpařovací věže Jaderné elektrárny Dukovany, z lesů v údolí řeky Rokytne stoupala pára, v hospodě U Lesslů se rozkrákorat první opilec. Déšť ustal, slunce za obzorem rudě barvilo barokní mračna, do půlhodinky padne tma. Zatočil směrem domů, do své strže. Za fasádami pestře zbarvených domků barevně blikaly televizory.

Doma si na dvorku dal pod zadek suchý molitan a srkal mátový čaj z vlastní sklizně. Jak je krásné býti důchodcem. Činel. První netopýr a první hvězda. Blikající světlušky letadel nad hlavou, v duši bohorovný klid a mír. Sborové kantáty venkovských alíků vyjících na

poetistický balon startujícího měsíce. Triangl. Komorní skladba v jeho hlavě stále zněla, violoncello si povídalo s klavírem o jeho snech i o jeho skutečnosti.

Z podkroví neslyšně sestupoval zlatovlasý anděl. V hnědých džínsách z manšestru a bleděmodrém triku s dlouhými rukávy, přes které měl oblečeno další vínově červené triko s rukávy krátkými. Takže to nebyla fikce, ten anděl z autobusu skutečně existuje!

Když totiž včera před polednem na Zvonařce vystál autobusovou frontu, byla všechna sedadla obsazena a cestující se tísnilo i v uličce. Prošel až na konec vozu v naději, že se přece jen nějaké místo najde. Nenašlo. Hotovil se tedy rezignovaně k hodinovému stání do přestupu v Dukovanech, ale vtom ze zadního sedadla povstalo dlouhovlasé stvoření a nabídlo mu svoje místo. S dojetím zblekotal slova díky a posadil se. Byla to dívka, byl to hoch? Zlaté vlasy po ramena, gotická tvář s jezerně zelenýma očima. V rysech té bytosti jako kdyby nacházel odlesk svého vlastního mládí.

V Dukovanech bytost vystoupila z autobusu rovněž. A přešla spolu s ním do spoje na Rouchovany. Tam zase do linky na Třebíč. Stále se ji neodvážil oslovit z pochopitelného ostychu starce před mládím tak jímavě krásným. Tajemným. Nepřístupným. Když ale jako on vystoupila v Litovanech a autobus odkodrcal, musel něco říct:

„Jedete na návštěvu k někomu odtud? Že vás neznám, že jsem vás ještě neviděl...“ „Jedu k vám,“ urovnala si na zádech batůžek a usmála se.

Nenapadla jej žádná vhodná odpověď, vydal se proto s pokrčením ramen vyšlapanou pěšinou napříč návsi kolem kostela. Cítil, že jde za ním, a najednou mu to nepřišlo vůbec podivné. Minul hospodu, vystoupal rozbitou silnicí k rybníčku pod Vejrovcem. Invalidní jednonohá kachna tam plavala se všemi svými dvanácti kachňaty a vychutnávala si mateřství. Odbočil na lesní cestu ke svému domu, u něj otevřel nezamčenou branku a zastavil se až před vraty.

„Vy vážně jdete ke mně?“ pohlédl na ni. Když neodpověděla, pokračoval při odemykání visacího zámku: „Je tady krásně, že,“ máchl rukou kolem, „ale kdo vlastně jste?“ Její odpověď začínal tušit.

A taky ano: „Přece váš anděl, copak jste to nepoznal? Jsem vaše nevěsta z nebeského internetu! Kromě vás mám ještě na starosti abstinující zvířátka a zatoulané bezdomovce, hihi.“

Rozpačitě pokrčil rameny: „Ubytovat se můžete v podkroví, záchod je támhle v bývalém chlévě a koupelna...“

Zavrtěla s úsměvem hlavou a vystoupala do podkroví. Ta nevýslovná bytost, neboť stále ještě nevěděl, zda je to děvče, nebo chlapec. Pak na ni zapomněl. Je to neuvěřitelné, ale opravdu zapomněl, neboť ona sama byla neuvěřitelná. Pocházela odněkud z říše katechismů, představ a snů. Z dětského barvotisku andělíčka strážníčka.

A teď tedy anděl sestoupil k němu na dvorek. Batůžek opět na zádech a oblečen stejně, v džínsách a tričku s dlouhým rukávem vespod a přes ně nataženém tričku s rukávem krátkým.

„Půjďme?“ pravil a přežehnal všechno kolem.

Po téhle otázce a tomhle gestu anděla slabě uslyšel za svou hrudní kostí cosi nevýslovného. Hudbu, jejíž intervaly odpovídaly intervalům oběhů planet.

„Proč ne?“ odpověděl.

Vstal a vydal se za ním do lesa. Cestu anděl znal i ve tmě dokonale, šli kolem Šakalího vodopádu k Sokolí skále. Vystoupali zadem na vrchol „U Křížku“ a slyšel ji silněji, tu hudbu sfér. Anděl si z batůžku vybalil perutě, sestavil je a nasadil.

Úplněk osvětlil špičky smrků dole pod nimi. Byly v paprscích měsíce jako zasněžené, vzájemně prostupné a z hloubi pod jejich rubášem cinkaly rolničky saní Sergeje Jesenina. V přízračně sinalem světle viděl sám sebe jako rybu a obojživelníka i plaza, sám sebe jako plod v lůně, sám sebe jako Sokolí skálu. Soucítit všechny živé buňky ve všech živých tvorech. V dálce a přece tak blízko se na něj usmívala bábinka a skrze ni maminka i manželka a přes ně přese všechny dcera a spolu s ní vnučka, dosud nenarozená. Ucítit v dlani její důvěřivou dětskou tlapku a věděl, že takhle dobře mu nebude už nikdy. Druhou rukou uchopil anděla.

Pak skočili ze Sokolí skály a vznesli se všichni tři vzhůru.

č. 25–26 (Bohové a kružitka: Spiritualita / Metafyzika)

Melancholické mrchoviště aneb Drobky defétisty

Melancholické mrchoviště

Počátek března. Nuda nedělního odpoledne nabírá grády. V lokálu hospody U Dvou koček sedím sám. Starý harmonikář z vedlejší místnosti má volno, neboť němečtí a japonští turisté již odešli. Vytáhlý, hubený a neoholený barman plká vstoje se štamgastem před pípou. Po chvíli se objevuje další štamgast, který se záhy postaví s pivem ke zdi proti výčepu, naplňuje tak zdejší heslo: Na stojáka Plzně loček nejlepší je U Dvou koček! Pozorný pan vedoucí vidí, že jsem dopil a nese mi další máz. Protože vedle dorazilo pár turistů, rozezní se znovu harmonika. Zpočátku mdlá melodie se proměňuje v rychlejší a veselejší. Jakoby s nově příchozími chytil starý „jukebox“ nový dech.

„Eště dvě piva!“ křikne cestou do kuchyně mrňavoučká číšnice k pípě na kolegu, jemuž je do půli pasu. Vzápětí odtud vynáší talíře s jídlem, do něhož se s chutí pustí oplešatělý a obrýlený vozičkář se svým doprovodem. Harmonikář jim k tomu spustí pěkně furioso. O chvíli později si dává pauzu, stojí u zdi proti výčepu. Je to asi osmdesátiletý stařík, shrbený, zbytky bílých vlasů ulíznuté dozadu. S těmi brýlemi mi tak trochu připomíná našeho posledního komunistického prezidenta Gustáva Husáka. Dopíjím druhé pivo a platím vytáhlému barmanovi, jenž v obličejí vypadá jako Frankensteinovo monstrum. Překvapivě úslužně kvituje hlubokým hlasem dvoukorunovou diškréci a následně se se mnou loučí. Částečně s pocitem úlevy i lítosti opouštím poté toto melancholické mrchoviště.

Sebereflexe

Svůj život vnímám jako ubohou truchlohru ke konci představení. Už zbývá jen opona a možná náznak aplausu, spíše však jen trapné mlčení.

Ortéza kontra Benny

Bílá sobota kolem čtvrté v matičce Praze. Na začátek dubna je nezvykle vedro, teploty spíše květnové. U stánku v Letenských sadech je poloprázdno. Inteligentnější a movitější Pražané vyjeli mimo město, zatímco já tu sedím na lavičce se dvěma pivy sám. Když tu člověk pije sám, je výhodné koupit si rovnou dvě piva. Ale nejsem tu vlastně tak úplně sám. Na druhý konec lavičky si přisedl také nějaký osamělec. Dva mladí muži a jedna dívka nalevo ode mě se hlasitě baví o tom, komu by nejradši rozbili hubu. Jeden z nich má na hlavě golfovou čepici, pod nosem knír, na bradě bradku a na levé noze ortézu. Asi se neumí rvát tak dobře, jak by chtěl. Druhy týpek je holohlavý, holka má dredy. Všichni jsou v kraťasech a tričkách.

Ten s ortézou teď hlasitě vykřikuje, že nějaký Benny prý řekl jeho bývalé holce, že je laciná šlapka, za což by ho nejradši zabil. Ne že by mi do toho něco bylo, nicméně se obávám, že kvůli svému zdravotnímu omezení mu to ještě nějaký čas potrvá. Anebo taky Benny zabije jeho, ale to už je vlastně jedno.

Jak to bylo s Remkem

Na Boží hod velikonoční jsem v Chuchli vyhrál nula nula hovno. Do třetího dostihu to ještě byla plichta, ale pak se to nějak zesralo. Vypadl jsem odtamtud už po šestém dostihu poněkud přiopilý, tři nebo čtyři kila v mínusu. Vlák do Práglu měl samozřejmě zpoždění. Alespoň jsem se mimoděk dozvěděl od páru osmdesátníků, že náš první a zatím poslední kosmonaut Remek se do vesmíru dostal z protekce, páč jeho táta byl vysoký důstojník a velký komouš. K čemu mi ale tato informace či spíše drb bude v dalším životě, to opravdu netuším.

Buditel národa

V Letňanech na konečné stanici metra jsem objevil chlápka, který pracuje jako buditel národa, a to doslova. Pokouší se totiž budit zhroucené postavy zfetovaných a opilých pasažérů, vytuhlých v nejnemožnějších pozicích na lavičkách a kolem nich, většinou marně.

Krátce ze SMS korespondence

„Jmenuju se Eliška, měřím 49 cm, vážím 3,45 kg a narodila jsem se dnes ráno před půl sedmou. A už pěkně koulím očima... H a Z.“ Koukám na tu esemesku a naprosto netuším, kdo mi ji poslal. Číslo odesílatele nemám v seznamu. Někdo se se mnou chce podělit o svou radost a já nevím kdo, a ani mu neodpovím? I ba ne, takový mrzout já zas nejsem. A tak se hned dávám do psaní odpovědi, kterou vzápětí posílám do éteru: „Ja se jmenuju Viktor, měřím 172 cm, vážím asi 65 kg, narodil sem se před 34 rokama a po včerejšku sem furt eště na kaši. Ale kdo jste vy, Eliško, H a Z, to fakt nevím.“

V restauraci U Milionu se děti nerodí

„Já a na mateřskou?“ reagovala zvýšeným hlasem pohledná třicetiletá servírka s blond mikádem na poněkud důvěrný dotaz hosta, kdy se chystá rozmnožit.

„To bych to ze sebe vytrhla drátem!“ dodala, otočila se a za bujarého smíchu celého lokálu pokračovala v chůzi k pípě pro nové objednávky. Panečku, to je ženská!

Kam zmizely ty staré dobré koše, kde mohou být?

Bylo červnové ráno, bohužel pondělní. Seděl jsem na lavičce v čekárně autobusové zastávky Gercenova v Hostivaři a čekal na autobus, který by mě odvezl do práce. Zvolna se ke mně blížila asi osmdesátiletá šedobělovlasá, obrýlená paní se dvěma taškami v ruce. Napadlo mě, že si asi chce sednout, což by nebyl problém, neboť vedle mě bylo ještě volno. Místo toho však sebrala ze země přede mnou pár špinavých barevných ponožek, usmála se na mě a řekla: „Tak.“ Pomyslel jsem si, že je na tom asi dost bídně, když musí sbírat špinavé hadry na ulici. Za chvíli se odšourala k silnici, kde zpod obrubníku sebrala zplacatělou krabici od mléka či od vína, a společně s ponožkami je záhy uložila do jedné z tašek. Mezitím si

ke mně přisedla jedna sedmdesátice nakysle páchnoucí potem. Sběračka odpadků přišla k nám a spustila: „To je hrozné, vidíte, že odsud dali pryč koš, co byl u sloupu jízdního řádu?“

Aha, tak odtud vítr fouká, holka, pomyslel jsem si a pak se podíval vlevo skrz sklo čekárny, před níž stál velký kovový koš, kývnul jsem tím směrem a pravil: „Ale tady koš je.“

Nato sběračka odpadků pohotově kontrovala: „Ale ten tu dřív nestál, ten sem museli dát teď.“ To už se do toho vložila i má páchnoucí sousedka: „Pani, tendleten koš už tady byl předtím a je mnohem větší než ten od sloupku, co ho dali pryč.“

Tohle sběračka odpadků nečekala, nicméně zareagovala celkem hbitě: „Ale podívejte se na zastávku přes silnici, tam koš není.“

Podíval jsem se přes silnici a koš jsem tam opravdu neviděl, zato mě hned praštila do očí popelnice asi dva metry od zastávky, i pravil jsem: „Koš tam sice nevidím, ale je tam popelnice.“

Načež se do toho ještě vložila smradlavka: „Ale je tam i koš, ten samej, co je tady, akorát že teď není vidět, protože před ním stojí maminka s kočárkem.“

Nato už sběračka odpadků neměla co říct, její porážka byla zjevně dokonána, pročež se odšourala jinam. Vzápětí mi přijel autobus, tak jsem se rozloučil se smradlavkou a koš nekoš, popelnice nepopelnice odjel do práce.

Bůh kontra Nietzsche

„Bůh je mrtev. Nietzsche“

„Nietzsche je mrtev. Bůh“

stojí psáno na pánské toaletě restaurace Jericho.

Tak si říkám, jestli to není jedna nula pro Boha.

Názor kamaráda ateisty: „Co se nenarodilo, ani nezemře. Co nezačalo žít, nemůže přestat žít a nemůže ani mluvit. Kdo nemluví, nemůže vyhrát spor jedna nula.“

Jak se dožít vysokého věku

Nastoupil jsem do autobusu a usadil se. Stařík sedící přede mnou upřeně zírá na zadní stranu Blesku, jíž vévodí fotografie ženských prsů hned vedle titulku: Koukněte se, budete žít o pět let déle! Přisedl si k němu jiný stařík a teď na ty kozy koukáme všichni tři, akorát já se tomu navíc směju. To je svět!

č. 14 (Miniatury a jiné krátké útvary)

Ignác a Frída aneb Srdnaté putování napříč bibliosmem

Od té chvíle, kdy Frída Mrázková jako malá holčička poprvé zabořila svůj růžový jazýček (a zároveň i špičku pikantně prohnutého nosíku) do pochoutky zvané zmrzlina, měla ohledně své budoucnosti jasno. Až bude jednou velká, stane se zmrzlinářkou. A tak zatímco ostatní děti v létě na pískovišti plácaly bábovičky, ona plácala neméně fiktivní kopečky zmrzliny. V zimě pak namáčela rampouchy vylámané z okna do medu a kliky u dveří ochucovala malinovou šťávou, aby nepoučitelným darebákům, kteří ojínný kov klik olizovali a nechávali si k němu přimrzávat jazyky, bolest z odtržení sliznic vyvážila chuťovou slastí.

Když pak vyrostla ze školních střevíčků, vystudovala gelatologii na cukrářské akademii a otevřela si na hlavním náměstí svého rodného města Zmrzlinárium ledové princezny.

I když ve Zmrzlináriu se dveře netrhly a teplo zadků ze sedaček nevychládávalo, ona stále nebyla spokojená, neboť doposud nenašla toho pravého a její lůžko bylo každý večer studené a pusté. Nebylo divu, vždyť vymyšlení a výroba zmrzlinových kreací Frídě zabíralo tolik času, že na nějaké seznamování s muži jí prostě nezbýval čas.

Vytvořit dokonalou zmrzlinu dá neuvěřitelnou spoustu práce. Nejdůležitější ingrediencí je totiž ruční práce. Čím více zmrzlinu během jejího tuhnutí hnětete, obracíte a promícháváte, tím menší jsou v ní krystalky ledu, a tím je také výsledná zmrzlina jemnější a hladší na jazyku. Míchat se musí neustále, předtím i potom, co ztuhne.

Samozřejmě hodně záleží i na ovoci. Frída používala zásadně čerstvé, v létě z domácích luhů a hájů, v zimě dovezené z teplých krajín. K tomu domácí smetanu od rohatých stračen (Frída nenáviděla chovatele, kteří chudákům kravám uřezávají rohy), pravou vanilku (jedině z nezralých fermentovaných tobolek vanilovníku odrůdy Bourbon pěstovaných na ostrově Réunion), zlatý třtinový cukr (značky Ojos de Oro z Dominikánské republiky) a stoprocentní kakao (z bobů odrůdy Chuao od venezuelského jezera Maracaibo).

Důležité jsou bezesporu i prvotřídní žloutky. Musí pocházet výhradně z okohoutěných vajec. Nejlépe od perliček a rovněž ty pštroší nejsou marné.

Večer před svými devětadvacátými narozeninami Frída ze Zmrzlinária vyprovodila poslední zákazníky, tyčí zakončenou háčkem stáhla na výlohách plechové rolety a zamkla vchod. Po schodech vystoupala do svého malého bytu v patře přímo nad Zmrzlináriem. Nechala ze sebe sklouznout šaty. Odličila se, osprchovala a potom si dlouho prohlížela své nahé tělo ze všech stran v zrcadle.

Nevypadalo to vůbec zle. Vlastně byla moc krásná. I když jako modelka by se za dnešní diktatury hermafroditů neuzivila, na to měla příliš ženské tvary. Dlouhé štíhlé nohy přecházely vzrušující vlnou do výrazných boků a zpět do útlého pasu. Sošná šije, půvabně

vykrojené rty, pikantně prohnutý nosík a ohromné mandlové oči smaragdové barvy pod jemně vypouklým čelem. Průsvitně bílá pokožka s broskvovým nádechem, jemňoulince ochmýřená zlatistými chloupky, patrnými jedině úplně zblízka a proti světlu. Přírodně plavé vlasy s medovými pablesky. Plná a přitom pevná ňadra, podobná mnohonásobně zvětšeným kapkám ranní rosy stékajícím po okvětním plátku růže. Na nich výrazné karmínové prsní dvorce, obklopující bradavku jako ledové prstence planetu Saturn. A všechn ten půvab v ní kvetl naplano a beze smyslu.

Něžně se pohladila po krku a vnitřní straně stehen. Jakoby náhodou se dotkla ňadra a pocítila, jak její tělo náhle překypuje touhou. Z hrdla se jí vyloudil tenký, téměř nezatelný vzdech. Pak se v ní však probudilo její odpovědnější já a přikázalo si toho nechat. Zítra přece musí brzo vstávat. Oblékla noční košili pokrytou veselým vzorem kornoutků s točenou zmrzlinou, vklouzla do postele a zhasla světlo.

Chvilí předtím sice ještě padala únavou, jenomže teď spánek nepřicházel. Několik minut se převalovala pod peřinou a počítala ovečky. Pak zase vstala a zapnula lampičku. Dobrá, než usne, bude si trochu číst. Přistoupila k poličce a nazdařbůh z ní vytáhla knížku se zbytečně křiklavým obrázkem na obálce. Byla na ní lesklá zlatá maska, v níž se odrážela dívčí tvář umouněná od sazí a rámovaná ožehlými vlasy. Při pohledu zblízka se v dívčích očích odrážel muž s nasazenou hasičskou přilbou a maskou ze zlatého plastu na ochranu proti sálavému teplu. Hasič vystupoval z plamenů hořícího domu a v náručí nesl dívku. Červenou kombinézu měl až do pasu rozepnutou, aby byla vidět jeho svalnatá hrud' a pekáč buchet na břicho. Dívka na svého zachránce pohlížela s obdivem, jenž ve Frídě vzedmul vlnu feministické nevole.

„Aby sis nevyklepala vaječníky, náno,“ ulevila si. Přitom však cítila, že té dívce vlastně závidí. A cítila ještě něco.

Začenicichala. Kouř. Že by ten obrázek byl tak sugestivní?

Pach spáleniny sílil.

Vrátila knížku do poličky a přešla ke dveřím na schodiště, klika byla horká. Stiskla ji nohou v bačkůrce, dveře se prudce otevřely a zevnitř na ni vyšlehly plameny. Rozběhla se směrem k oknu do ulice, jenomže plameny jí odřízly cestu z obou stran. Lehla si v koupelně na zem, kde ještě nebylo ve vzduchu tolik kouře a rozbrečela se zoufalstvím.

Z dýmu se najednou jako zázrakem vynořil urostlý hasič a zvedl Frídu do náručí. Proskočil s ní ohnivou stěnou, seběhl po schodech a pronesl hořícím Zmrzlináři. Když se vyhýbal padajícím trámům, kombinéza se mu zachytila o trubku trčící ze zdi a roztrhla se až k pasu. Jako růžový blesk zazářila svalnatá hrud' a pekáč buchet na břicho. Frídě to nevadilo. S obdivem zírala do lesklé zlaté masky, za níž tušila hasičův obličej, a bát se začala až při pohledu na odraz své tváře umouněné od sazí a rámované ožehlými vlasy. Líbím se tomu hasiči, i když jsem tak špinavá?

Líbila, za měsíc měli veselku. Hasič se jmenoval Ignác a miloval zmrzlinu.

Svá ano si řekli v kostele svatého Floriána. A na svatební hostinu do restaurace U Vysušené hadice se sjeli požárníci z celého okolí. Sbor dobrovolných hasičů Krásněves na obřad dokonce zapůjčil svoji chloubu, krásně zrenovovanou automobilovou stříkačku značky Laurin & Klement z roku 1922.

Slušelo jim to náramně, nevěstě v dlouhých bílých šatech a ženichovi v tmavomodrém stejnokroji se zlatými knoflíky. Když však měli společně rozkrojit svatební zmrzlinový dort, ukázalo se, že Frída zmizela.

Ignác si nejdřív myslel, že mu nevěstu rituálně unesli kolegové do jiné hospody, kde za ni bude muset zaplatit tekuté výkupné. Nikdo ze svatebčanů však nechyběl. Hospodský vypověděl, že od výčepu viděl nevěstu hovořit s divným hubeným mužem. Byl prý oblečený do dlouhé černé peleríny a na hlavě bílou paruku svázanou vzadu do copu. Cizinec Frídě ukazoval nějaké papíry a pak spolu nasedli do černého kočáru, taženého čtyřspřežím. Zbytek příběhu mu zakryla stoupající hladina piva v püllitru.

Ignác na cestě před restaurací našel utržený Frídin závoj z průsvitného tylu, pošpiněný šlápotou mužského střevíce. Odsud do dále se táhly stopy úzkých kočárových kol.

Vzhledem k nedostatku modernějších vozů Ignác natočil klikou motor stříkačky Laurin & Klement, sedl za volant a rozjel se po stopách kočáru. Cesta se kroutila lesem přes kamenný most nad roklí a dál hlubokým úvozem podle skal. Po několika hodinách šílené jízdy dorazil k místu, kde krajina náhle končila hladkou rovnou stěnou, táhnoucí se v nedohledno do stran i na výšku. Nekonečnou šed' stěny prolamoval jen temný zubatý otvor, jakoby prokousaný nestvůrným hmyzem.

Ignác dolil syčící chladič vodou z potůčku, zapálil acetylenové reflektory a opatrně vjel do tunelu.

Na opačné straně pokračovala krajina sice stejně tvarovaná, avšak holá a vyprahlá, jen tu a tam ježatá troskami jakýchsi spletitých konstrukcí neznámého účelu. Zdálo se, že i Slunce na nebi bez mráčku mělo jinou barvu, víc do ruda.

Jel dál po stopách, až dorazil k obydlí vyzděného do tvaru polokoule ze stovek prázdných lahví od piva, svázaných dohromady provázky a maltou z drovívého jíl. Vanutí suchého větru z trčících hrdel lahví vyluzovalo mnohohlasé disharmonické kvílení. Uvnitř podivného iglú seděl v sedle bicyklu bez kol stařec, oblečený jen do špinavé bederní roušky a s ještě špinavějším turbanem omotaným kolem lysé hlavy. Šlapáním do pedálů roztáčel dynamo, které pomocí drátů napájelo lávovou lampu, připevněnou mezi řídítky. Stařec mlčky šlapal a přitom zíral na pestrobarevné bubliny, hypnoticky pomalu stoupající a klesající v zářícím válci lampy. Hučení lahví zvenčí se slévalo s vrzáním bicyklu do přízračné kakofonie.

Ignác si stoupl do starcova zorného pole a ukázal mu fotografii Frídy.

„Dobrý den, pane. Hledám svoji unesenou manželku. Neviděl jste ji?“

Cyklista ještě chvíli šlapal a pak položil chodidla na zem. Lávová lampa pohasla a rej bublin zmrtvěl. Teprve pak přenesl svůj kalný pohled na Ignáce.

„Cizince, máš štěstí, že jsi potkal právě mě. Spáchal jsi totiž hned tři hrdelní zločiny najednou. Tak za prvé, zobrazování člověka se trestá sedřením obličeje z hlavy. Za druhé, sňatek mezi mužem a ženou se trestá zabavením pohlaví. Za třetí, jízda samohybem se trestá padesáti ranami bičem. Ale neboj, já tě neudám. Jsem taky muž a zbylo nás tak málo.“

Překvapenému Ignácovi pak vysvětlil, že existuje sedmnáct různých pohlaví, ale jsou zakázány veškeré kombinace schopné plodit děti. Lidé se rodí výhradně klonováním, protože sexuální rozmnožování je nepředvídatelné a znemožňuje plánovat budoucí povahu i schopnosti novorozenců. Krom toho platí zákoník šaría a zároveň desatero ekoteologických příkázání. Nakonec mu daroval plastový kanystr plný drahocenné vody a téměř prázdnou

nádrž Laurina & Klementa dolil až po okraj podomácku páleným lihem. Černý kočár projel kolem ani ne před hodinou, dívka z fotografie na něj mávala z okénka. Cestou ať se vyhýbá všemu živému, což ostatně nebude tak těžké, protože skoro celá země je opět *tohu va bohu*, čili *beztvářá a prázdná*, jen s tím drobným rozdílem, že Duch Boží se už nevznáší nad povrchem vod. Pak zase osedlal bicykl a pokračoval v zírání do útroby lávové lampy.

Ignác šťastně projel pustinou k další nekonečně hladké stěně. I tady skrze ní vedla temná průrva, její ústí však zelo dobrých pět metrů nad zemí. Kočár tudy zřejmě projel po dřevěné rampě, jejíž ohořelé zbytky dosud doutnaly v písku.

Ignác z vozu vysunul hasičský žebřík, po němž bez nesnází vyšplhal až do tunelu. Automobil tu ovšem musel nechat. Naposledy se ohlédl a spatřil, že to příliš rudé slunce na obloze se rozblíkalo jako pokazená žárovka. Náhle se začalo propadat samo do sebe, až se smrštilo do jediného bodu a zmizelo v tmách.

Na opačné straně tunel chválabohu vyústil do krajiny porostlé žírnou trávou a bujným stromovím. Za ohybem široké řeky se tyčil nádherný palác, podobný zkamenělému ohni. Spleť komínů, luceren a věžiček na střeše se násobila odrazem na hladině vodního příkopu. Ignác okamžitě poznal Château de Chambord na Loire, navržený kdysi Leonardem da Vinci pro francouzského krále Františka I. z rodu Valois. Na nádvoří stál černý kočár a štolbové z něj právě vyřahali čtyřspřeží potem zbrocených koní.

Nejdřív chtěl počkat do setmění v úkrytu a proniknout do zámku pod rouškou noci. Pak si ale řekl, že je přeci hasič, a rovným krokem prošel hlavní bránou. Vyrojili se lokajové ve zlatých livrejích a holemi ho ztloukli do kulata. Když se probudil z bezvědomí, ležel na podlaze u krbu, svázaný provazem s důkladností hodnou španělského ptáčka. Proti němu na pozlaceném rokokovém křesle seděl vyzábělý muž, oblečený do dlouhé černé peleríny a na hlavě bílou paruku svázanou vzadu do copu.

„Konečně mám tu čest se vám představit, monsieur Ignace,“ promluvil protivně nosovým hlasem, „doktor Xenonius, k vašim službám.“

„Proč jsi unesl moji choť, ty sketo?“

„Hned se k tomu dostaneme. Nejprve mi však dovolu, abych vám představil svůj epochální vynález. La machine orgasmique v plné kráse!“

Tleskl. Stěna i s plápolajícím krbem zajela stranou a odhalila výhled do rozlehlé zámecké kaple, nyní však znesvěcené hemžící se masou ozubených kol, pák a vaček, sahající od podlahy až ke klenutému stropu. Na mohutných hřidelích se zvolna otáčela tři železná ruská kola uspořádaná do trojúhelníku. Každé kolo mělo po obvodu sedmadvacet zubů a na každém zubu viselo jedno nahé tělo, připoutané k otáčivé tyči uvnitř trojitého prstence Kardanova závěsu. Ignác mezi vězni poznal i Fridu. Se stopami bičování na jejím skvostném zadečku, avšak živou a zdravou. I ona spatřila Ignáce a významně na něj mrkla.

„Mé předchozí vynálezy mi přinesly bohatství,“ pokračoval Xenonius ve výkladu, „tudíž jsem mohl koupit tento zámek a naverbovat bandu darebáků, nešťtících se ani sebeodpornějších zločinů. Ti pak pro můj stroj unesli osmdesát z jedenaosmdesáti zástupců veškeré rozmanitosti lidského rodu.“

„Proč právě jedenaosmdesát?“ šilený vědec proti mé vůli vzbudil mou zvědavost.

„Počítejte se mnou, monsieur. Každé kolo je vyhrazeno zástupcům jednoho ze tří pohlaví – mužského, ženského a hermafroditního. A každé pohlaví se vyskytuje ve třech lidských rasách – bílé, černé a žluté; dále existují tři různé odstíny vlasů – blond, rusý a tmavý; plus tři základní barvy očí – modrá, zelená a hnědá. Veškeré kombinace uvedených akcencí dávají dohromady jedenaosmdesát. Vybíral jsem samozřejmě ty nejkrásnější a nejzdravější exempláře, pouze panice a panny.“

„Tou jedenaosmdesátou byla moje Frída?“

„Zajisté. Na bílé rusovlásce se zelenýma očima mi obzvláště záleželo, proto jsem si ji unesl osobně.“

„Jaký má ten stroj účel?“

„Budou v něm všichni se všemi mrdat. Vypočítal jsem, že lidský orgasmus může dosáhnout takové intenzity, aby narušil přediivo vesmíru a zabil Boha. Jde jen o to, najít tu správnou sexuální konstelaci. Vedle triád pohlaví, ras, barev vlasů a očí však vstupují do hry další kategorie: základní pěťici kombinací tělesných otvorů mezi muži a ženami (penis–vagina, penis–anus, penis–os, os–vagina, os–anus) zmnohonásobuje dvojité pohlaví androgynů, připočítejte dvanáct možných poloh při souloži horizontálně, pět vertikálně a sedm smíšených. Jestliže jeden koitus zabere patnáct minut, naprosté vyčerpání všech možností stroji potrvá celých deset let nepřetržitého mrdání.“

„Co když vězňové nebudou spolupracovat?“ napadla mě logická námitka.

„To sotva. Každý je na svém místě pomocí trubičky vyživován roztokem cukrové vody a extraktu ze španělských mušek. Kdo by i přes to odmítal sloužit vědě, toho zastoupí pohyby stroje, který má mimochodem nevyčerpatelný zdroj energie, je totiž poháněn otáčením vodního kola proudem řeky.“

Xenonius stiskl jedno z řady tlačítek na zdi, ruská kola začala zpomalovat.

„Tentokrát jsem zvolil náhodnou volbu,“ dodal na vysvětlenou. „Ovládání stroje samozřejmě umožňuje nastavit libovolnou přesnou kombinaci, mě však víc baví náhoda. Náhoda je totiž Bůh a Bůh se bude snažit svou smrt co možná oddálit, takže nás tu čekají dlouhá léta vzrušujícího výzkumu.“

Otáčení se zastavilo a na místě, kde se všechna tři kola stýkala v jediném bodu, se ocitli žlutá dívka s blond vlasy, od hlavy k patě ebenově černý hoch a bílý zrzavý androgyn. Barvu očí na tu dálku nedokázal rozeznat. Mechanismus zajatce v otočných prstencích spojil do zmitajícího se propletence. Všichni tři začali rytmicky sténat, těžko soudit, zda bolestí či slastí. Když ostatní viděli, co je čeká, přidali se k nim brekotem.

Venku se strhla prudká bouřka. Xenonius rozrazil okno a vykřikl směrem k běsnícímu nebi:

„Bože, slyšíš mě? Připrav se na smrt!“ načež se démonicky rozchechtal.

V tu do komnaty vplul kulový blesk, chvíli naprázdno jiskřil a bzučel, pak explodoval před krbem. Výbuch z ohniště vymrštil žhavý uhlík, a ten Ignácovi na hrudi přepálil lano. Hasič se vyprostil, jedním skokem popadl pozlacené křeslo a rozrazil je šilenému vědci o leb.

Rychle zastavil stroj a osvobodil z něj Frídu i ostatní vězně. Společnými silami pak přemohli zločinné lokaje a všechny je připoutali na ruská kola, Xenonia na čestném prvním místě. Potom la machine orgasmique zase zapnuli. Prohlédli si proslulé Leonardovo dvojšroubovicové schodiště a na odchodu zámek pro jistotu ještě zapálili.

Loučení proběhlo za hojného prolévání slz. Osmdesát přepůvabných dívek, chlapců i hermafroditů si rozdělilo Xenoniovy poklady a vydalo se zpět ke svým rodinám.

Ignác zapřáhl do černého kočáru odpočaté čtyřspřeží, naložil Frídu a práskl do koní. Při návratu se chtěli vyhnout zemi pod zničeným sluncem, proto pokračovali vpřed stejným směrem, jako sem přišli. Po čase dorazili k další nekonečné stěně a zase projeli temným tunelem.

Ocitli se na vrcholku skalnatého pahrbku. Vzduch byl svěží, provoněný přezrálými fíky a mořskou solí. Dole pod nimi se rozkládalo město plné chrámů stojících na sloupech z pestře pomalovaného mramoru, za ním pableskovala hladina zálivu. Všude kolem se rozkládaly vinohrady a stinné olivovníkové háje.

Na balvanu seděl mírně nahnbený muž s prošedivělými vousy, oblečený v záplatovaném, leč čistém chitónu, a žvýkal stéblo trávy. Když k nim zvedl svou tvář, uviděli, že je ošklivý, ale má laskavé oči.

Oba slušně pozdravili a Ignác se zeptal:

„Prosím, povězte nám, kde to jsme?“

Ošklivec rozvážně vyplivl zelenou slinu.

„Věřu, cizinci, stejnou otázku si často kladu i já a odpověď je pokaždé jiná. Posadte se tu ke mně na kámen a vyprávějte mi, jaký úradek démiurga vás sem zavedl.“

Vylíčili mu tedy své podivuhodné příhody. Muž v chitónu se dlouze zamyslel, načež promluvil hlasem epického básníka:

„Nuže, není pochyb, že nejste skuteční lidé, nýbrž hlavní postavy takzvaného románu pro ženy. Doktor Xenonius váš příběh penetroval z nějakého pornofilosofického traktátu ve stylu markýze de Sade či Ladislava Klímy. Mezi vaší a jeho knihou leží ještě jedna, podle obsahu zřejmě postapokalyptická sci-fi. A nyní se nacházíte v platónském dialogu. Náš bibliosmos se skládá z knih stojících vedle sebe někde na polici a průchod mezi nimi otevřel červotoč, který si skrže všechny svazky prokousal chodbičku. Tato kniha není špatné místo k životu, ale občas nám sem vtrhnou Peršané či Spartané, takže raději vyzkoušejte i tu další. Sem se můžete vrátit vždycky.“

Naši hrdinové poděkovali, nasedli na kozlík kočáru a po chvíli jízdy antickou krajinou dorazili k další nekonečné stěně.

Za tunelem na ně čekalo veliké překvapení. Kam oko dohlédlo, všude se táhly pyramidy svěží zeleniny i ovoce, vyzrálých sýrů, čerstvých ryb i mořských plodů, masy mas zvířete krotké i divoké, prostě laskominy a pochoutky všeho druhu. Dorazili totiž do nejstarší české kuchařské knihy, vydané tiskem Janem Severinem Mladším na samém počátku šestnáctého věku.

Frída s Ignácem tady šťastně žijí až dodnes. Jenom se milují, kuchtí dobroty a pochutnávají si, zase se milují, zase kuchtí dobroty a zase si pochutnávají, a tak pořád dokola.

č. 29–30 (Červený a černý: Červená knihovna, černá kronika)

Tzerno Okki Batcha

1.

Ty luxusní perské koberce mu umožnily projít v holínkách ode dveří až za piáno, aniž by si ho kdokoliv všiml. Podlaha byla taky pevná, dobře vázaná, kromě místa před jídelnou nikde ani nevrzla. Pokud něco ti špinaví židé uměli skutečně užitečně, byl to zcela jistě dohled na práci, za kterou vyhazovali nakradené peníze.

Stál tam, v uniformě. V jedné ruce držel čepici a palcem leštil stříbrnou lebku. Druhou rukou si pohrával se saténovým závěsem. Rád se dotýkal věcí. Tuze rád. Mlčky pozoroval děti před krbem. Friedricha, který se obestavěl všemi těmi novými hračkami. A pak taky tu malou dívku, na jejíž jméno si nemohl vzpomenout. Ta seděla opodál, v ruce držela nějakou podivnou chlupatou věc a potichu recitovala. Friedrich tomu nevěnoval pozornost, takže to zřejmě nebylo určeno jemu, ale spíše té věci, kterou dívka držela. A patrně to ani nebylo německy. Nebyl si tím jistý, dívka mluvila velmi potichu.

Pozoroval ji. Tváře měla propadlé. Nechal jí servírovat zvláštní přiděly zbytků z důstojnické kuchyně. Dělal to tak vždy, alespoň čtrnáct dní dopředu, aby se trochu spravily a vrátila se jim barva do tváří. U téhle to příliš nepomohlo. Nebyla moc pěkná. Spodní čelist měla mírně předsunutou a to mu kazilo náladu. Byla to drobnost, jistě, pouze čelist. Ale mohla to celé pokazit. Překvapovalo ho, že si toho nevšiml tehdy před barákem. Nikdy by si nevybral dívku s předsunutou čelistí. Byla oblečená v šatech, které jí nachystal. Visely na ní jako na věšáku, ale byly krátké. Bílá stehna, široká jako Friedrichovy lokty, nevzhledně vyčnívala zpod sukně. Podkolenky měla shrnuté u kotníků, na kterých si seděla.

Pokoušel se vybavit si její jméno. Vybral si ji téměř před měsícem. Nechal si je nastoupit před blok, tak to dělal vždy, a pak je dlouho pozoroval. Tváře, držení těla, prohlížel si je jednu po druhé, bylo to stejné jako vybírat jídlo v restauraci. Jednu si vybral, ukázal na ni a odešel pryč. Pak mu ji chystali. Trochu vykrmili, vyléčili jí vše, co bylo potřeba, odvšivili, namalovali ji jako porcelánovou panenku a pak, vždy k dvacátému, ji přivezli do jeho domu na předměstí.

Nedokázal si představit, jaké to pro ty dívky muselo být. Jízda autem, krásné šaty, teplá voda, krásný dům a k snídani kakao a teplá kobliha. V ten den za Friedrichem nechodila učitelka, takže se mohl těm dívkám věnovat. Hrát si s nimi, ukázat jim všechny ty moderní věci, které v domě byly. A ty dívky se nemohly od Friedricha odtrhnout. Žily si jako královny. V ten den a vlastně i dlouho předtím. Pripadalo mu to fér, někdy až příliš.

Hodiny v rohu místnosti odbily půl a Friedrich sebou trhnul, jako by jej probraly z tranzu. „Tati!“ vykřikl a rozběhl se za mužem, div se nepřerazil o piáno.

„Chlapče! Jaký jsi měl den?“

„Dana je naprosto skvělá! Mohla by přijít zítra znovu?“

Dana? Co má tohle znamenat? Jmenovala se jinak. Rina, nebo tak nějak.

„Zkusím se zeptat, chlapče, ale obávám se, že ji nepustí. Má jiné povinnosti.“

„Ale ona má kamaráda. Vypráví mi pohádky. O rytířích a dracích. Chci je slyšet znovu. Jmenuje se Tzerno...“

„A ty máš zítra výuku. Musíš dohnat to, co jsi dnes zameškal. Život není pohádka, mladíku. A běž se převléct do jezdeckého. Za půl hodinu tady máš Waltera, říkal, že si dnes dáte vyjížďku až k té elektrárně, co je za lesem.“

„A nešlo by to dneska zrušit? Rád bych byl ještě chvíli s Danou a...“

„Už ani slovo! Okamžitě se běž chystat a nepřej si mě rozčítit!“

„Ano, tati, omlouvám se.“

Friedrich se rozběhl k dívce, poklekl k ní a něco zašeptal směrem k té ohavné chlupaté věci, co držela, co pozorovala.

„Friedrichu!“

„Už jdu, táto. Sbohem, Dano!“

Dívka zvedla oči od loutky, nebo co to vlastně bylo, a pohlédla na Friedricha. Její rty, ze kterých vyčuhovaly špičky spodních zubů, se usmály.

Friedrich odběhl pryč a muž v uniformě přešel přes celou místnost až k baru, aby si nalil trochu šnapsu pro rozproudění krve. Dívka mu nevěnovala jediný pohled.

2.

Neměl z ní dobrý pocit. Byla jiná než kterákoliv jiná dívka, kterou si sem nechal přivést. Žádná jiná nevypadala v těch princeznovských šatech tak moc jako strašák do zelí. Žádná jiná neměla tak hloupý pohled.

Blížil se k ní, pozoroval ji a víc než touhu cítil znechucení. Musel dokonce odvrátit zrak. Díval se raději na meč, který visel nad krbem. Ten meč byl nádherný. Kovaný tradičními metodami, dělaný na zakázku, vykládaný zlatem, zdobený hákovým křížem. Dostal jej za zásluhy, měl mu jej předávat na přehlídce sám Führer, ale nakonec nemohl přijet, což byla velká škoda. Ale i přesto byl ten meč překrásný, byl jako přesný opak té dívky, která pod ním klečela.

Přidřepł k ní.

„Mluvíš německy?“

„Ano, mluvím.“

To bylo dobře. Většina z nich se německy naučila alespoň trochu. Tahle mluvila dobře.

„Rodiče byli Němci?“

„Otec. Matka ne.“

„Matka ne,“ zopakoval. „Co to máš?“

Díval se na tu chlupatou věc, která měla zplihlou srst a tvarem připomínala ducha, jak ho kreslí děti. Natáhla ruku a podala mu ji. Byla to ohavná věc, jistě plná plísně a larev, vši a blech, přesto pro ni natáhl ruku.

„Je to taková hračka. Jen hračka.“

„Kdes ji vzala?“ Měl nutkání mrštit tu věc do krbu. Nebylo mu příjemné držet ji v ruce. Rázem mu připadala těžká. *Proč jí ji nesebrali? Proč ji sem posílají s takovou ohavností? Jako by nestačilo, že sama o sobě vypadá jako strašidlo!*

„Ukradla jsem ji.“

Usmál se. „Komu?“

„Své sestře.“

„Ty jsi ale potvora. Nebude ji sestra postrádat?“

„Ano, bude. Dostala ji od rodičů v den, kdy nás vedli k vlaku. Je ušitá z kůže našeho psa. Otec jej zabil a maso jsme snědli dva dny před odjezdem. Děda byl kožešník. Vzal si kůži a pak, u vlaku, dala matka sestře tuhle věc. Řekla jí, že je to kouzelná věc, kterou musí hlídat, protože ji ochrání od zlých věcí.“

„Tvá matka byla čarodějnice?“

„Ne, byla zoufalá. Sestra měla strašný strach, pořád brečela. Byla ještě malá. Nepoznala ani, že je to ušité z Bači.“

„Z koho?“

„Z Bači, z toho psa. Dokud jsme měli ovce, tak je hlídal. Říkali jsme mu Černooký bača. To je z jedné písničky.“

Muž si uvědomil, že tu čarodějnickou rekvizitu ušitou ze psa pořád drží v ruce.

Děláme dobrou věc. Takhle se nechovají lidé. Lidé by ze psa hračky pro děti nešili.

„Klidně to hoďte do toho krbu, pokud vám to vadí.“

Muž se na dívku překvapeně zadíval. *Může mi vidět do hlavy?*

„Ty ji nechceš sestře vrátit?“

Dívka se usmála. „Ráda bych, ale nebude to možné.“

„A proč myslíš, že ne?“

„Vím, co se mnou uděláte.“

Ucítil hořkost v krku a ruce se mu roztráslly. Hračka byla těžká, jako by byla z olova.

„A co s tebou udělám?“

Dívka otevřela ústa a zase je zavřela. Spojila svůj pohled s jeho a držela ho dlouho. V levém oku se jí leskla slza. Malá. Nestekla. A ten pohled řekl všechno.

„Jak to víš?“

„On mi to řekl.“

„Kdo?“

„On.“ Dívka ukázala na hračku, která za následující tři vteřiny dopadla do krbu, jako by byla plná jedu. Prskala v plamenech a plnila místnost nechutným smradem.

Chtělo se mu zvracet, necítil se ve své kůži a ta dívka mu začala nahánět hrůzu. Tohle bylo špatně. Všechno bylo špatně.

„A teď už tvou sestru nic nehlídá.“

Dívka přikývla.

„Jak se jmenuješ?“

„Dana.“

„A sestra?“

„Rina.“

Postavil se, až mu v kolenou zaprašťelo.

„To nejsi ty!“ vykřikl. „Oni to spletli a poslali mi tebe! Chtěl jsem Rinu. Rinu jsem si vybral. Ta je menší. A nemá... nemá tak křivou hubu!“

Dívka se podívala do krbu na hračku, která už se nedala rozeznat od ostatního, a pak na muže, který dupal a rozhazoval rukama.

„Sestra dostala horečky a dýchavičnost. Včera. Dávají jí penicilin. Šla jsem místo ní já.“

„Sklapni, ty špinavá svině! Sklapni. Tebe tady nechci! Jsi ošklivá a velká. Chci tvou sestru, tohle se nemůže stávat. Půjdeš zpátky. Mně je jedno, jestli může dýchat, nebo ne. Vybral jsem si ji a co jsem si vybral, to dostanu.“

„Sestru dostanete hned, jakmile se uzdraví. Tak to říkali. Hned, jakmile se uzdraví, třeba už za týden.“

Muž zuřil. Věděl, že má na čele vystouplou žílu, a vždy, když tomu tak bylo, nikdo v okolí nebyl v bezpečí. Byl rozhodnutý tu malou kurvu vyhodit ven, i kdyby ji měl prohodit oknem. Chtěl Rinu, chtěl ji hned. Vykročil k telefonu, jenže Dana to věděla taky. Dana věděla všechno.

Postavila se mu do cesty a než se po ní stihl ohnat, vyhrnula si sukni téměř až k pupku.

Zarazil se, stál jako očarovaný a pozoroval to, co bylo bílé jako kapří břicho. Pozoroval tu jemnou linku a tam dole nebylo nakřivo vůbec nic. Tam dole bylo všechno v pořádku.

Pozoroval ji a všechna zloba, všechen vztek mizel a přicházelo to, co tolik miloval.

„Rinu dostanete hned, co se uzdraví. Teď jsem tady místo ní já.“

„Ano,“ řekl muž a natáhl k dívce ruku. „Nezlob se, že jsem křičel. Pojď, ukážu ti tady v domě spoustu zajímavých věcí.“

3.

Ležel ve vaně a bylo mu na zvracení. Vždycky to tak bylo. Dlouho to bylo skvělé, pak to dosáhlo vrcholu a pak... pak to spadlo na úplné dno. Proč to tak bylo? Cítil ten nechutný zápach a znovu měl pocit na zvracení.

Do koupelny vešel Friedrich. Patrně ani nezaklepal. Byl špinavý od bláta, zřejmě opět spadl ze sedla.

„Nevidíš, že se koupu?“

„Jen se trochu opláchnu.“

„Běž se opláchnout do koupelny v přízemí.“

„Neteče tam voda.“

„Tak chvíli počkej.“

„Jen se opláchnu a hned půjdu.“

Stál u umyvadla, umýval si obličej a ruce.

„Tati, přemýšlel jsi o Daně? Mohla by mě ještě někdy navštívit?“

„Už jsi umytý, tak běž. Chci mít soukromí.“

„Tak mohla?“

„Ne!“

„Proč ne? Bylo mi s ní...“

„Vypadni a zavři dveře!“

„Proč máš v té vaně růžovou vodu?“

Muž po něm hodil kartáč. Netrefil se. Nebylo divu, po tom, co vypil.

Chlapec odešel z koupelny a zavřel dveře. Muž si podal láhev a dopil vše, co v ní zbývalo.

4.

Přes den byly otesané kameny horké tak moc, že na nich nešla udržet dlaň. Bylo to kvůli tomu, že kolem hradu nerostly žádné stromy, které by poskytovaly stín. Můžeme se domnívat, že je král nechal všechny vykácet, snad ze své hlouposti, snad z taktických důvodů, aby mohl hrad lépe bránit před nepřítelem. Stačil by nám jediný pohled na samotný hrad a bylo by nám jasné, jak špatná naše domněnka byla.

Hrad byl troska. Rozbitá ruina se strženou věží, král ležel někde pod hromadou kamení tak dlouho, že z jeho kostí zbyl pouhý prach. Jediné, co nebylo zcela zničené, se ukrývalo v podzemí, tam, kde byla hluboká hradní sklepení.

Byla to sluj, chladná a temná, a měla jediného obyvatele. Ten drak si ji vybojoval, zbořil hrad a vypálil vše, co bylo v dosahu jeho dechu. Teď spí. Dlouho spí, ale brzy se probudí a bude mít znovu chuť zabíjet.

Přes den byly otesané kameny horké tak moc, že i v noci z nich sálalo teplo jako z kamen. Friedrich se k nim tiskl a to teplo přešlo i do jeho těla. Cítil ho ze svého dechu, ze své horké hlavy, na kterou se lepily mokré vlasy a povlak z polštáře.

„Friedrichu! Rytíři Friedrichu, je čas vstávat, čeká nás práce,“ ozval se známý hlas u jeho hlavy, tiše, ale zároveň výrazně, doslova se mu zařízl do mozku a otevřel mu oči.

„Kde to jsem?“ Friedrich byl udýchaný, jako by právě běžel, před očima viděl mžitky a za nimi něco, co vypadalo jako stará zřícenina, temná silueta proti nočnímu nebi, prozářená lunou v úplňku, tak velkou a hypnotickou, jaká bývá jen v krutých snech. Byl překvapený, ale to je člověk vždy, když se probudí uprostřed noci. *Vše je v pořádku, hlavně v klidu, brzy si vzpomeneš.*

Podíval se vlevo a v jeho hlavě se rozprostřel pocit klidu a pochopení. Byl tam, veliký černý stín se zubatou tlamou ve tvaru pŕlměsíce. V temných očích se mu odrážela zář luny a pak ještě něco, co na nebi nebylo.

„Tzerno Okki Batcho!“ vykřikl Friedrich a zabořil svou horkou tvář do toho neskutečně hustého, voňavého kožichu. Svět se mu houpal pod nohama. „Ty jsi za mnou přišel!“

„Ano, máme práci.“

„Jakou?“

„Jsi rytíř, Friedrichu? Opravdový rytíř?“

„Ano, jsem.“

„Musíš zabít draka. Musíš to zvládnout, dokud spí.“

„Dokážu to? Jsem malý.“

„Jsi velký, Friedrichu. Dívám se na tebe a vidím velkého bojovníka.“

„Ano. Ale nemám meč, kterým bych mu setnul hlavu. Ani kouzelnou dýku, kterou bych mu vrazil do srdce.“

„O jednom meči bych věděl, následuj mě,“ řekl Tzerno Okki Batcha a seskočil z trosek strážní věže, na kterých si Friedrich ustlal. Chlapec se narovnal tak, jak jen mu bolavé, unavené tělo dovolilo, a vydal se za přítelem.

5.

Prošli místem, kde dříve stávala honosná brána, hlavní vstup do hradu. Přelezli hromadu kamení a pak začali sestupovat do temné díry v zemi, která připomínala louži inkoustu, co někdo vylil do rohu nádvoří.

„Nakračuj potichu, ať ho nevzbudíš. Je velmi nebezpečný.“

Friedrich přikývl, soustředil se na své nohy a snažil se našlapovat pouze na místa, kam šlápl jeho průvodce. Ne vždy se mu to podařilo.

Sešli do podzemí, které nebylo zdaleka tak temné, jak se Friedrich obával.

Byla tam místnost vcelku velká, mohla to být klidně hodovní síň. A v ní byl krb a v tom krbu rudě žhnulo pár uhlíků. Friedrich přemýšlel, kdo oheň rozdělal v tak teplou noc, obzvlášť na takto nebezpečném místě. Přišlo mu to zvláštní. Chtěl se s tím problémem obrátit na Tzerno Okki Batchu, ale ten ho předběhl.

„Tamhle, to je tvůj meč.“

Visel nad tím krbem a byla to ta nejkrásnější věc, jakou kdy Friedrich viděl. Byl kovaný tradičními metodami, dělaný na zakázku, vykládaný zlatem, zdobený povědomým znakem, zřejmě rodovým erbem rodu, který zde vládl před příchodem draka.

Friedrich si před krb přitlačil masivní dubovou židli, která stála opuštěná opodál, ale i z ní měl problém na meč dosáhnout, natož ho ze zdi sundat.

„Pomoc mi, Tzerno Okki Batcho!“

„Rád bych, ale nemohu. Je to tvůj meč, musíš ho sundat sám.“

Friedrich s mečem zápolil, dokonce se o něj řízl do palce, měl velmi ostrou čepel. Nakonec se mu podařilo meč ze zdi sundat. Překvapilo jej, jak je těžký. Musel vyndat poraněný prst z úst, aby mohl zbraň držet v obou rukách.

Cítil strach, zatím nekonkrétní, nevelký strach, ale z meče do něj proudila síla. Věděl, že pokud má skutečně draka zabít, bude to muset udělat co nejdřív, protože strach dokáže rychle vyrůst a všechno zmařit.

„Odveď mě k drakovi!“ poručil Tzerno Okki Batchovi a ten se usmál.

„Následuj mě, pane.“

6.

Prošli temnou chodbou a zastavili u těžkých dveří.

„Za nimi spí drak, ale jeho spánek není příliš hluboký.“

„Jak to mám udělat?“

„Otevřeš dveře, co nejrychleji poběžíš k drakovi, a než stihne otevřít oči, jediným sekutím mu setneš hlavu. Dokážeš to, rytíři Friedrichu? Je to velmi nebezpečné.“

Friedrich se zamyslel. Pořád cítil tu horkost. Třásla se mu kolena a v puse neměl jedinou slinu, která by mu pomohla zmírnit to pálení v hrdle. Ruce měl slabé. Meč musel opřít špičkou o podlahu. „Dokážu.“

„Tak do toho!“

Friedrich se hluboce nadechl a pomalu stiskl kliku. Dveře se otevřely téměř neslyšně. Za nimi byla tma jako v pytli, ale Friedrich rázem věděl, kde draka hledat. Osm normálních, nebo šest dlouhých kroků vpřed a trochu doprava. Tam bude, tam ho uvidí. Tam sekne a splní svůj úkol.

Soustředil veškerou svou sílu do rukou a zvednul meč nad hlavu.

„Ted! Friedrichu, neváhej ani chvíli!“ povzbudil jej Tzerno Okki Batcha a Friedrich se rozběhl.

Špičkou meče zavadil o dřevěné obložení, meč mu málem vypadl z rukou, ale udržel ho. Dělal dlouhé kroky. Šest, přesně šest a už byl u draka, cítil ten zápach, co z něj vycházel. Zápach, který mu zvedl žaludek, ostrý a jedovatý. Spustil čepel meče přímo před sebe. Moc své síly do toho nepřidal, ale meč byl těžký a ostrý, takže by to mělo stačit.

Čepel zasvištěla vzduchem a zasekla se do něčeho pevného. Ten náraz zabolěl Friedricha v dlaních, pustil jílec a meč zůstal na místě v pozici, v jaké ho pustil. Srdce mu tlouklo jako o závod. Něco bylo špatně, drak nebyl na svém místě. Bylo mu jasné, že bude muset meč vyprostit a najít, kam se drak ukryl. Chtěl zavolat na Tzerno Okki Batchu, ale vtom za sebou uslyšel kovové cvaknutí doprovázené závanem vzduchu.

Prudce se otočil a před oči se mu na okamžik vrátily mžitky. A to, co uviděl za nimi, mu vzalo dech a po těle se mu rozjelo podivné zamrazení, které mu neumožnilo jediný pohyb.

Stál celou dobu přímo za ním. Drak. Ne moc veliký, ale naprosto strašlivý. Drak, kterému z nozder vychází jedovatý kouř, který má oči tak ostré, že vám jimi vidí přímo do srdce. Velmi nebezpečný drak, naprosto probuzený, odhodlaný zabít, a Friedrich proti němu stál ozbrojený pouze tělem, které neposlouchalo.

Friedrich chtěl vykřiknout. Nebo se pokusit utéct, ale než stihl udělat cokoliv, drak otevřel tlamu a vychrлил z ní oheň.

7.

Dřív spával hluboce a měl problém procitnout, když to bylo potřeba. Pak se to ale s každou další lahví měnilo, bylo to zvláštní, ale čím byl opilejší, tím byl ve spánku pozornější. Snad to byl nějaký sebeobranný systém, který věděl, že pokud by usnul skutečně hluboce, zadusil by se zvratkou, co z něj čas od času vylétěly.

Uslyšel vrznout podlahu. Krátký, nevýrazný zvuk od jídelny, který jej stáhl zpátky z nechtutných snů do nechutnější reality. Posadil se na posteli a sevřel hlavu do dlaní. Zavřel oči, celý svět se točil. *Uši, soustřed' se na to, co slyšíš!*

Věděl, že je v domě sám s Friedrichem, ale Friedrich nikdy v noci nescházel sem dolů. Nikdy.

Bylo ticho. Chystal se opět ulehnout, když uslyšel další hluk.

Někdo táhl něco po podlaze. Po koberci. *Zloději?*

Postavil se a pokoušel se udržet stabilitu. Dalo to poměrně dost práce.

Zvuk utichl a pak se ozvalo něco jiného. Kovový zvuk. Jako když... jako když někdo cinká mečem o kovovou pochvu. A meč byl v domě jen jeden.

Srdce se mu rozpumpovalo. *Dárek od Führera!* Otevřel dveře a vyběhl na chodbu. Meč mu nikdo nevezme! Pak se ale zastavil. Jako by v něm zůstala ještě nějaká opatrnost, po tom všem, co vypil, po tom, jak se rozčílil.

Kolik jich tam je? Jak jsou ozbrojení?

Vrátil se do pokoje a zavřel dveře. Pěsti se mu otevíraly a zavíraly, když běhal z rohu do rohu a hledal pouzdro s pistolí. Našel ho kopnuté pod postelí. Když se narovnal, na chvíli ztratil stabilitu, obraz i zvuk. Pak se v předklonu téměř tanečním krokem přenesl ke dveřím, a když sahal po klíče, všiml si, že směřuje dolů i bez jeho přičinění. Někdo byl za dveřmi a chystal se vstoupit dovnitř!

Udělal dva spěšné úkroky stranou a přitiskl se ke stěně. Pistoli svíral ve zpoceném dlani.

Dveře se otevřely dokořán, pak se chvíli nic nedělo. Věděl, že zloděj nahlíží dovnitř. Nejrozumnější bylo čekat, nenechat se připravit o moment překvapení, který mu tato pozice poskytovala. Pokoušel se utišit třes v těle a ztišit dech.

Pak se stalo něco... nečekaného. Nějaká postava se rozběhla k posteli, nad hlavou držela jeho krásný, zlatem vykládaný meč a pak ho zasekla do pelesti.

Oni mě chtějí zabít! Ty kurvy mě chtějí zabít mečem od Vůdce!

Zmáčkł spoušť, aby toho lotra poslal tam, kde už měl dávno být, ale pistole nevystřelila. Nebyla odjištěná.

Odrazil se od zdi, blíže k nepříteli, a odjistil zbraň. Pozoroval meč, který trčel z pelesti, a přemýšlel, zda ta rána mohla poničit vložené zlato.

Nepřítel se otočil.

Byl to Friedrich!

Je to Friedrich!

Proč sundal ten meč ze zdi? Proč mě chtěl zabít? Proč na mě hledí tak vyděšeně? Je to Friedrich, tak proč prst mačká tu spoušť?

Pistole udělala přesně to, k čemu byla vyrobena, z hlavně vyšlehl plamen jako z dračí tlamy a chlapce to odhodilo na postel.

8.

Muž se vyzvracel na vlastní nohy, nedalo se tomu poručit. Pak se nahnul nad syna.

Je to sen! Hnusný sen!

Střela mu urvala kus lebky, viděl, jak se světlo z chodby odráží na jeho mozkou, který se jako pomalý tvor přesouval na prostěradlo.

Díval se na tu zkázu, pěst s pistolí opíral chlapci o hrudník, který se stále zvedal a klesal.

Chlapec pootevřel ústa a něco zašeptal. Něco krátkého, slabého a nesrozumitelného.

„Friedrichu, já ti nerozumím.“

„Že se máš otočit, to se snaží říct,“ ozvalo se z druhé strany postele a muži se znovu vytlačily hořké šťávy z žaludku až do krku. Zvedl oči. Stála tam Dana. Tvář měla bledou, s temnými šmouhami od krve.

„Otoč se, ty hnusné prase!“ ozval se další hlas. Stála vedle Dany, asi o hlavu menší, narvaná v těch kýčovitých princeznovských šatech. Jak se jmenovala? Rúť? Nebo to byla jiná?

„Otoč se! Otoč se! Otoč se!“ skandovaly. Byly tam všechny. Všechny bledé, mrtvé natahovaly k němu bílé dlaně a z očí jim nešlo vyčíst nic.

Třásl se.

Je to jen sen. Neuvěřitelně hnusný sen!

Otočil se. Přesně, jak chtěly, a nohy se mu podlomily. Posadil se na postel, vedle svého syna, který dýchal plytčeji a plytčeji.

Protřel si oči, ale viděl to pořád.

Byla tam příšera. Obrovská, temná příšera z noční můry, zrůda oblečená do černého, plesnivého kožichu, s tlamou plnou zubů ostrých jako čepele. Z dechu tomu byla cítit hniloba a v očích chuť kousat a trhat.

„Sežer ho, Tzerno Okki Batcho! Sežer to hnusné prase!“ zakřičela Dana a příšera vyceňila zuby v něčem, co až moc připomínalo úsměv. Nakrčila se ke skoku, ale na ten muž čekat nechtěl.

Namířil na příšeru pistoli a třikrát vystřelil. Zasáhl, byl si tím jistý, ale příšera stála dál.

Pak skočila a muž si kousek za bradu vypálil drobný kroužek. A než do něj narazila ta hrouda zubů, chlupů a drápů, stiskl spoušť naposledy v životě.

9.

Rina se uplakala ke spánku.

Poslední dárek od maminky byl pryč.

Sestra byla pryč.

Kdo na mě teď bude dávat pozor?

Byl to nejsmutnější den v jejím dlouhém životě.

č. 10–11 (Pohádky a mystérium)

O záludnosti neutuchající touhy

Budu vám kvapem vyprávět jeden podivný a pozoruhodný příběh. Odehrává se v jihočeském městě Strakonících v roce 1923, v době první československé republiky, a týká se jedné nevěry. Poštovní doručovatelka Judita Skřípalová se jednoho dne rozhodla roztáhnout nohy před jedním slovenským mladíkem. Stalo se to u Švehly v hospodě, konkrétně na hromadě pивních přepravků ve sklepě.

Co po jedné nevěře následovalo? Však slyšte.

U Švehlů se v době konání komunistických schůzek omáčka nenastavuje a pivo se nalévá přesně k míře. Stejně tak by se v ony dny u Švehlů neměly plodit nemanželské či z jiného důvodu nežádoucí děti.

Neb drobní komunisté mají oči všude!

Jeden z nich sedl si v čase smilnění na kbelík, svlékl botu, svlékl ponožku, a strčil bosou nohu do dveří. Jeho noha ve tmě sklepa zaznamenala pohybuující se zrnění. Drobný komunističtí zaostřil. Seděl na kbelíku a zaznamenával. Domníval se, že ve sklepě jde o jakési zatím neurčité prostátní jednání; kdosi od státu, nějaký státník pokouší se prokopat do sklepa či ze sklepa. V prvním případě šlo by o špeha, v druhém o špeha, který byl uvězněn. Ale sklepní zdí nelezlo nic ani dovnitř, ani ven, a drobný komunističtí uvědomil si, že to, co pozoruje, není jednání na zdi, ale na pahorku a na hrázi, načež jeho protistátní zájem ihned změnil se v zájem čistě osobní; závist a nepřejícnost vedly ho k dalšímu zaznamenávání slastného jednání.

Když v uších uslyšel uši zaléhající výkřik a k zemi se hroučící přepravky, rychle nohu stáhl a utekl pryč; ale přepravky již byly svrženy.

Doma pak opakovaně, vždy v zhruba pětiminutových seancích záznam analyzoval: „Kožená doručovatelská brašna!“ uvědomil si.

Zjistit, která doručovatelka v onen den doručovala, už pro Rudolfa Adama nebyl problém. Drobný muž, zaměstnaný jako zemědělský dělník na velkostatku ve Štěkní, kde v roce 1921 založil místní organizaci a zorganizoval, napodobující své strakonické vzory, stávkou, jež skončila úplným nezdařem, propuštěním poloviny stávkujících, kteří museli pak vyklidit své byty a odejít, tento stávkující amatér, vůdce, který dovedl dvacet lidí k dosti jalové a nudné zkáze, když přišli zbytečně tak nějak o nic a o všechno (před svým definitivním odjezdem ze Štěkně dívali se na Rudolfa Adama pohledy, v nichž byly desítky otázek; byly to tytéž mlčenlivé otázky, které o dvacet let později budou pokládat svým katům transportovaní), Rudolf Adam měl dost důvodů, aby se snažil.

Ráno ve Štěkni zapráhl koně a vydal se do Strakonice. Cestou začalo vydatně sněžit... U poštovní budovy na náměstí koně uvázal, vytáhl z kapsy zimního kabátu motouz, jímž za zápěstí přivázal se k uzemnění bleskosvodu, a klekl si.

Když po kočících hlavách Velkého náměstí projížděl první ospalý ranní automobil (byl to Laurin & Klement model A, patřící architektu Reitmajerovi, a za výrazy „první“ a „ospalý“ je třeba vidět i fakt, že v roce 1922 jednalo se ve Strakonících o novum), jemuž vypadl jeden či dva takty (viz předchozí upozornění), na dvou klečící komunista využil rány, kterou vydal v tu chvíli již opět pozorně našlapující automobil, a předstíral, že kdosi ho střelil... Takto komplikovaně, ve fázích klesal na všechny čtyři.

Několik minut postával pak jako pes před poštovním úřadem. Na zádech hromadil se mu sníh. Ve spárách dláždění pod jeho tělem začaly rašit ze zimního spánku vytržené prvosenky a jiné křehké květy.

„Pojďte se ohrát dovnitř!“ – Na tuhle větu čekal celé věky.

Protažený za zády o sníh vcházel jako akordeon do poštovní budovy.

Napnutý motouz ho mrštil zpátky.

Odvázal se od bleskosvodu a jako o něco méně nafoukaný akordeon opět vcházel dovnitř, ten ježek každodennosti, ten lidský skleník, ten na zkáze druhých těžce pracující, ničím výjimečný.

Uvnitř častovali ho posezením a něčím teplým.

Nakonec uložili ho na lavici.

K rozuzlení došlo až pátého dne. Do čekárny vešla přetvařující se, velkopanská bohyně. Zavěšena byla do muže; snad byl to architekt Reitmajer, jenž konečně vrátil se ze svých výdělečných architektonických cest.

Drobný komunista okamžitě k páru přispěchal a vyzradil onomu muži vše, co věděl, avšak mužem, v jehož podpaží Judita pomalu podléhala hormonální změně, nebyl z cest se navrátilší Reitmajer, jak domníval se ježeček, nýbrž člověk, který Juditu miloval ještě více, její tatínek, jenž kdysi býval snad hercem, neb o jeho výkonu v poštovní čekárně mluvilo se mezi Juditinými kolegy a kolegyněmi, dobře obeznámenými s Juliem Skřípalem, ve skutečnosti nikoli hercem, ale bývalým doručovatelem, ještě dlouho poté; ohromení kolegové oceňovali přitom především tatínkovo maskování, sponami vypnutou kůži a dokonale připevněný příčesek, dále pak moderní oblečení a postroj, jenž umožnil skrýt berle do nohavice; „Skřípal se s celou situací i s komunistou popral úplně výborně,“ říkali později kolegyně. „Svalil komunistu na zem, bušil do něj a omlouval se, to je vztek, říkal, neberte si to osobně, ach, Juditin tatínek vylil si na onom klíštěti všechn svůj během důchodového věku ukládaný vztek.“

Bitku ukončilo až falešné četnictvo: „Půjďte se mnou,“ řekl falešný uniformovaný, a právě tento improvizovaný moment později mnozí považovali za první, ale fatální omyl celé baletní synchronizace, neb tato v důsledku povelu k odchodu nyní ustrnula na místě. Nebylo kam hrát. Přípravný výbor pronajal pouze poštovní úřad, vozovou hradbu a menší salónek ve Weisse Rose, kde měl celý kabaret skončit; pronájem policejní stanice měl přitom na starosti jakýsi pierot, jenž nedodržel slovo, na stanici nedošel a nic nezařídil, na což však všechny účastníky s dostatečným předstihem upozornil.

V komunistovi klíčilo podezření. Prostrčil bosou nohu před budovu. Propnul a uvolnil prsty na noze.

Snažil se najít vhodný úhel, ale gigantické černé skvrny pokrývaly celé jeho pavoučí sítnice. Do této flekaté sítě nikdo nespadne; mohl za to sníh lepící se k objektivě, a tak komunista viděl a neviděl, jak před poštovním úřadem zastavuje jakési ohromné zvíře, k němuž ihned přibíhají lidé a stěhují cosi. Další skupina hrabala a navázela sních.

Když konečně vyvedli ho, musel si protřít oči. Na náměstí nic podezřelého nespatriil, jen se mu nyní zdálo užší, komornější. – „Ne, to vy jste se zvětšil,“ řekli mu pieroti, kteří narychlo postavili ho na chůdy.

A právě chůdy vzbudily v komunistovi další podezření... Když v doprovodu dvou liliputů vystoupal po svažujícím se náměstí k budově policejní stanice, štíhlá pogumovaná chůda těsně před vchodem zajela do sněhu jako do tůně. Komunista bez problému dostal se ze sněhu ven, ale do úzkých dveří policejní stanice vstupoval již opět jako průměrně velký člověk; a ani úzká vyšetřovna nepůsobila důvěryhodně... „To vy jste přibral,“ řekl mu kdosi, ale vycpaný oblek neměl již po ruce.

Cílem bylo dostat komunistu co nejrychleji do Štěkně. Peřinami obložený motor byl přeslechnutelný. Neřešitelným problémem byla však absence navigace a utajení řidiče. – „Stenograf, přivydělávající si výrobou keramiky, za ním obdélníkový plakátek,“ prohlásili vyšetřovatelé o čelním skle, v němž podezřívavý komunista postupně spatřil sněhem zapačovanou západní část strakonického hradu s věží Rumpálem, Rennerovy sady s klasicistním pavilónkem, Spolkový dům, Sokolovnu na Stráži, morový sloup neboli Štátuli na Velkém náměstí, výjezd z města, a nakonec i Střelu, zámek, u něhož se vůz otočil.

„Štěkeň je na Písek, ne na Horažďovice, otočte!“ napsal už kousek za Strakonice Josef Skupa na malý papírek.

Tomuto strakonickému rodákovi, synovi četníka, onomu nespolehlivému pierotovi, jenž měl na stanici s četníky všechno dojednat, bylo právě třicet let. Rodina se sice brzy i s malým Jozifkem přestěhovala ze Strakonice do Plzně (právě z Plzně, z tamních Škodových závodů přivezl si Skupa motor, zapřažený před vozovou hradbu), ale Josef, nyní již poměrně známý loutkoherc, na rodné město nezapomněl. To on přišel za zoufalou Juditou Skřípalovou s nápadem obehrát komunistu o rozum a vyřešit tak Juditiny starosti.

Nyní měl však sám starost s papírkem. Chvilí postával nad vyšetřovaným, pak opět usedl na vyšetřovací sedadlo číslo 24, zatímco komunista seděl v řadě za ním, v sedadle číslo 27... Skupa v nepřírozené pozici s podezřelým v zádech ještě chvíli vyšetřoval, ale kilometry ubíhaly příliš rychle, a tak odhodlal se sepsat další papírek: „Potřebuji nutně dostat k řidiči jeden papírek,“ zapsal drobným loutkářským písmem, a hodil papírek přes uličku vyšetřovatelům, usazeným na sedadlech 25 a 26. Obratem přilétl mu papírek se zprávou: „Musíš za stenografem.“

Jak je možné, že to Skupovi nedošlo?! Ale vždyť Skupovi to došlo, jen se mu líbilo slovo „papírek“.

Se Spejblem, s přemoudřelou ušatou loutkou vystoupil poprvé na podzim roku 1920. Jeho žena Jiřina Schwarzová nyní sice již druhým rokem vodila proti Spejblovi klasického žánrového Kašpárka, ale Skupa během příprav kulis pro představení s komunistou-ježečkem

stále více uvědomoval si, že Spejblovi musí najít lepšího, stejnorodého protihráče... Název nové postavy rodil se ze slova „papírek“. Postava z větší části rodila se pak podle drobného, za Skupovými zády sedícího komunisty.

„Štěkeň!“ vyštěkl komunista před Štěkní.

„Co jsme si vůbec mysleli?!“ pomyslel si Skupa. „Že nepozná, že leze ven ve Štěkní?!“

Ale zbytečně šašci hnali se ke dveřím; komunista proběhl sice uličkou k řidiči, ale dveře ho nezajímaly: „Velk-statek,“ křikl a posadil se v drobných dřevácích řidiči na klín, „ty svině z-sraný! ... Obecní úřad,“ ťukl dřevěným prstíkem do skla, „ty svině z-sraný! ... Dům můj ženy,“ spadla mu na šňůrce vedená čelist, „tý svině z-sraný! ... Tchán, kurva prašivá,“ šel s ním Hurvínek prstíkem po skle, „jde si pro pivo do h-spody!“ Ale už brzy vše se změní. Už brzy, už brzy: „Pepa Brůha,“ prohlásil, „ten už je dva r-ky po smrti!“

Pomsta vykopnuté Mimesis!

Co teď s ním, s divákem?

Několik desítek minut jezdili s ním po jeho vesnici. Mnohokrát museli přidat plyn, neb Mimesis běžela podél hradby a chtěla naskočit. – Inu, milá Mimesis, pro čelní sklo už tě nepotřebovali, ti nevděčníci!

Řidič zastavil za velkostatkem, musel si odskočit. – „Dojdu si na oběd,“ prohlásil před Hurvínkem a před vyšetřovateli, načež Hurvínka zvedl, otevřel provizorní dveře a vystoupil. Venku vyhnul se čelnímu sklu, šel podél hradby dozadu.

Proti čelnímu sklu šel však kdosi jiný: zanedbaný muž, oblečený příliš nalehko. Čímisi trpěl a vedl samomluvu. Švihal dubovým proutkem do sněhu.

Hurvínek nejdřív přikrčil se, klesl hlouběji do rozměrné sedačky, poté se však neohroženě postavil, chytil řízení a drápal se nahoru, až zapadl dřevěnými koleny do věnce volantu, a nakláněl se blíž a blíž čelnímu sklu.

Jeho výrazná zrzavá čupřina v šedivém listopadovém počasí přímo přitahovala kameny. – „Prásk!“ Jeden trefil ho přímo do hlavy, čelní sklo se roztříštilo, Hurvínek padl do uličky, v níž jeden z vyšetřovatelů rychle dával mu umělé dřevo, nezaměstnaný pronikl však mezitím do vozu a: „Flus! Flus,“ jeho vztek, nahromaděný z frustrace, ještě se nevyžil, a vycházel nyní v podobě flusance, pročež mnozí propadli záchvatům smíchu (člověk, jenž kapalinou propojuje své nitro se světem, a impulzivně vyvrhává neškodnou, snad jen jakýmsi filosofickým podtextem zkalenou jemnústku, takový člověk nebyl v očích vnímavých lidí plnohodnotným útočníkem), s výsměchem zahnali flusajícího do kouta, a vyžívali se v jeho bezmoci. Pohazovali si kamenem, jedinou zbraní, v jejíž moc věřili. Zahnali útočníka uličkou k sedadlům 52 až 55, na samý konec jednoho z vozů... Ach, tito lidé předběhli svoji dobu. Za osmnáct let, pak se budou hodit, taková lidé a jejich nelidské metody, v roce 1922 by se však měli vrátit do školy, tak moc se v onom roce, jenž není příliš vzdálen sedmnáctému století, tak moc se v onom roce pletli.

V tomto roce pražský spisovatel Franz Kafka opustil své zaměstnání v Dělnické úrazové pojišťovně. – „Pravděpodobně uživil se psaním,“ řekli by poplivaní, kteří ještě stále pohrávali

si se zdánlivě bezmocným, do zadní části vozu zahnaným člověkem, o jehož propojení s čarodějnictvím neměli ani tušení, tito příliš moderní, očkovaní.

Pak: „Mátu беру!“ křikl na ně Hurvínek a domníval se, že vrátí je tím do správného, temného století, „mátu беру,“ klapal pusinkou, „mátu беру, mátu беру,“ načež vyletěl a zaklapal dřeváky... Měl by utíkat pryč, ale dostal se pod ruku Skupovi, jenž jako jediný z celého povozu znal příběh pražského spisovatele, umírajícího na plicní onemocnění; to Skupa před lety poradil Kafkovi, aby začal zdvojovat postavy. (S židovským autorem seznámil se v Šířemi přes Ottlu, básníkovu sestru, jíž se nedávno narodila dcera Věra, a pro niž Skupa po domluvě na zakázku vyrobil kulisy k pohádkám Jacoba a Wilhelma Grimmů. Právě tyto kulisy, na něž vleklou nemocí trpící Kafka hleděl během svých pobytů v lounském okrese, vedli Kafku k pronesení zamyšleného: „Klam,“ a následně k ukování stejnojmenné, na počest Skupy a bratří Grimmů zdvojené postavy, Klamma, úředníka a Frídina milence ze Zámku.)

Loutkový komunista, jenž šel celý život z ruky do ruky, ze stranické pěsti do Skupovy levačky (a skončil zatlačený nazlobeným komunistickým prstem pod zemí), proletěl uličkou a rozdělil oba tábory. V bílé košilce a v krátkých kalhotách s kšandami postavil se čelem k poslitaným: „Má tuberu,“ řekl znovu s dřevěnou jistotou, načež rozpažil, poklesl v bocích, vytočil koleno a vysmál se poraženým, nyní již nesympatickým štvavým psům. Jeho výsměšné „cha chá“ platilo právě jim, nemocným, k vleklé smrti odsouzeným souchotinářům, kteří začali příliš pozdě stírat z obličejů bakteriální záplavu a honit se před vozem ve sněhu čili začínat hrát další hru, tentokrát na ubožáky a na smrtku, či spíše na Skupu, vždyt pieroti byli do jednoho členy Skupova loutkového souboru, jemuž je pouze červotoč na škodu... Loutkář vyklidil povoz, vytáhl ho a pověsil, načež odvedl Rudolfa Adama domů, kde komunista poslušně předal své ženě vázu, jíž dostal místo volantu, představil Josefa Skupu jako svého stranického kolegu a seděl vyřezaně u stolu.

Adamovy děti (a děti je třeba vidět pobíhat v celém tomto textu, na každé stránce je přece dětský koutek s počtem dětí, kteří v koutku odpočívají, však podívejte se vpravo dolů, a mocné zadutí větru nese celé dílo k Martinu Juhásovi, k oné centrální povaze, k onomu stromu, stojícímu uprostřed větrného parku, k němuž hrneme všechny listy tohoto románu), poprvé v životě dívaly se na otce jako na loutku. Ve vedlejších místnostech splašily kladívko a hřebíček; Skupa slyšel, jak se kladívko vzpírá, původně, pak ale opět došly kladívku síly a stala se z něj věc... Se zkrocenými věcmi děti proplížily se k židliče a udělaly přesně to, co jim Skupa nabízel: přibily tatínkovy dřeváky k podlaze, strhly Hurvínka za ruce ze židle, zapřely se patami do podlahy a – hekaje, oddychuje – napínaly; odtrhla je až maminka, „deus ex femina“, Skupa, neSkupa.

Loutkáři nezbylo než komunistu pustit a odevzdat; a Rudolfě nezapletla se jediná šňůrka, když ho přebrala.

V noci, sotva usnula, drobný komunista odhrnul peřinu ze svého ani nedutajícího, zdřevěnělého těla, sebral oblečení a po špičkách odešel do chodby, kde po slepu oblékl se, nahmatal petrolejku a vyšel do temné, neelektrifikované štěkeňské jedenácté hodiny... Za statkem, v místech včerejších událostí zastavil, a jal se svítit petrolejkou po zemi, hledaje důkazy.

Zmrzlé infikované sliny snadno přehlédli, ale do sněhu vroucí tekutinou a chladným srdcem vepsané zprávy už si povšiml: „Proč jenom, já vůl. Mohl jsem sedět doma na zadku.“

Pak další stopa: ve sněhu vyjeté kolejnice, důkaz valivého pohybu, a roztržité sklo (Adam vzpomněl si na film a na promítačku, načež hned vybavil se mu kámen letící proti kameře a zatmění, jež následovalo), a hle, ten kámen je právě zde, za statkem ve Štěkni, inu: „Takže tak to tedy bylo! Dovalili mě ze Strakonice do Štěkně jako sud!“ pomyslel si.

Po stu metrech kolejnice se rozdvojovaly, jeden pár vedl vlevo, druhý stácel se po polní cestě. Přes ten první položil kdosi větve do kříže, jasný signál: „Tudy ne.“ Rudolf šel tedy vpravo, nejprve polní cestou, poté polem a lesem, poté rybníkem, poté po skalním převisu, přes údolní nivu, přes rašeliniště a přes mokřad, přes alej a arboretum, až od Písku přiblížil se zpátky ke Štěkni, již poznal nejen podle úplné tmy, ale i po citu, vždyť bylo to zde, kde se narodil, a znal tudíž každý místní, nejen krajinný zlom, znal místního psa, jenž měl už roky zlomenou nohu, i Antonína Brůhu, bratra Pepy Brůhy, jenž kvůli podlomenému zdraví neumí dospát, a tak chodí s podlomeným psem po štěkeňském okolí.

Potkali se před rozedněním u křížku nad vesnicí. Antonín, jemuž dával na bolest zapomenout pouze pohyb, u křížku ani se nezastavil. – „Včera tady někdo z kopce pouštěl kola od vozu,“ řekl Rudolfovi a vešel do stopy po kole, vedoucí dolů ke Štěkni.

„C-lý vůz, Antoníne! C-lý vůz!“ doléhalo k Antonínovi ze souběžné stopy, Brůha však až dolů do vesnice nepřestával kroutit hlavou.

Slunce vyšlo v 7:35. Skupa, jenž v Plzni součástí byl kruhů levicově-bohémských, nejenže stihl do té doby obejít s kolem celou trasu; on v tvůrčím vzepětí zkonstruoval dosud nevídaný objekt a dal věci zcela novou významovou úroveň!

Adam probudil se v 7:40. Hned oblékl se a jal se zapřahat, když přitočil se k němu Brůha a pověděl mu: „Nemusíš! Zavedli autobus!“ – „Autob-s?“ zeptal se komunista. – Brůha vytáhl papír a začal z něj předčítat: „Motorizovaný vůz určený k přepravě třeba i několika desítek lidí... Dělnický autobus, svážející dělníky do Fezka a do Zbrojovky,“ četl dál, „autobus plný bolesti a smutku, jemuž mezi lidmi říká se radikální, odjel už chvíli po páté... Další spoj, ten pro úředníky, pro lidi ze služeb či pro občany, mající pochůzky na úřadech čili autobus plný lidí demokratického smýšlení, takzvaný demokrat, odjíždí ze Štěkně v 7:55,“ dočetl a ukázal Adamovi k zastávce.

Bylo 7:57, ale autobus čekal ještě s otevřenými dveřmi a nastartovaným motorem... Brůha bezmyšlenkovitě pokřížoval se, nastoupil a zaplatil. Stvrzenka udávala: „Štěkeň–Strakonice, 4 Kč, děkujeme, F. K. & Strakonická malorážní společnost.“

Na dvojsedačkách seděli všichni po jednom. Procházaje uličkou, komunista nepotkal žádného štěkeňského; lidé, do jednoho muži, ochotně nabízeli mu však místo. Komunista s úlevou chystal se usednout. U okna sedící dál projevoval dobrý úmysl, ale aktovku, ležící na vedlejší sedačce, neuhýbal. Komunista stál nad sedadlem a čekal. Pak popošel k dalšímu sedadlu. „Ta aktovka patří k místu!“ zvolal kdosi. A skutečně, na aktovce bylo v kůži vyraženo logo a firma. Komunista zdvihl aktovku a usedl.

Ven ze Štěkně jelo se do svahu. Autobus se zadýchával, a řidič musel sešlápnout plyn až k podlaze. Vibrace po přední masce přenášely se k volantů a dále podél sedadel a po stropních odkládacích sítkách s železnou výztuží do celé kabiny, až po chvílce rozvibroval se i v druhé polovině vozu sedící komunista, nejprve jeho paty a špičky, pak celé nohy, a brzy pak i klín. Adamův soused sehnul se pro propagační materiály.

„Děkuji!“

„Nemáte zač,“ řekl Písečák.

Cestoval z Písku do Strakonice za poznáním, konkrétně na strakonický hrad, do Muzea města Strakonice a Středního Pootaví. „Slovo Pootaví je, mimochodem, jediné české slovo, v němž najdete toto pro češtinu netypické zdvojení,“ řekl komunistovi. „Jsem muzejník!“ dodal. Pracovník píseckého muzea Dolního Pootaví, odborník na mnohé aspekty jihočeského bytí, jenž však velmi pokorně cestuje proti toku řeky Otavy za dalším vzděláním. „V Písku nejsme dále,“ řekl komunistovi, „ač – soudě podle směru a šířky toku – mnozí mohli by si to myslet. Otava je řeka, jež často dává plody blíže prameni. Strakoničtí muzejníci jsou mnohem většími znalci Bavora II., jemuž říkalo se Velký. Vzal si nemanželskou dceru krále Přemysla Otakara II. Držel Blatnou, Horažďovice a Bouzov. Ve třiceti letech ochrnl a od té doby nemohl pohnout dolní polovinou těla. Jeho polovičitost je symptomatická pro celý region. K rozvoji regionu, v němž se rozprostíral Bavor, docházelo na Sušicku, na Horažďovicu a na Strakonicku, tedy v horním a středním toku Bavorova těla a Bavorových pozemků. Písecko, dolní tok, ač taktéž v centru Bavorova zájmu, za dobu Bavorovy vlády nikam se nepohnulo. Proto nyní musíme pro informace proti proudu. Já osobně jedu se poučit o plísni,“ řekl komunistovi písecký milovník starožitností. „Obě muzea, jak to písecké, tak to strakonické, bohužel leží poblíž řeky Otavy, obě navíc sídlí a vystavují v historických nemovitostech, v budovách, v nichž dýchaly celé generace lidí. Co se stalo na strakonickém hradě, brzy stane se i v Písku. Řeka s sebou v tomto případě nese houbu a plísně, problémy, jejichž řešení je finančně a technicky náročné.“

Autobus nechal Písečáka domluvit, načež ihned se zaškubáním zastavil.

Řidič oznámil motoristické selhání: „Příliš šlapal jsem na plyn. Plynový pedál se uvolnil,“ řekl, načež poklekl a vystrčil na cestující zadnici. Ti hydraulicky vydechli; autobusem nesla se příchůť lidských vnitřností.

Komunista byl jedním z těch, kdo hrnuli se ke dveřím. Řidič ochotně jim otevřel a nabídl pozornost od Strakonické malodrážní, koňské náušníky do chladného listopadového počasí. Cestující, zpočátku podezřívaví, po chvílce odmítání přece jen přijali; uvědomili si historické souvislosti a z nich plynoucí přebytek, a nasadili si náušníky na hlavy.

Takto v polích mezi Štěkní a Přešticemi došlo k setkání jedné a druhé doby. Cestující, zaměnitelní, zbyteční, postávali s koňskými náušníky u autobusu a pokuřovali. Dva z nich přeskočili strouhu, vystoupali po poli ke krajinnému zlomu, chvíli na něm trčeli, načež zmizeli. Kontinuum dál prosazoval pouze vanoucí vítr a větru se odevzdávající sněhové vločky, spíše jakési sněhové kumuly, spolčení, jež snažila se zformovat sněžný jazyk, a jež pravděpodobně zformovala by mnohem víc, pokud by je jaro nedonutilo ustoupit.

Na krajinný zlom usedali havrani. Dále, směrem k Přešticím bylo na něm možno spatřit černé koňské uši a zvuky, jež přicházely zpoza zlomu, plné pytle zvuků, jakési zimní seno, jež neslo se nad horizonty.

Komunista hleděl na vzdalující se černé náušníky. Lehce, téměř nehmotně přesunovaly se bokem od silnice po krajinném zlomu mezi Štěkní a Přešticemi, a dokonale ho kopírovaly. Z jednoho těžkého, přes horizont valícího se pytle uniklo švihnutí bícem a psí zaštěkání. Stuha mlčení se uvolnila a do děsivého přimísil se další děs. Zprava, od Štěkně, jako nota po osnově, táhl polem Antonín Brůha se svým psem. Linkoval čistě bílé, nedržen ani silnicí, ani horizontem. Snažil se přebít bolest chladem, repeticemi, zapadáním po kolena do sněhu, a předklonem, jakýmsi uhnutím před pronásledovateli, či marným pokusem o vpád do budoucnosti. „Antoníne!“ zaznělo v komunistově mysli, a již rozevřel ústa a snažil se s pomocí vložek zformovat jazyk a rty, ale obojí ihned roztálo, a ze sněžných úst neunikl ani výkřik zděšení, pouhé po bradě a po kabátě tekoucí sliny; ještě silná, děsivá listopadová zima nedovolila, aby ji kdokoli přerušil. Sebejistě dál brala si všechn čas a naplňovala ho podle svého svými ledově chladnými obsahy; Rudolfovi vlezla i do bot, do prostoru mezi botou a špičkami. Zacvičil prsty a obyčejně, jarně, letně či podzimně zkontroloval, kolik je hodin.

Devět! Takové ponocování!

Prošel koňskými hradbami, vzal od řidiče plynový pedál a téměř bez vypětí sil ho připevnil. „Nyní opět můžeme propojit sílu motoru se silou řízení,“ řekl Písečák a tázavě pohlédl k řidiči. Ten pedál několikrát sešlápl, vyzkoušel hydraulické odpružení sedáku a srovnal zpětné zrcátko tak, aby do něj k odpočinku mohl uložit drobnou Antonína Brůhu s jeho věrným psem, načež vyklonil se z vozu a křikl: „Jedeme!“

Koně ustájili se již před autobusem. Jejich sedlem byl zvyk, a od počátku neštěstí uběhlo již dost času na to, aby osedlala si je zimní silnice, a tak jen neochotně zhášeli cigarety a ukončovali věty, jež byly plánované jako věty rozvité; tyto věty, nyní již všechny vedlejší, dopadly na zledovatělou cestu, z níž se se studem plazily do strouhy, načež zavřením dveří za posledním řidič venkovní svět definitivně ukončil, a autobus, nyní již opět proměněný v nehostinný interiér, rozjel se, načež opět zastavil: „Ti dva,“ oznámil řidič, „na ty dva jsme zapomněli.“

„Šli směrem k Přešticím,“ řekl Písečák a navrhl dojet do Přeštic, kde se jistě najde místo vhodné k zaparkování a následné zvukové signalizaci, jež zaběhnuté přivede zpátky. Řidič souhlasil, rozjel se, avšak navrhl drobnou modifikaci: troubit bude se přerušovaně, ale již od teď, a až do Přeštic, a dále, podle potřeby. Další modifikací byla cesta po poli, jakési kontinuální, valivé stopování, rozjíždění stop, zanechaných dvěma ztracenými, a tak plazili se sněhem, dokud nenarazili na dva páry stop, načež: „Ano, tímto směrem šli,“ shodli se, přehlížeje záměrně, že jedny stopy jsou až nelidsky menší.

Po několika hodinách jízdy krokem po krocích (kteréžto jízdou navždy se smazaly) zjevilo se na obzoru lidské sídlo, cíl mnohého lidského snažení, útočiště, zhmotněný mír. Komunista s úlevou vrátil se na místo a rozevřel firemní desky, v nichž našel pak časový plán a fotografii zachycující Přešovice, jednu z mnoha stanic. Silueta Přeštic ani zdaleka však nepodobala se tomu, co před chvílí spatřil, vysypal tedy obsah složky na klín, vytáhl z množství reklam a reklamních předmětů relevantní brožuru s názvem „Naše destinace“ a listoval v ní, dokud nenašel, co hledal: jednu konkrétní zastávku na trase ze Strakonice do Horažďovic, jež byla v brožuře popsána jako „krásná, avšak pozdně barokní stavba; proto většinou nezastavujeme“.

Autobus mířil ke Střele, o tom nebylo pochyb. Čelní sklo stočeno bylo právě tímto směrem, a Střela, na kopci umístěná jednopatrová budova o půdorysu písmena D, jejíž obytné křídlo několikrát obloukovitě zalamuje se kolem dvora, rychle se blížila...

Zabrzdlí metr před poklidně stojící barokní kaplí sv. Jana Křtitele, z jejíž střechy s kďákáním odlétla autobusem vyplašená korouhev.

Když na zem dopadl i poslední ze střechy uvolnivší se směr, řidič improvizovaně přestavěl na palubní desce dva budíky (první měřil nyní dramaticnost, druhý míru zábavy), osvětlil temný dvůr a zahájil měření. Písečák tužkou zaznamenával změny na papír. Po chvíli registrovali zásadní pokles zábavy, avšak druhý přístroj ukazoval nepatrný vzestup, načež jeho strelka vylétěla k maximu, jako po nakopnutí, a zastavila se na úrovni tří čtvrtin.

Kdo seděl vpravo od uličky a podíval se z okna, pochopil. Podél pravé strany autobusu po dvoře vykračovaly si psi čtvrtiny, a kdo strachy neodvrátil zrak a začal počítat, dopočítal se tři: „Po dvoře procházejí se tři psi čtvrtiny,“ hlásil dopředu ten nejodvážnější.

„Eh, je to chromý pes, svrchu z-sněžený,“ děl komunista. „Patří Brůhovi.“

„Zatrubte,“ navrhl Písečák.

„Tento vůz je leisure class,“ upozornil řidič a ukázal ke štítku nad zpětným zrcátkem, „jak vidíte zde, ale také zde,“ a ukázal na svůj na řetízku pověšený monokl, odznak zhýralosti a sodomie. „Použití zvukové signalizace se v takové třídě přísně zakazuje.“

„A co tro-bení v poli u Štěkně?!“ – „Diskrece!“ – „Tak prostě v-couvejme!“

Veblenovští sborově se zasmáli: „Je to zastávka. Možná chce někdo přistoupit. Nelze pominout jízdní rád, jímž je v našem případě voluntarismus a náhoda. Žijeme ponocování – veblenovský den!“

Pak začal však děs pronikat přímo do autobusu: „Sedák!“ křikl kdosi. „Podívejte se! Číslo dvacet šest!“

Vrtěl se, pak odskočil do uličky, a celá jeho konstrukce čili drátěnka, kovová výztuž, povlak a polštář, byla nesrovnatelně jednodušší než konstrukce onoho slova: sedák! Lidé hromadně děsili se sedáku, pak však: „Tam, pryč od sedáku, zpátky k té faustovské podlaže,“ řekla si pozornost, a Písečák nabral pozornost do víčka a laskavě přenesl ji tam, kam patřila. „Pod sedákem je deka,“ oznámil, „zeleno-hnědá,“ a pod ní ukrývala se postava: „Josef S,“ pronesla, a bez zbytečného dramatizování odhalila svou maskovanou tvář: „Josef S., Strakonická malorázní,“ nasoukal se dovnitř, „a toto je zámek Střela,“ pokračoval, „po Hluboké snad nejvýznamnější jihočeská památka,“ odmlčel se. „Ale pojďme dovnitř!“ navrhl a klepl se do stehna, načež chytil zředu autobusu hozená dřevíčka (loutkář řekl by vahadlo) a zasekl komunistu jako úhoře.

Zvenku důrazně ozval se zvoneček; Kafka, ač otužilý a houževnatý, byl již nemocen.

Ještě jednou zazvonil, načež opřel bicykl o autobus, jenž ihned začal se řídit ke straně, kde ho se zaskřípáním v úhlovém stupni 40 zastavila zeď.

„Další poklesek,“ řekla jedna písecká troska, jež nechávala zbytek svého života ubíjet zimou vymletými jihočeskými cestami jako kořata, a rozkašlala se. „Převody,“ vyhrkl a uhodil se pěstí do hrudi, „mé tělo je plné převodů,“ řekl a sepnul dalším úderem pěstí do hrudi všechny převody, jež nyní jako solární panely převáděly energii generovanou kašláním na energii použitelnou k zhýralé radosti a přerývanému komentování: „Proto pravidelně vytahuju hlavu z Písku!“ vyhrkával a nabíral energii ze smrtelného kašle do hrstí.

Hydraulika nepracovala. „Musíme oknem,“ zvolal řidič pod úhlem čtyřicet a lezl po čtyřech do kopce, zatímco ostatní lezli po sedačkách jako opice. „Nemusíme oknem, můžeme podlahou pod sedačkou dvacet šest,“ zahoukal Skupa a lezl daným směrem.

Napůl zdobrnělý komunista ležel mezi sedačkami složený jako stranická legitimace, pasem zaklíněn u stěny, nohy a ruce směrem k uličce. Skupa vytáhl ho a strčil mezi sedadla opačně, nohama a rukama napřed, načež ho rozevřel, nejprve do úhlu 40, tak aby alespoň horní polovina těla zaujala opět nějakou přirozenou, v tomto případě pochybně přirozenou vodorovnou polohu, a v uličce rozevřel ho pak úplně, načež dírou v podlaze protáhl tělo na dvorek, a po ledu sunul ho ke vchodu do zámku.

Tázavě podíval se na Kafku.

„Snad mám klíče,“ zareagoval židovský spisovatel a strčil ruce do kapes. „Ne, v kalhotách nejsou,“ a jal se šacovat kabát a sako pod kabátem.

„Chvilí počkejte, jen co najdeme klíče,“ poprosil Skupa u autobusu vyrovnané osazenstvo a pohotově poslal Písečáka do Katovic pro pivo.

Kafka odmítal se k situaci vyjádřit, loutkář mnohé si však domyslel, a začal sám prohledávat okolí; lehl si na promrzlou zem a podíval se pod autobus. Křehký, stydlivý spisovatel dál mlčel. Skupa otřel si ruce a zvědavě si spisovatele prohlížel: „Myslíte si, že klíče někdo našel a ukradl, že ano,“ zeptal se a začal prohlížet kapsy svých spolupracovníků: „Klíče, klíče, klíče,“ odříkával, vytahoval klíče z kapes a házel je na hromadu.

Kafka sesbíral klíče a odešel s nimi ke vchodu.

„Hotovo!“ zakřičel, když zbývalo mu ozkoušet ten poslední.

Očistil sních z bot a vešel.

Chvilí počkal, pak odjistil zarážku dveří, vrátil se na schody a ukázal ostatním.

Písečtí s vervou začali přesunovat centrum nicnedělání. Najednou lehčí jako šimpanzi naskákali do autobusu, zotvírali větrací okénka a prohazovali jimi, co přišlo jim pod ruku, a tak po dvoře létaly spací pytle, vulgarity, vzpomínky.

Kafka ze zámeckých dveří s láskou sledoval družnost těchto jasných individualistů.

Dveře za jeho zády se mezitím zabouchly.

„To nic, otevřeme si,“ řekl Skupa.

„Neotevřeme. Klíče jsou uvnitř,“ dostalo se mu v odpovědi od Kafky.

č. 21–22 (Meze textu / Meze prostoru)

Autorské medailony

Jarmila H. Čermáková, absolventka Výtvarné školy V. Hollara a DAMU / katedry loutkářství. V angažmá černého divadla Laterny Magiky od roku 1968. Po narození čtvrtého z potomků nastává období pro poezii a postupně vychází kolem deseti vlastních sbírek veršů, plus spoluúčast na celé řadě almanachů.

Jiří Dědeček, český písničkář, básník, textař, překladatel, spisovatel a autor četných rozhlasových a televizních pořadů. V letech 1973–1985 tvořil a vystupoval ve dvojici s Janem Burianem.

Koraly Dimitriadis je kypersko-australská spisovatelka a performerka. Autorka sbírek *Just Give Me The Pills* a *Love and F**k Poems*. Performovala na mezinárodní scéně včetně několika prestižních festivalů. Vystupovala na turné po Evropě a USA. V divadle debutovala hrou *Koraly: „I say the wrong things all the time“*. Za prozaický rukopis *Divided Island* získala několik stipendií.

Tadeáš Dohňanský (* 1995) je doktorand na FF UK a člen redakce časopisu iLiteratura.cz. Překládá z polštiny (knižně Joannu Gierak-Onoszko). Na cestách domů do Valašské Bystrice se občas zatoulá v yonapatawphaském okrese.

Jitka Fialová žije s rodinou ve Velkém Meziříčí, pracuje jako speciální pedagog. Básně jí byly otištěny v mnoha literárních časopisech, sbornících. Intenzivně se zajímá o haiku, autorsky je zastoupena v knize Šálek dál hřeje dlaně. Na jaře 2021 vydala básnickou sbírku *Pentimenti*.

Radek Fridrich (* 1968) publikoval řadu básnických sbírek, k posledním patří soubor fónických básní *Ptačí řečí* (2017) a řada francouzských překladů vydané v pařížském nakladatelství Revue K. Získal Čestnou cenu česko-německého porozumění. Jeho texty byly přeloženy do různých jazyků a prezentoval je na řadě českých a zahraničních literárních festivalech. Žije v Děčíně.

Ondřej Hložek (* 1986) je básník, literární kritik a pořadatel kulturních akcí. Vydal osm básnických knih a dvě knihy pro děti. Jeho básně jsou přeloženy do řady evropských jazyků. Zastoupen je ve sbornících *Nejlepší české básně* 2017 a 2018 (nakl. Host).

Štěpán Hobza (* 1993) je novinář a esejista. Básně a kritiky publikoval v periodikách Host, Tvar, A2, Listy, Psí víno, H_aluze, Weles, Partonyma a na webu Literární.cz. Jeho debutová sbírka *Ferrari v džungli* (Literární salon, 2018) byla nominována na cenu Magnesia Litera 2019 pro objev roku.

Mariusz Hoffmann (* 1986), narozen v Polsku, žije v Německu. Vystudoval kreativní psaní a lektorství (Literarisches Schreiben und Lektorieren) na Universität Hildesheim. S textem „Dorfkötter“ zvítězil v open mic kontestu Wettbewerb für junge Literatur ausgezeichnet.

V současnosti připravuje svůj debutový román. Obdržel tvůrčí stipendium Ahrenshoop (Haus Lukas) a také stipendium v Broumově (Goethe Institut Tschechien).

Michaela Horynová (* 1989) absolvovala žurnalistiku, genderová studia a environmentální studia na Masarykově univerzitě v Brně. Žije v Hradci Králové, kde pracuje jako editorka, v současnosti na rodičovské dovolené. V prosinci 2015 jí vyšel básnický debut *V zahradách*.

Ondřej Hrabal (* 1995) vydal sbírky *Nezkoušej se usmát* (2019, JT's nakladatelství) a *Racci* (2020, JT's nakladatelství). Věnuje se slam poetry (mistr ČR za rok 2018), próze, copywritingu, organizaci kulturních akcí a hudbě. Vystudoval filozofii a anglickou filologii, potom anglistiku a aplikovaná ekonomická studia na FF UP v Olomouci. Je ředitelem nakladatelství Nugis Finem Publishing.

Antonín Hrdý (* 1983), básník, písničkář. Verše, postřehy, záznamy snů zapisuje do deníků, jež příležitostně předčítá při koncertních vystoupeních.

Tomáš Jireček, pisálek, herec, improvizátor, lektor, dramaterapeut a vypravěč příběhů. Miluje hru, léto, smích, čerstvý káfičko a pivo. Taky zastavení, ponory a dumání. Sem tam něco rád vyfotí do slov. Někdy se to trochu povede, jindy ne.

Eliška Kohlíčková (* 1998), básnířka, autorka povídek. Má silné sklony k čokoládě. Umístila se v několika literárních soutěžích v Česku a na Slovensku, párkrát publikovala v literárním čtvrtletníku Partonyma. Na vlastní knihu stále čeká.

Jiří Kratochvil (* 1940) je romanopisec, povídkář, dramatik, esejista a novinář. Patří mezi nejprekládanější české autory, obdržel též řadu cen. Nejčastěji bývá označován za postmodernistu, v jeho díle jsou však výrazně patrné i prvky magického realismu. V roce 2020 získal cenu Magnesia Litera za prózu za svůj román *Liška v dámu*.

Teodor Kravál je spisovatel, slamer, muzikant, produkční a organizátor festivalu SAMÝ KECY. Má za sebou stovky autorských performancí. Vyšly mu tři sbírky básní – naposledy *Řez rybou* (Perplex; 2021). Živí se uměním a žije na Karlovarsku.

Aneta Krejčík Plšková (* 1991), přebývá v Pardubicích, kde je doktorandkou filozofické fakulty. Dosud publikovala v časopisech Tahy, Protimluv a Host. V roce 2018 vydala básnický debut s názvem *Zlom ruce za vaz*. Píše pro Taneční aktuality a pracuje jako lektorka a choreografka tance. Ráda se ztrácí v dálavách. Nemá čas ztrácet čas.

Přemysl Krejčík (* 1991) píše knihy (básně, prózy, monografii), recenze (zejm. Tvar, Iliteratura), cestuje. Své básně prezentoval zahraničnímu publiku (Krakov a Melbourne). Obdržel několik tvůrčích stipendií (Krakov, Broumov, Worpswede). Za román *Malej NY* (2019) byl nominován na Cenu Jiřího Orteny.

Dr. Krejzyberd (* 2008), mladší bratr královehradeckého básníka, esejisty a učitele tvůrčího psaní Jiřího Studeného. Samostatně debutoval sbírkou *Myslet jako auto* (2011, ještě jako Krejzyber), následovaly básnické knihy *S lotosem za pasem* (2013), *Varných konvic sten* (2015) a *Otevřené tělo. Verše a rešerše 2014-2019* (2021). Připravuje se výbor z jejich společné tvorby pod názvem *The Best of Cool George and Dr. Krejzyberd*.

J. H. Krchovský (* 1960) je český básník a hudebník, autor dekadentní poezie. Autor pětadvaceti sbírek (samizdatově, vlastním nákladem nebo v nakladatelství Host). Jeho sbírky byly vydány souborně pod názvy *Básně* (1998) a *Básně sebrané* (2010). Je frontmanem hudební skupiny J. H. Krchovský & Krcho-off band.

Marek Kučera, nech robí čokoľvek, je v prvom rade Otec. Živí sa ako kreatívny producent a PR manager. Je autorom projektu Predstavujem si krajinu a spoluautorom celovečerných filmov *Richard Müller: Nespoznaný*, *Cooltura* i viacdielneho televízneho dokumentu *More hudby*.

Tereza Lehečka žije v Praze. V roce 2018 jí vyšla sbírka básní *Píšu nesouvislé básně o diagnóze F.60.3* v Nakladatelství Petr Štengl (pod dívčím jménem Klenorová). Momentálně na mateřské dovolené se synem Jáchymem, připravuje další sbírku.

Jiří Lojín (* 1961) se narodil v Ostravě. Píše povídky, nejraději krátké tak, aby jejich přesun z paměti do paměti počítače netrval příliš dlouho. Ty, které prošly další fází přesunu, tedy na papír, lze najít v knihách *Zdánlivé zbytečnosti* (2013), *Noc je nekonečná* (2015) či *Země skrytých úsměvů* (2020), nebo v literárních periodikách.

Lubomír Macháček, původním povoláním psycholog. Je autorem řady povídkových knih (např. *Písek v zubech*, *Co skrýváme pod kůží*, *Údolí osamělých běžců*, *Zelené vdovy*), novel a románů (*Zasvěcení démony*, *Milenka půlnoc*, *A budeme šťastní*, *Zvíře na mostě*). Pro děti převyprávěl pověsti *Poklad na Kunětické hoře* a napsal triptych pohádek *Zač je v Pardubicích perník*.

Igor Malijevský (* 1970) studoval teoretickou fyziku a filosofii na UK, pracoval jako učitel, redaktor a rozhlasový moderátor; společně s Jaroslavem Rudišem uváděl literárně-hudební kabaret EKG. Jeho rozsáhlá literární tvorba zahrnuje básnické sbírky, knihy povídek a písňové texty; nejnověji publikoval román *Otevřený prostor: The open space thriller* (Argo 2019).

David Mareš (* 1981), bez poetické (pří)slušnosti. Narodil se v Praze, v kterémžto městě žije i nadále (žije-li a nežije-li jinde). Některé jeho básně jsou zastoupeny v *Almanachu neodekadence* (2012) či ve sborníku haiku *Míjím se s měsícem* (2013).

Pavel Martinec (* 1986) vyučuje český a anglický jazyk na střední škole v Hradci Králové. Jeho básnickou prvotinou byla sbírka *Rokle* (2005). Editorsky a autorsky se podílel na sbornících *Míjím se s měsícem* (2013) a *Šálek dál hřeje dlaně* (2020), které zachycují reprezentativní vzorky současné české a slovenské tvorby haiku.

Aleš Misař (* 1984), básník a prozaik, překladatel poezie z němčiny a angličtiny, redaktor. Vydal šest básnických sbírek, sedm povídek vyšlo v časopise Partonyma. Eseji připíval do časopisů H_aluze a Tvar. Z němčiny přeložil např. *Sonety Orfeovi* od R. M. Rilka (Literární salon, 2013).

Ivana Myšková (* 1981) debutovala rozhlasovou hrou *Odpoledne s liliputem* (2007). V roce 2012 vydala novelu *Nícení* (Fra). Její povídková sbírka *Bílá zvířata jsou velmi často hluchá* (Host) byla nominována na cenu Magnesia Litera za rok 2017.

Ludvík Němec (* 1957) publikuje od roku 1973, knižně debutoval v roce 1978. Je autorem osmi prozaických knih, za sbírku povídek *Láska na cizím hrobě* (Druhé město, 2013) byl nominován na cenu Magnesia Litera. Jeho zatím posledním románem je *Žena v závorce* (Druhé město, 2018). V letech 1992–1995 a 1998–2013 byl ředitelem brněnského studia Českého rozhlasu.

Márió Z. Nemes (* 1982), maďarský básník a kritik. Vystudoval estetiku a filozofii na budapeštské Eötvös Loránd University (ELTE), kde nyní působí jako pedagog. Je spoluzakládal literární portál VERSUM. Vydal několik básnických sbírek (naposledy *Barokk Femina*, 2019) a odborných knih. Jeho texty byly přeloženy do několika jazyků (např. do němčiny, angličtiny či slovenštiny).

Lenka Nováčková (* 1989) studovala učitelství na Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity v Brně. Úspěšně se zúčastnila několika literárních soutěží a její básně byly otištěny v literárních časopisech (Host, Paronyma, Kulturní noviny, aj.) V současné době žije na Vysočině s manželem a třemi dětmi. Píše sporadicky.

Kamil Heřman Novotný (* 1974) píše literaturu synchronního faktu. Co když je svět akauzálně hluboce propojen a jen v poezii či próze vysvítá posvátnost spojení všeho a veškerého? Po deseti letech práce v roce 2022 vyjde jeho kniha *Synchronní svět*.

Jana Orlová (* 1986) je básnířka a performerka. V nakladatelství Pavel Mervart vydala sbírku *Čichat oheň* (2012) s vlastními ilustracemi, v nakladatelství Větrné mlýny pak druhou sbírku *Újedě* (2017). V letech 2019–2021 jí vyšly sbírky v Polsku, Ukrajině, Rumunsku a Indii.

Natálie Paterová je bohemistka a pesimistka. Vydala sbírky *Uvnitř kosti duha* (Protimluv 2012) a *Co když* (Protimluv 2019). Je zastoupena v básnických antologiích například *Krátká báseň* (Protimluv 2020) a *Briketa* (Větrné mlýny 2014). Její verše byly přeloženy do polštiny, angličtiny, němčiny a řečtiny.

Josef Pecinovský (* 1946) píše science fiction od roku 1974. Mezi jeho nejvýznamnější díla patří romány *Juta a Plástev jedu* či povídková sbírka *Abbey Road*. K novějším dílům patří tetralogie *Areston*. V roce 2018 mu vyšla profilová sbírka *Na barvě vesmíru nezáleží*. Je dvojnásobný držitel Ceny Karla Čapka – Mlok (1986, 1987), roku 2010 byl vyznamenán cenou Aeronautilus – Vel mistr žánru.

Iva Pekárková (* 1963). Autorka třiceti knih a taxikářka. Od roku 1985 žila v USA, kde mimo jiné řídila newyorské žluté taxíky. V roce 1997 se vrátila do Prahy, krátce působila v redakci MF DNES. Od roku 2005 žije v Anglii. Mezi její knihy patří: *Péra a perutě* (poprvé 1989), *Beton* (2014), nebo *Dům bez zrcadel* (2021). V roce 1996 získala 2. cenu v soutěži Nadace Miloše Havla ke 100. výročí kinematografie. V roce 2015 byla nominována na cenu Magnesia Litera za román *Pečená zebra*.

Kamil Princ (* 1987) se narodil v Žatci a nyní žije v Praze. Vystudoval obor Jazyková a literární kultura na Univerzitě Hradec Králové. Věnuje se vydávání undergroundového časopisu *Smrtisyn* zaměřeného na současnou českou dekadenci, komponování hudby, textování, hře na hudební nástroje a zpěvu. Vydal básnické sbírku *Sonáta pro rezavou harfu*, *Nožem učím rybu křičet* a uspořádal *Almanach neodekadence*.

Josef Prokeš (* 1947) působí jako docent na Fakultě informatiky Masarykovy univerzity a v současné době píše recenze do obtýdeníku živé literatury Tvar.

Simona Racková (* 1976) básnířka, redaktorka, editorka, vedoucí recenzní rubriky literárního časopisu Tvar. Publikovala několik básnických sbírek, naposledy *Noční převádění mládat* (2021). Její básně byly přeloženy do deseti jazyků. Vítězka mezinárodních soutěží Drážďanská cena lyriky 2016 a Básně CZ/SK 2017.

Tereza Riedlbauchová (* 1977) publikovala básně v časopisech a antologiích v ČR i v zahraničí (v překladech do třinácti jazyků). Naposledy jí v roce 2020 vyšla sbírka *Inkoustová skvrna Karibiku* (Literární salon) a bilingvní vydání sbírky *Paris Notebook/ Pařížský deník* v anglickém překladu v USA (Verse Chorus Press).

Jakub Řehák (* 1978), básník, esejista a editor. Nositel ceny Magnesia Litera. Autor čtyř básnických sbírek, z nichž poslední se jmenuje *Obyvatelé* (Fra, 2020). Žije v Praze.

Viki Shock (* 1975) je básník, spisovatel, novinář, výtvarník a bývalý „hudebník“. Knižně vydal sbírky poezie například *Tiché odpoledne na zaprášené půdě* (Clinamen, 2006), *V předsíni dýchal idiot* (Větrné mlýny, 2020), lehký funerální román *Zahradníkův rok na hřbitově* (Clinamen, 2014), a sbírku parodických povídek *Sněhurka, jakou svět neviděl!* (Clinamen, 2015). Jeho texty byly přeloženy do několika evropských jazyků.

Ladislav Slezák (* 1990) je básník a pedagog. Debutoval básnickou skladbou *Noc s klaunem* (2013). Za báseň v próze *Mount Anne* (2019) byl nominován na Cenu Jiřího Ortena.

Petr Stančík (* 1968) začal publikovat v roce 1990 pod pseudonymem Odillo Stradický ze Strdic, od roku 2007 užívá své občanské jméno. Pro dospělé napsal např. prózy *Pérák* (2008), *Mlýn na mumie* (2014, Magnesia Litera 2015 za prózu), nebo zatím poslední *Pravomil aneb Ohlušující promlčení* (2021). Napsal také množství knih pro děti.

Jan Sviták (* 1983) je autorem hororově laděných příběhů pro děti (*Čertovo kopyto*, *Temný dům v mrtvém lese*), i pro dospělé (*Stará bolest*). Kromě psaní se věnuje nástěnné malbě. Žije v Kroměříži.

Roman Szpuk, narodil se v Teplicích v roce 1960. Od roku 1989 žije na Šumavě. Pracuje jako meteorolog – pozorovatel na Churáňově. Píše poezii a lyrickou prózu, občas fotí kamerou obskurou a kreslí, nejraději uhlem.

Jolana Ševčíková (* 1990) je autorkou dvou básnických sbírek: *Lehounké tůknutí do černé klávesy* (2010, Akcent) a *Mademoiselle* (2016, Backstage Books). Její tvorba je někdy až příliš otevřenou osobní zповědí, deníkem, a zároveň snad i způsobem, jak se s lehkým humorem vyrovnat se vším, co přináší život mladé ženy.

Jan Těsnohlídek (* 1987) je spisovatel, básník, redaktor a nakladatel, držitel Ceny Jiřího Ortena. Napsal sbírky *Násilí bez předsudků*, *Rakovina*, *Ještě je co ztratit*, *Hlavně zachraň sebe*, *Hranice a zdi* a román *ADA*. Jeho básně byly zhudebněny, přeloženy do mnoha jazyků a otištěny v českých i zahraničních časopisech a antologiích.

Básník Ticho, zakladatel Invencionalismu a Prostoru společného ticha. Vydal např. básnické sbírky *PLAY-OFF* (2005) či *Firemní návrh na dabing* (2021); krátké prózy *Artcore* (2000),

kyberpunkový román *Neuroromance* (2014); audioknihu *Tak trochu na mraky* (2019); zastoupen je i v několika výběrech. Vyučuje poezii, poetiku a básnictví.

Jindřich Tošner (* 1947) vydal sbírky *Noční vizita* (1996), *Nic se nestalo* (1996), *Láskolamy* (2015), *Bezpečná vzdálenost* (2016), *Místo dotyku* (2016), *Šach králem* (2017), *Nejisté vztahy* (2018). Divadelní recitál *Šach králem* lze shlédnout na YouTube.

Martin Trdla (* 1985) vydal básnickou sbírku *Průběžná zpráva o stavu území* (Petr Štengl, 2021), edičně připravil almanach *Básníci nejsou mimozemšťané* (Bor, 2021). Některé jeho texty vyšly v němčině v čítance *Krajina našich slov / Landschaft unserer Worte* (Euroregion Nisa, 2019). Publikoval také v například ve *Tvaru*, *Psím vínu*, *Literarni.cz*, *Pandoře*, *Protimluvu* či *Reflexu*. Je předsedou Libereckého autorského kruhu a spoluorganizátorem 1. libereckého festivalu poezie.

Lukáš Trejbal (* 1967) pracuje v sociálních službách (s bezdomovci v Armádě spásy). Je autorem sbírek *To je skoro básnička* (1997), *Na dnešek jsem spal líp* (2013), *Tahám za záchranou brzdu* (2016) a *Nemám slov* (2019). Zpívá v alternativní kapele Oliverova Dálka.

Lukáš Vavrečka (* 1987) je básník, prozaik a publicista. Zakladatel a mezi lety 2012-15 i šéfredaktor literárního čtvrtletníku *Partonyma*. Vydal například knihy *Alibi na příští noc* (2014), *Mesopotamis* (2018) nebo *Tesla Noir* (2020). Mimo jiné se věnuje audioknižní kritice.

Bronislava Volková je básnířka, překladatelka, kolážistka, sémiotička, esejistka a emeritní profesorka Indiana University, Bloomington, USA, kde na katedře slavistiky vedla třicet let bohemistiku. Odešla do exilu v r. 1974, učila na univerzitách v Kolíně nad Rýnem, v Marburku, na Harvardu a na University of Virginia v Charlottesville. Od roku 1982 do roku 2018 působila v Bloomingtonu. Publikovala jedenáct knih poezie v Česku i v zahraničí a byla přeložena do dvanácti jazyků. Obdržela několik mezinárodních cen za literaturu a kulturu.

David Zábranský (* 1977) za svůj debut *Slabost pro každou jinou pláž* (2006) získal cenu Magnesia Litera. Napsal několik románů, například *Šternův pokus milovat* (2008), *Martin Juháš čili Československo* (2015), nebo *Republika* (2020). Nejnovější novela nese název *O jednom zachraňování života* (2022).

Jiří Žáček (* 1945) vystudoval stavební fakultu ČVUT, řadu let se živil jako nakladatelský a časopisecký redaktor. Od roku 1970 dodnes vydal víc než 60 knih básní, epigramů, aforismů, pohádek, je autorem slabikáře pro prvňáčky i dětské encyklopedie. Patří k nejčtenějším českým básníkům. Získal několik nakladatelských cen, čtyři Zlaté stuhy za nejlepší dětskou knihu a Cenu Františka Hrubína.

Seznam čísel

- č. 1–2, *Underground a experiment*, 2012, 82 s.
- č. 3, *Návraty k romantismu a současná environmentální tvorba*, 2012, 86 s.
- č. 4, *Civilismus, industrál a poetika města*, 2012, 102 s.
- č. 5, *Ars Erotica*, 2013, 222 s.
- č. 6, *Slova o psaní, psaní o slovech*, 2013, 222 s.
- č. 7–8, *Populární literatura a popkultura*, 2013, 182 s.
- č. 9, *Bary, putyky a kavárenská poetika*, 2014, 122 s.
- č. 10–11, *Pohádky a mystérium*, 2014, 134 s.
- č. 12, *Humor a groteska*, 2014, 148 s.
- č. 13, *Zpátky do minulosti*, 2015, 164 s.
- č. 14, *Miniatury a jiné krátké útvary*, 2015, 104 s.
- č. 15–16, *Sen vs. realita*, 2015, 130 s.
- č. 17–18, *Padesát odstínů zeleně*, 2016, 142 s.
- č. 19–20, *Umění zločinu / Zločinné umění*, 2016, 170 s.
- č. 21–22, *Meze textu / Meze prostoru*, 2017, 208 s.
- č. 23–24, *Hudba a text / Text a výtvarné umění*, 2017, 70 s.
- č. 25–26, *Bohové a kružítko: Spiritualita / Metafyzika*, 2018, 108 s.
- č. 27–28, *Mechanické hlavy: Šílenství a stroje*, 2018, 118 s.
- č. 29–30, *Červený a černý: Červená knihovna, černá kronika*, 2019, 140 s.
- č. 31–32, *Hra na hraně: Pohyb a rovnováha*, 2019, 84 s.
- č. 33–34, *Dětství a stáří: Od mléka k vínu*, 2020, 128 s.
- č. 35–36, *Cesty ticha: Války, mosty, demolice*, 2020, 124 s.
- č. 37–38, *Moře kaluží: Blízko a daleko*, 2021, 132 s.
- č. 39–40, *Šachy bez figurek: Náhoda a strategie*, 2021, 136 s.

Seznam redaktorů

Lukáš Vavrečka – 2012–2021 (2012–2015 šéfredaktor)
Michaela Dovrtělová – 2012–2021 (jazyková a technická redakce)
Aleš Misař – 2013–2021 (2013–2015 a 2017 zástupce šéfredaktora)
Přemysl Krejčík – 2013–2021 (2014–2015 zástupce šéfredaktora, 2015–2021 šéfredaktor)
Lubomír Macháček – 2013–2021
Zuzana Martínková – 2015–2021
Aneta Krejčík Plšková – 2017–2021 (2018–2021 zástupkyně šéfredaktora)
Jiří Studený – 2017–2021
Petr Poslední – 2017–2021
Eliška Měrková (Ondrušová) – 2020–2021
Jakub Štastný – 2020
David Mareš – 2013–2018
Kamil Princ – 2013–2017
Tereza Exnerová – 2014–2017 (2016 zástupkyně šéfredaktora)
Lucie Černá – 2015–2016
Filip Mikuš – 2013–2014
Andrea Kamenická – 2013–2014
Milan Dušek – 2013
Martin Ťopek – 2012 (2012 šéfredaktor)

Dále v průběhu let 2012–2021 na různých redakčních pozicích spolupracovali:

Barbora Kubátová, Kateřina Kotilová, Eliška Waageová, Lukáš Ságl, Jan Vlasák, Veronika Hromádková (Bartošová), Denisa Pálová, Gabriela Hájková, Daniela Fikejsová (Šulcová), Anna Gudrun Vavrečková (Sakařová), Stěpán Bartoš, Kateřina Rousková (Kabelová), Lukáš Bína, Pavel Martinec, Barbora Vodochodská Machková, Jessica Werthaimová, Alexandra Havránková

Ediční poznámka

Uvedené autory a autorky řadíme v antologii podle následujícího klíče: Texty jsou rozděleny dle literární formy (poezie a próza) a v jejich rámci jsou autoři a autorky seřazeni abecedně.

Texty uvádíme v takové podobě, v jaké vyšly v jednotlivých číslech časopisu. Výjimku tvoří malé množství drobných úprav (např. změna názvu básně) vyžádaných autory.

Drtivá většina otištěných textů vyšla v časopise Partonyma dříve, než došlo k jejich knižnímu publikování. Proto jsme se rozhodli neuvádět, které texty byly otištěny v knihách a ve kterých. Z výběru jsme vyřadili téměř všechny texty, které byly původně v časopise přetištěné z již vydaných knih, nebo vyšly ve větším počtu antologií (zejména pak v předchozím knižním výboru Partonymy *Zřetelným místem nalomení*). I z toho důvodu antologie neobsahuje několik textů a autorů/autorek, které bychom jinak do výběru zařadili.

Přemysl Krejčík – Lukáš Vavrečka – Petr Poslední

Lubomír Macháček – Aneta Krejčík Plšková

Jiří Studený – Aleš Misař (eds.)

v ložnici spí tvoje kočky

Vydala Univerzita Pardubice, Studentská 84, 532 10 Pardubice

Jazyková redakce: Kolektiv redaktorů

Technická redakce a sazba: Přemysl Krejčík, Lukáš Vavrečka

Obálka: Lukáš Vavrečka

Vytisklo Polygrafické středisko Univerzity Pardubice

Vydání první

Pardubice 2021

ISBN 978-80-7560-397-5 (tisk)

ISBN 978-80-7560-398-2 (pdf)

Básník Ticho
Jarmila Hannah Čermáková
Jiří Dědeček
Koraly Dimitriadis
Tadeáš Dohňanský
Jitka Fialová
Radek Fridrich
Ondřej Hložek
Štěpán Hobza
Mariusz Hoffmann
Michaela Horynová
O. L. Hrabal
Antotnín Hrdý
Tomáš Jireček
Tereza Lehečka (Klenorová)
Eliška Kohlíčková
Teodor Kravál
Přemysl Krejčík
Jiří Kratochvil
dr. Krejzyber(d)
J. H. Krchovský
Marek Kučera
Jiří Lojín
Lubomír Macháček
Igor Malijevský
David Mareš
Pavel Martinec
Aleš Misař
Ivana Myšková

Márió Z. Nemes
Ludvík Němec
Kamil Novotný
Jana Orlová
Natálie Paterová
Josef Pecinovský
Iva Pekárková
Aneta Krejčík Plšková
Josef Prokeš
Lenka Nováčková (Požárová)
Kamil Princ
Simona Racková
Tereza Riedlbauchová
Jakub Řehák
Viki Shock
Ladislav Slezák
Petr Stančík
Petra Strá
Jan Sviták
Roman Szpuk
Jolana Ševčíková
Jan Těsnohlídek ml.
Jindřich Tošner
Martin Trdla
Lukáš Trejbal
Lukáš Vavrečka
Bronislava Volková
David Zábranský
Jiří Žáček